

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2025/66794/650 ze dne 9. června 2025, sp.zn. Sp/2024/105/658

sekce dohledu nad finančním trhem II

V Praze dne 9. června 2025
Č.j.: 2025 / 66794 / 650
Ke sp.zn. Sp/2024/105/658
Počet stran: 85

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též „správní orgán“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů a orgán dohledu nad oblastí poskytování spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění do 31. 12. 2023 (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), rozhodla v řízení vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“), zahájeném dne 15.7.2024 vydáním příkazu, č.j. 2024/83627/650, se společností **ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č.ev. 52, České Budějovice 7, 370 01 České Budějovice**, takto:

I.

Společnost **ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č.ev. 52, České Budějovice 7, 370 01 České Budějovice**, jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, byla shledána vinnou tím, že

- i) v období od 15. 11. 2022 do 31. 5. 2023 nezavedla a neudržovala vhodné postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které by zajišťovaly řádné poskytování spotřebitelského úvěru, když
 - a) zavedené postupy a pravidla umožňovaly poskytnout spotřebitelský úvěr u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ bez doložení a ověření příjmů spotřebitele, a to buď v takzvaném „režimu večerních hodin“, nebo u úvěrů poskytovaných fyzickým osobám s příjmem ze závislé činnosti do určité výše, která byla stanovena u produktu „Financování zboží“ zejm. na základě typu produktu a kategorie obchodního partnera, a u produktu „Financování automobilů“ zejm. na základě pořizovací ceny vozu a výše akontace, tedy bez vazby na posouzení úvěruschopnosti spotřebitele,
 - b) u produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ nezavedla a neudržovala řádné postupy a pravidla (i) pro ověření deklarovaného vedlejšího příjmu, který nepřesáhl výši příjmu hlavního, (ii) pro zjištění a ověření příjmů plynoucích z podnikatelské činnosti, (iii) pro ověření udržitelnosti příjmu z pracovního poměru na dobu určitou, končícího 3 a méně měsíců před koncem doby splatnosti úvěru, a (iv) pro ověření udržitelnosti příjmu z dávků rodičovského příspěvku,

- c) u produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ nezavedla a neudržovala řádné postupy a pravidla pro zjištění a ověření skutečných výdajů spotřebitele, když bez dalšího vycházela z paušálně stanovených částek nebo z hodnot deklarovaných spotřebitelem,
- d) u produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ nezavedla a neudržovala řádné postupy a pravidla (i) pro zohlednění žádostí o spotřebitelské úvěry, které žadatel podal u jiných poskytovatelů a které zatím nebyly schváleny, (ii) pro zohlednění skutečné výše závazků u kreditních karet bez uvedené minimální měsíční splátky, a (iii) pro zohlednění výhradních závazků všech osob, jejichž příjmy a výdaje zohlednila při posouzení úvěruschopnosti,
- e) u produktu „Financování zboží“ nezavedla a neudržovala řádné postupy a pravidla pro ověření skutečné výše závazků spotřebitele, když v případě, že požadovaná částka úvěru byla nižší než 15 000 Kč, nemusely být závazky žadatele ověřeny v registru NRKI, v případě, kdy požadovaná částka úvěru byla nižší než 35 000 Kč, nemusely být závazky žadatele ověřeny v registru CEE, a zároveň nebyl pro tyto případy nastaven jiný relevantní způsob ověření závazků,

t e d y p o r u š i l a

ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru,

ii) v období od 15. 11. 2022 do 26. 5. 2023 v celém vzorku 81 úvěrových případů, tedy ve 49 případech produktu „Financování zboží“: smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 15.11.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 21.11.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 22.11.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 22.11.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 24.11.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 25.11.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 02.12.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 02.12.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 11.12.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 12.12.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 17.12.2022 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 03.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 03.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 05.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 07.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 16.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 22.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 25.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 28.01.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 08.02.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 10.02.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 20.02.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 21.02.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 21.02.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 03.03.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 07.03.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted] uzavřené dne 07.03.2023 ([redacted]), smlouvy číslo [redacted]

uzavřené dne 14.03.2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 15.03.2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 21.03.2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 21.03.2023 (), smlouvy číslo uzavřené
dne 26.03.2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne
30.03.2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne
04.04.2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne 06.04.2023
(), smlouvy číslo uzavřené dne 06.04.2023 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 12.04.2023 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 13.04.2023 (),
smlouvy číslo uzavřené dne 17.04.2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 18.04.2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 23.04.2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 20.04.2023 (), smlouvy číslo uzavřené
dne 25.04.2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne
01.05.2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne 02.05.2023
(), smlouvy číslo uzavřené dne 13.05.2023 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 14.05.2023 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 22.05.2023 (),
smlouvy číslo uzavřené dne 26.05.2023 (); ve
21 případech produktu „Financování automobilů“: smlouvy číslo
uzavřené dne 18. 11. 2022 (), smlouvy číslo uzavřené
dne 28. 11. 2022 (), smlouvy číslo uzavřené dne
14. 12. 2022 (), smlouvy číslo uzavřené dne 15. 12. 2022
(), smlouvy číslo uzavřené dne 19. 12. 2022 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 20. 12. 2022 (), smlouvy
číslo uzavřené dne 20. 1. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 25. 1. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 26. 1. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 1. 2. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 19. 2. 2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne
24. 2. 2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne 1. 3. 2023 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 8. 3. 2023 (),
smlouvy číslo uzavřené dne 20. 3. 2023 (), smlouvy
číslo uzavřené dne 31. 3. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 1. 4. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 16. 4. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 27. 4. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 12. 5. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 17. 5. 2023 (); a v 11 případech
produktu „Hotovostní půjčka“: smlouvy číslo uzavřené dne 29. 11.
2022 (), smlouvy číslo uzavřené dne 1. 12. 2022
(), smlouvy číslo uzavřené dne 17. 12. 2022 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 27. 1. 2023 (),
(), smlouvy číslo uzavřené dne 2. 2. 2023 (),
smlouvy číslo uzavřené dne 15. 2. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 3. 3. 2023 (), smlouvy číslo
uzavřené dne 29. 3. 2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne
3. 4. 2023 (), smlouvy číslo uzavřené dne 19. 4.
2023 () a smlouvy číslo uzavřené dne 5. 5. 2023 ()
() poskytla spotřebitelské úvěry, aniž před uzavřením smlouvy

při poskytování produktu „Financování zboží“ z celkového vzorku 49 úvěrových případů:

- příčemž

ze

ze 17 úvěrových případů, kdy vycházela z celkového příjmu domácnosti, neměla doložený příjem člena domácnosti,

- [illegible]

neověřila výši závazků žadatele žádným relevantním způsobem,

- e) v 9 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
[redacted] zohlednila jako závazek pouze nevyčerpanou část rámce kreditní karty a nezohlednila vyčerpanou část, tedy nezohlednila skutečnou úvěrovou zátěž žadatele,
- f) v 6 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
[redacted] neověřila ke dni schválení úvěru aktuální stav zjištěných úvěrových žádostí podaných žadatelem u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru,
- g) ve všech 17 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
[redacted], kdy vycházela z celkového příjmu domácnosti, nezjistila, a tedy nemohla zohlednit případné výhradní závazky člena domácnosti,

při poskytování produktu „Financování automobilů“ z celkového vzorku 21 úvěrových případů:

- a) neměla doložený příjem žadatele nebo domácnosti v celkem 12 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
[redacted], přičemž v 10 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
[redacted] z 18 úvěrových případů, kdy vycházela z celkového příjmu žadatele, neměla doložený příjem žadatele, v 1 úvěrovém případě (zákazník [redacted]) ze 3 úvěrových případů, kdy vycházela z celkového příjmu domácnosti, neměla doložený příjem žadatele ani člena domácnosti, a v 1 úvěrovém případě (zákazník [redacted]) ze 3 úvěrových případů, kdy vycházela z celkového příjmu domácnosti, neměla doložený příjem člena domácnosti,
- b) ve 2 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
z 10 úvěrových případů, kdy měla doložen příjem žadatele nebo spolužadatele, tento příjem započítala ve vyšší hodnotě, než vyplývalo z doložených podkladů,
- c) neměla ve všech 21 úvěrových případech (zákazníci [redacted])
[redacted] zjištěnou a doloženou skutečnou výši celkových výdajů žadatele nebo jeho domácnosti,
- d) ve 2 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) zohlednila jako závazek pouze nevyčerpanou část rámce kreditní karty a nezohlednila vyčerpanou část, tedy nezohlednila skutečnou úvěrovou zátěž žadatele,

- e) ve 4 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) neověřila ke dni schválení úvěru aktuální stav zjištěných úvěrových žádostí podaných žadatelem u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru,
- f) ve všech 3 úvěrových případech (zákazníci [redacted]), kdy vycházela z celkového příjmu domácnosti, nezjistila, a tedy nemohla zohlednit případné výhradní závazky člena domácnosti,
- g) ve 2 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) nezohlednila výhradní závazky žadatele nebo spolužadatele, pokud tito žili ve stejné domácnosti,
- h) ve 3 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) nezohlednila při posouzení úvěruschopnosti prostřednictvím rozložení balonové splátky skutečnou výši případných splátek,

a při poskytování produktu „Hotovostní půjčka“ z celkového vzorku 11 úvěrových případů:

- a) neměla doložený příjem žadatele a člena domácnosti ve 2 úvěrových případech (zákazníci [redacted]),
- b) ve 4 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) z 9 úvěrových případů, kdy měla doložen příjem žadatele, tento příjem započítala ve vyšší hodnotě, než vyplývalo z doložených podkladů,
- c) neměla ve všech 11 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) zjištěnou a doloženou skutečnou výši celkových výdajů žadatele nebo jeho domácnosti,
- d) ve 4 úvěrových případech (zákazníci [redacted]) neověřila ke dni schválení úvěru aktuální stav zjištěných úvěrových žádostí podaných žadatelem u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru,
- e) ve všech 4 úvěrových případech (zákazníci [redacted]), kdy vycházela z celkového příjmu domácnosti, nezjistila, a tedy nemohla zohlednit případné výhradní závazky člena domácnosti,

t e d y p o r u š i l a

ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,

č í m ž s e d o p u s t i l a

ad i) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 4 000 000 Kč (slovy: čtyři miliony korun českých). Pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

II.

Společnosti ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č.ev. 52, České Budějovice 7, 370 01 České Budějovice se podle ustanovení § 95 odst. 1 přestupkového zákona a podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 145/2024 Sb., ukládá náhrada nákladů řízení ve výši 2 500 Kč (slovy: dva tisíce pět set korun českých). Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

A. Identifikace účastníka řízení

1. Společnost ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č.ev. 52, České Budějovice 7, 370 01 České Budějovice (dále jen „účastník řízení“) je od 3. 3. 2003¹ zapsána v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Českých Budějovicích, oddíl C, vložka 12814, jako společnost s ručením omezeným. Předmětem podnikání účastníka řízení jsou činnost nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, činnost platební instituce, zprostředkovatelská činnost v pojišťovnictví a výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.²
2. Účastník řízení je od udělení oprávnění dne 6. 4. 2018 nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení má povolení poskytovat spotřebitelské úvěry jiné než na bydlení a vázané spotřebitelské úvěry.³ Ke dni zahájení kontroly, tj. k 7. 6. 2023, měl účastník řízení v seznamu regulovaných a registrovaných subjektů vedeném Českou národní bankou zapsáno 22 samostatných zprostředkovatelů,⁴ 150 vázaných zástupců a 503 zprostředkovatelů

¹ do 27. 7. 2004 obchodní firma FRANFINANCE CONSUMER CREDIT, s.r.o.

² „Úplný výpis z obchodního rejstříku,“ viz <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=709228&typ=UPLNY>

³ „Základní informace, Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, ESSOX s.r.o.,“ viz https://apl.cnb.cz/aplierrsdad/JERRS.WEB10.VIZITKA?p_lang=cz&p_SEQ_ID=36409&p_VER_ID=1021&p_ROL_KOD=145

⁴ AURES Holdings a.s., BEplan finanční plánování s.r.o., BIDLI finance a poradenství, s.r.o., Electro World s.r.o., Elephant Orchestra, s.r.o., expert ČR, s.r.o., FinCaptive s.r.o., GEPARD FINANCE a.s., Gryc Martin, INSIA a.s., Komerční banka, a.s., M.B.A. Finance s.r.o., MERIDA CZECH, s.r.o., OKAY s.r.o., SAB servis s.r.o., SEVEN SPORT s.r.o., Smarty CZ a.s., WESTech CZ s.r.o., ZAREN - Ecoclean, s.r.o., ZAREN - Noemus, s.r.o., ZFP akademie, a.s. a 7Finance s.r.o.

vázaného spotřebitelského úvěru.⁵ Spotřebitelské úvěry jsou poskytovány prostřednictvím sítě prodejen jednotlivých smluvních partnerů, pomocí vlastních zaměstnanců účastníka řízení, některé produkty jsou nabízeny online na webových stránkách účastníka řízení nebo jeho partnerů.

3. Správní orgán provedl u účastníka řízení kontrolu podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem kontroly bylo prověření dodržování právních předpisů při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru.

B. Postup před zahájením přestupkového řízení

4. Dne 7.6.2023 bylo účastníkovi řízení doručeno oznámení o zahájení kontroly č. j. 2023/070967/CNB/650, čímž byla zahájena kontrola zaměřená na dodržování povinností při výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru.
5. O provedené kontrole byl dne 30.11.2023 pořízen Protokol o kontrole č. j. 2023/152431/CNB/650 (dále jen „Protokol o kontrole“), jehož stejnopis byl účastníkovi řízení doručen dne 1.12.2023.
6. Proti zjištěním a závěrům uvedeným v protokolu o kontrole podal účastník řízení dne 19. 12. 2023 pod č. j. 2023/159910/CNB/650 námitky, o kterých bylo rozhodnuto rozhodnutím o námitkách ze dne 16. 1. 2024, č. j. 2024/007827/CNB/650 (dále jen „rozhodnutí o námitkách“) doručeným 18. 1. 2024, kterým byly všechny námitky účastníka řízení zamítnuty.

C. Průběh přestupkového řízení

7. Správní orgán zahájil s účastníkem řízení dne 15.7.2024 přestupkové řízení pod sp. zn. Sp/2024/105/658, a to vydáním a doručením příkazu č. j. 2024/83627/650 ze dne 15.7.2024 (dále jen „příkaz“).⁶ Příkazem byla účastníkovi řízení podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru uložena pokuta ve výši 4 000 000 Kč a to za spáchání přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru a přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.
8. Účastník řízení podal dne 22.7.2024 proti příkazu v zákonné osmidenní lhůtě odpor.⁷ Účastník řízení v odporu uvedl, že nesouhlasí se závěry správního orgánu a považuje udělenou pokutu za nepřiměřenou, a sdělil správnímu orgánu, že odůvodnění odporu zašle dodatečně do 31.8.2024. Ve smyslu ustanovení § 150 odst. 3 správního řádu tak došlo ke zrušení příkazu a správní orgán pokračoval ve vedení správního řízení.

⁵ „Základní informace k 07.06.2023, Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, ESSOX s.r.o.,“ viz https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB10.VIZITKA?p_lang=cz&p_SEQ_ID=36409&p_VER_ID=1021&p_DATUM=07.06.2023&p_ROL_KOD=145

⁶ Příkaz, č. j. 2024/83627/650 (č.l. 3-30 správního spisu; doručenka č.l. 31).

⁷ Odpor proti příkazu, č. j. 2024/86636/650 (č.l. 32 správního spisu; doručenka č.l. 33)

9. Účastník řízení odeslal dne 30.8.2024 správnímu orgánu „Odpor proti příkazu – odůvodnění odporu“ (dále jen „odůvodnění odporu“), jehož přílohou byl „Akční plán ze dne 28.8.2024“, který popisuje implementaci nápravných opatření.⁸
10. Správní orgán přípisem „Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“, č. j. 2024/111265/650, doručeným 30.9.2024,⁹ informoval účastníka řízení, že shromáždil dostatečné podklady k vydání rozhodnutí, a určil účastníkovi řízení lhůtu pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí.
11. Účastník řízení na tento přípis správního orgánu již nereagoval.

D. K aplikované právní úpravě

12. Zákon o spotřebitelském úvěru byl několikrát novelizován, avšak na základě porovnání znění tohoto zákona účinného v době protiprávního jednání se zněním v době vydání rozhodnutí správní orgán konstatuje, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Rovněž otázka typové závažnosti nahlížení na porušené právní povinnosti nedoznala změny ve prospěch účastníka řízení. V textu rozhodnutí proto správní orgán vychází ze znění účinného v době protiprávního jednání, čili ze znění tohoto zákona účinného do 31. 12. 2023.

E. Vyloučení zániku odpovědnosti za přestupky

13. Správní orgán se zabýval i skutečností, zda nedošlo k zániku odpovědnosti za projednávané přestupky z důvodu uplynutí promlčecí lhůty. S ohledem na skutečnost, že vytýkané jednání účastníka řízení bylo v případě přestupku ad i) přestupkem dokonaným dne 31.5.2023 a jednání ad ii) přestupkem dokonaným dne 26.5.2023, **k zániku odpovědnosti** podle ustanovení § 29 písm. a) a § 30 přestupkového zákona ve spojení se speciálním ustanovením § 46e odst. 3 zákona o České národní bance **nedošlo**, neboť dle ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) přestupkového zákona došlo doručením příkazu (tj. dne 15.7.2024) k přerušení promlčecí doby, přičemž přerušením promlčecí doby počíná promlčecí doba nová a dle ustanovení § 46e odst. 3 věta první zákona o České národní bance platí, že u přestupku, k jehož projednání je příslušná Česká národní banka podle tohoto anebo jiného zákona nebo podle přímo použitelného předpisu Evropské unie a za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 1 000 000 Kč, činí promlčecí doba 5 let. K promlčení by tak došlo v případě všech přestupků nejdříve ke dni 16.7.2029, neboť promlčecí doba počíná dle ustanovení § 31 odst. 1 přestupkového zákona běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku, resp. při běhu nové promlčecí doby dnem následujícím po doručení příkazu účastníkovi řízení.

⁸ Odpor proti příkazu - odůvodnění odporu, č. j. 2024/99588/650 (č.l. 34-46 správního spisu; doručenska č.l. 50), Akční plán ze dne 28. 8. 2024 (č.l. 47-49 správního spisu).

⁹ Možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, č. j. 2024/111265/650 (č.l. 51-52 správního spisu; doručenska č.l. 53).

F. Skutková zjištění, právní posouzení, vyjádření účastníka řízení a stanovisko správního orgánu

14. Pro účely kontroly účastníka řízení správní orgán vybral úvěrové produkty „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“, které byly účastníkem řízení nabízeny v období od 15.11.2022 do 31.5.2023 (dále též „kontrolované období“).
15. Produkt „**Financování zboží**“¹⁰ je vázaným spotřebitelským úvěrem poskytovaným k pořízení zboží a služeb, např. motocyklů, vybavení domácnosti, potřeb pro volný čas, zájezdů, dovolených, nebo zelených technologií. Produkt je určen pro fyzické osoby s měsíčním příjmem zejména ze zaměstnaneckého poměru, podnikatelské činnosti, důchodu, mateřské nebo rodičovské dovolené. Průměrná výše spotřebitelského úvěru je 32 600 Kč, průměrná délka splácení 20 měsíců, průměrná úroková sazba 25 % p.a.¹¹ Smlouvu lze uzavřít osobně se zaměstnanci obchodních partnerů účastníka řízení, prostřednictvím e-shopů obchodních partnerů po online autorizaci, nebo se zaměstnancem zákaznického servisu účastníka řízení po telefonické autorizaci. K produktu lze sjednat pojištění schopnosti splácet.
16. Produkt „**Financování automobilů**“ je vázaným spotřebitelským úvěrem poskytovaným k pořízení nového nebo ojetého automobilu. Produkt je určen pro fyzické osoby s měsíčním příjmem zejména ze zaměstnaneckého poměru, podnikatelské činnosti, důchodu, mateřské nebo rodičovské dovolené. Maximální doba splatnosti je 120 měsíců, průměrná délka splácení 56 měsíců.¹² Během kontrolovaného období byla dle zjištění správního orgánu průměrná celková výše poskytovaného úvěru 240 682,99 Kč.¹³ Produkt lze sjednat osobně u prodejce automobilu („značkové financování“, nabízené přes prodejce značkových vozidel např. značek Kia, Hyundai, Citroen, Peugeot) nebo prostřednictvím zaměstnanců účastníka řízení („neznačkového financování“). Průměrná úroková sazba se liší u jednotlivých značek,¹⁴ v případě „neznačkového financování“ činí 8,28 % p.a. u nových vozidel a 14,03 % p.a. u ojetých vozidel.¹⁵ K produktu lze sjednat pojištění (havarijní pojištění, pojištění odpovědnosti za škodu anebo pojištění schopnosti splácet). Produkt lze sjednat s balonovou splátkou.¹⁶
17. Produkt „**Hotovostní půjčka**“ je neúčelovým¹⁷ spotřebitelským úvěrem určeným

¹⁰ Jedná se o produkty „Nákup na splátky“ určený pro fyzické osoby nepodnikatele, a produkt „Financujeme zelené technologie“ (např. fotovoltiky nebo čerpadla pro domácnost) poskytnuté jako spotřebitelský úvěr ve smyslu výzvy 2, bodu 8. Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

¹¹ Údaje o průměrné výši, splatnosti a sazbě převzaty z popisu produktu účastníka řízení: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů CG.docx).

¹² Údaj o průměrné délce splácení vychází z popisu produktu účastníka řízení: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů CARS.docx).

¹³ Zjištěno zprůměrováním celkové výše všech poskytnutých úvěrů uvedených na listu „Financování aut“ ve sloupci L: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

¹⁴ KIA 6,18 % p.a.; Hyundai 5,36 % p.a.; Citroen 8,53 % p.a.; Peugeot 8,04 % p.a.

¹⁵ Údaje o průměrné úrokové sazbě převzaty z prezentace účastníka řízení: Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: CARS_produkty.pptx).

¹⁶ V kontrolovaném období takto sjednáno v 981 ze 5 158 spotřebitelských úvěrů.

¹⁷ Nabízen i v účelové modifikaci jako „Zelená hotovostní půjčka“, kdy musí být doložena kupní smlouva nebo smlouva o dílo na tzv. zelenou technologii.

pro fyzické osoby (18-80 let) s měsíčním příjmem zejména ze zaměstnaneckého poměru, podnikatelské činnosti, důchodu, mateřské nebo rodičovské dovolené. Výše poskytovaného úvěru se pohybuje v rozmezí od 10 000 Kč do 500 000 Kč, dobu splatnosti je možné zvolit od 6 do 84 měsíců.¹⁸ Úroková sazba je určena dle výše poskytovaného úvěru a doby splácení a její výše se neodvíjí od rizikového profilu klienta. Produkt je poskytován online prostřednictvím webové platformy www.cashshop.cz. K produktu lze sjednat pojištění schopnosti splácet. Podle zjištění správního orgánu byl v kontrolovaném období tento produkt poskytován v průměrné výši 80 957,14 Kč, průměrnou délkou splácení 56,73 měsíce, a průměrnou úrokovou sazbou 13,3 % p.a.¹⁹

Ad (i) Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

Relevantní právní úprava

18. Podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru zavede a udržuje postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru. Postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru.
19. Ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru postupy a pravidla zahrnují pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.
20. Povinnost zavést pravidla a postupy pro posouzení úvěruschopnosti představuje povinnost promítnout tato pravidla a postupy do vnitřních předpisů účastníka řízení, přičemž tento má povinnost tato pravidla nejen zavést, ale i udržovat a fakticky uplatňovat za účelem naplnění povinnosti posoudit úvěruschopnost každého žadatele o spotřebitelský úvěr v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru.

Skutková zjištění

Vyplnění a posouzení žádosti o spotřebitelský úvěr²⁰

¹⁸ Resp. až 700 000 Kč a až 120 měsíčních splátek u „Zelené hotovostní půjčky“. Údaje o poskytované výši a době splatnosti převzaty z popisu produktu účastníka řízení: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů_CS.docx).

¹⁹ Zjištěno zprůměrováním celkové výše, doby splácení a úrokové sazby všech poskytnutých úvěrů uvedených na listu „Hotovostní půjčka“ ve sloupcích I, L a M: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Příloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

²⁰ Informace o obecných postupech a pravidlech vycházejí, není-li uvedeno jinak, z účastníkem řízení potvrzeného popisu: Přijato ČNB dne 25. 10. 2023 pod č. j. 2023/137936/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: obecný_postup_final.docx). Popis vychází především z vnitřního předpisu INS_050_Principy retailového posouzení úvěruschopnosti.docx a z předložených produktových manuálů a metodik: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Granting Process of Cars Business Line_v2.6.4.docx, Granting Process of Consumer Goods Business Line_v2.8.4.docx, Granting Process of new Cash Loan v1.2.1.docx).

21. Úvěrový proces účastníka řízení je zahájen vyplňováním formulářové žádosti,²¹ ve které účastník řízení od žadatele o spotřebitelský úvěr zjišťuje **identifikační údaje** (zejm. jméno, příjmení, státní občanství, rodné číslo), které musí být doloženy (hlavním dokladem, kterým je občanský průkaz, výjimečně náhradní doklad totožnosti vydaný kvůli změně trvalé adresy, případně povolení k pobytu v případě cizinců, a vedlejším dokladem),²² **kontaktní údaje** (zejm. telefonní číslo, e-mailová adresa, adresa trvalého bydliště, kontaktní adresa, adresa v zemi původu v případě cizinců), **sociodemografické údaje** (rodinný stav, počet vyživovaných osob, dosažené vzdělání, typ bydlení) a **informace o ekonomické činnosti** (profese, pracovní poměr, délka zaměstnání, v případě doby určité datum jejího ukončení, u žadatelů v důchodu, na mateřské nebo rodičovské dovolené datum, od kdy ji pobírají, a dále název zaměstnavatele, předmět činnosti zaměstnavatele, adresa zaměstnavatele, IČO a telefonní číslo zaměstnavatele, případně u příjmů z podnikání předmět činnosti, datum počátku činnosti a roční obrát).
22. Žadatel též ve formuláři uvádí výši svých **příjmů** (průměrný příjem z hlavní ekonomické činnosti žadatele za poslední 3 měsíce, průměrný příjem z hlavní a vedlejší ekonomické činnosti žadatele za poslední 3 měsíce a pravidelné měsíční příjmy všech členů domácnosti) a výši svých **výdajů** (měsíční výdaje domácnosti spojené s bydlením,²³ celková měsíční splátka všech úvěrů žadatele včetně splátek úvěrů na bydlení, a ostatní pravidelné výdaje domácnosti žadatele²⁴). K žádostem o produkty „Financování automobilů“ a „Financování zboží“ může přistoupit spolužadatel,²⁵ který též vyplňuje formulářovou žádost.²⁶
23. Vyplněná formulářová žádost je následně posouzena automatizovaným systémem účastníka řízení (*Scoring and evaluation engine*, dále též „SES“).²⁷ Tento systém se dotazuje do interních²⁸ a externích registrů,²⁹ a automaticky získané informace vyhodnocuje, a také vyhodnocuje interní pravidla poskytování úvěrů a posuzuje schopnost klienta splácet úvěr na základě deklarovaných příjmů a výdajů. SES následně žádost automaticky schválí,³⁰ automaticky zamítne, nebo žádost postoupí

²¹ Tuto žádost vyplňuje prodejce, případně zaměstnanci účastníka řízení za přítomnosti žadatele (produkty „financování automobilů“ a „financování zboží“), nebo žadatel sám prostřednictvím webových stránek účastníka řízení nebo po přesměrování na formulář během nákupu (produkty „financování zboží“ a „hotovostní půjčka“).

²² V případě „hotovostní půjčky“ podané online nahrává žadatel i selfie fotografii.

²³ Vyjma splátek úvěrů na bydlení.

²⁴ Výdaje za jídlo, oblečení a další základní životní potřeby zjišťovány nejsou, účastník řízení je odvozuje z částky životního minima (v některých případech mohou být započítány v nižší výši, než kolik odpovídá životnímu minimu, např. u nezaopatřených dětí ve věku 15 až 26 let počítal účastník řízení s výdaji na vyživované osoby ve výši 2 860 Kč, po změně 3 010 Kč, zatímco životní minimum pro tuto skupinu osob bylo pro období od 1. 7. 2022 do 31. 12. 2022 stanoveno ve výši 3 320 Kč a od 1. 1. 2023 ve výši 3 490 Kč.

²⁵ Používá-li toto rozhodnutí u těchto produktů termín „žadatel“, může jím být v některých případech i „spolužadatel“.

²⁶ Pokud spolužadatel žije ve stejné domácnosti jako žadatel, nevyplňuje v žádosti údaje o pravidelném měsíčním příjmu všech členů domácnosti a měsíčních výdajích domácnosti spojených s bydlením.

²⁷ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: 9_Posouzení_uveru_Vysledky_SES_FINAL.pdf).

²⁸ Interní black list a interní registr o platební historii a morálce žadatelů.

²⁹ Např. databáze neplatných dokladů, kontrola zemřelých osob, insolvenční rejstřík, CEE (exekuce), NRKI (nebankovní registr úvěrové angažovanosti a platební morálky žadatelů o úvěr vč. vyhodnocení skóre CBS), SOLUS (negativní registr platební morálky žadatelů o úvěr), NIP (registr negativních informací Komerční banky, a.s.), C4M (komplexní hodnocení klientů Komerční banky, a.s.), FORCES (Registr sankčních seznamů a embarg skupiny Société Générale) a ERECA (Registr politicky exponovaných osob skupiny Société Générale). Počet provedených dotazů závisí na poskytovaném produktu, výši úvěru a interních pravidlech účastníka řízení.

³⁰ Resp. u produktů „Financování zboží“ a „Hotovostní půjčka“ vytvoří automatický protinávrh. Je-li nezbytné provést manuální kontrolu některých dokumentů (např. doložení technického průkazu k automobilu), je tato kontrola provedena po automatickém schválení žádosti, před vyplacením prostředků poskytnutého úvěru.

k individuálnímu posouzení zaměstnancům účastníka řízení.³¹

24. Při individuálním posouzení zaměstnanci účastníka řízení manuálně kontrolují informace, které SES vyhodnotil jako tzv. „Pravidlo E“. Účastník řízení předložil správnímu orgánu seznam 162 případů, kdy toto pravidlo nastávalo, přičemž ne všechny případy byly využívány u každého produktu. Tento seznam byl v průběhu kontrolního období (podle názvu dokumentu ke dni 12. 4. 2023) rozšířen na 166 případů.³² Důvody, ze kterých docházelo k aplikaci pravidla E, a tedy individuálnímu posouzení dané části žádosti, mohly souviset např. s věkem žadatele o spotřebitelský úvěr, potřebou ověřit jeho příjmy, s uvedením nestandardních údajů ve formulářové žádosti, s nízkou akontací u „Financování automobilů“, nebo se skutečností, kdy je deklarovaný příjem výrazně vyšší, než by dle účastníka řízení odpovídalo profesi a regionu žadatele nebo spolužadatele o úvěr. Na základě individuálního posouzení rozhodne zaměstnanec účastníka řízení o schválení nebo zamítnutí žádosti, případně o vytvoření protinávruhu. Protinávrh je vytvářen, pokud žadatel např. nemá dostatečný disponibilní příjem nebo má horší interní skóre.
25. Před vyplacením poskytnutého spotřebitelského úvěru dochází u všech produktů k tzv. „kontrolě smlouvy“, kdy zaměstnanci účastníka řízení manuálně kontrolují nahrané doklady totožnosti nebo například vlastnictví uvedeného bankovního účtu.

Příjmy

26. Žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti deklaruje **výši svého čistého měsíčního příjmu** (průměrný příjem z hlavní ekonomické činnosti žadatele za poslední 3 měsíce), **výši svého celkového čistého měsíčního příjmu** (průměrný příjem žadatele za poslední 3 měsíce z hlavní ekonomické činnosti žadatele včetně případných vedlejších příjmů) a **výši měsíčního příjmu domácnosti** (celkové čisté pravidelné měsíční příjmy všech členů domácnosti³³).
27. Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti u všech tří produktů zohledňuje buď celkový čistý měsíční příjem, nebo měsíční příjem domácnosti.
28. Pokud do žádosti o spotřebitelský úvěr vstupuje spolužadatel,³⁴ deklaruje výši svého celkového čistého měsíčního příjmu (průměrný příjem spolužadatele za poslední 3 měsíce z hlavní ekonomické činnosti spolužadatele včetně případných vedlejších příjmů) v případě, kdy žije se žadatelem ve společné domácnosti. Pokud spolužadatel se žadatelem ve společné domácnosti nežije, deklaruje spolužadatel stejné údaje jako žadatel.

³¹ Lze konstatovat, že u produktu „Financování zboží“ nastávají tyto situace se srovnatelnou četností – v kontrolovaném období bylo automaticky zamítnuto 4 317 žádostí, automaticky schváleno 4 035 žádostí a k individuálnímu posouzení postoupeno 3958 žádostí, viz: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx). U „Financování automobilů“ převažují individuální posouzení (schválení), u „Hotovostní půjčky“ automatická zamítnutí, viz: Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ČNB_Risk.pptx).

³² Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: Příloha k metodice CG_CL_Auta_20220825.xlsx a Příloha k metodice CG_CL_Auta_20230412.xlsx).

³³ Účastník řízení pojmem „člen domácnosti“ míní manžela/ manželku, partnera/ partnerku, nebo druhu/ družku žadatele/ žadatelky o spotřebitelský úvěr. Ve vnitřním předpise uvedený pojem „všech členů domácnosti“ je tedy podle správního orgánu nezbytné v této souvislosti vykládat jako příjmy „dvou členů domácnosti“.

³⁴ Produkty „Financování zboží“ a „Financování automobilů“.

Individuální posouzení příjmů

29. Deklarované příjmy jsou automaticky porovnávány s řadou statistických parametrů nastavených účastníkem řízení.³⁵ K individuálnímu ověření výše příjmu žadatele o úvěr tak dojde např. v případě, že je úvěr vyšší nebo roven 15 tis. Kč a překročí 97% kvantilu interně nastavených hodnot příjmů pro danou profesi a region (k nastavení blíže viz poznámku pod čarou 34). V případě, kdy je úvěr posuzován individuálně, proběhne podle vyjádření účastníka řízení telefonické ověření příjmu žadatele u jeho zaměstnavatele (podle předložených podkladů byl příjem tímto způsobem ověřen u 134 případů „Financování zboží“ z 3 813³⁶ individuálně schválených a 34 případů „Financování automobilů“ z 3 704³⁷ individuálně schválených).³⁸ Pokud telefonické ověření příjmu žadatele u jeho zaměstnavatele není možné, účastník řízení posuzuje, jestli jsou splněny podmínky pro aplikování režimu tzv. „večerních hodin“.

Režim večerní hodiny

30. V režimu „večerních hodin“ nedochází k ověřování příjmů, účastník řízení zohledňuje pouze žadatelem deklarovanou výši příjmů. Tento postup může nastat pouze u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“. V obou případech musí být kumulativně splněny obecné podmínky, tedy nesmí existovat pochybnost o příjmu (deklarované informace jsou konzistentní s dalšími údaji v žádosti), účastník řízení nedisponuje žádnou významnou negativní informací o žadateli nebo spolužadateli o úvěr, žadatel je fyzická osoba nepodnikající (vyjma starobních a invalidních důchodců, pěstounů, osob na mateřské nebo rodičovské dovolené, osob s adresou na obecním úřadě, osob s velmi nízkým disponibilním příjmem, osob s vysokou mírou zadlužení, cizinců nebo osob pracujících v zahraničí, pro které tento režim uplatnit nelze), a zároveň musí být výše žádaného úvěru nižší, než je maximální limit stanovený pro daný produkt.
31. V případě produktu „Financování zboží“ nemusí být příjem v režimu „večerních hodin“ ověřován pro spotřební úvěry sjednané na prodejním místě obchodních partnerů ve výši nepřesahující 30 000 Kč (resp. 40 000 Kč v případě dobrého CBS skóre nebo u vybraných obchodních partnerů, u kterých lze v případě dobrého CBS skóre čerpat úvěr až 50 000 Kč), a pro úvěry sjednané přes e-shop ve výši nepřesahující 15 000 Kč

³⁵ Příkladem je kvantitativní porovnání příjmu žadatele v zaměstnaneckém poměru srovnáním jeho deklarovaného příjmu s interní hodnotou účastníka řízení, která vyjadřuje nestandardně vysoký příjem pro danou profesi a region. Tato hodnota je určena jako 97% kvantil příjmů v rámci dané skupiny (profese x region). Tabulka příjmů pro různé profese a regiony, podle které jsou příjmy žadatelů o úvěr porovnávány, je účastníkem řízení aktualizována jednou ročně na základě interních dat. Cílem je identifikovat 3 % nejvyšších deklarovaných příjmů a ty systematicky ověřovat v rámci Individuálního posouzení žádosti klienta. K ověření výše příjmu žadatele o úvěr z důvodu jím deklarované hodnoty příjmu v žádosti o úvěr tedy dochází jen v případech překročení výše zmíněného 97% kvantilu interně nastavených hodnot příjmů pro danou profesi a region. Porovnání výše deklarovaného příjmu s interně stanovenou hodnotou dle výše zmíněného postupu je prováděno pouze za podmínky, že výše poskytovaného úvěru je vyšší nebo rovna částce 15 000 Kč. Dalším příkladem je porovnání příjmu ze starobního důchodu s hodnotou určenou jako 90 % kvantil starobních důchodů v ČR dle dat České správy sociálního zabezpečení po valorizaci v lednu 2022. Popsáno ve vnitřním dokumentu účastníka řízení *Calculation of Limits for Suspiciously High Clients Income*: Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: PRI_0106_006_Calculation of Limits for Suspiciously High Clients Income.docx). Správní orgán nepovažuje výše uvedené automatické posouzení za dostatečně robustní, resp. splňující principy subsidiarity a proporcionality (srov. rozhodnutí o námitce č. 2 proti protokolu o kontrole ze dne 16. 1. 2024).

³⁶ Resp. až 3 919, při započtení i přijatých protinávrhů. Z předložených podkladů není zřejmé, jestli některé z protinávrhů nebyly vytvořeny v rámci automatického posouzení.

³⁷ U „Financování automobilů“ nejsou automatické protinávrhy možné, správní orgán tedy sečetl individuální posouzení (3 598) a přijaté protinávrhy (106).

³⁸ Přijato ČNB dne 7. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_4_final_Essox.xlsx).

v případě „rizikovějších aktiv“ (např. mobilní telefon), případně 25 000 Kč u ostatního zboží. Zároveň nesmí žadatel mít v registru NRKI více než 5 zamítnutých žádostí ve velmi krátké době (60 dní).

32. V případě produktu „Financování automobilů“ nemusí být příjem v režimu „večerních hodin“ ověřován v případě, kdy úvěrový limit nepřekročí částku 700 000 Kč u financování nových automobilů, případně 450 000 Kč u financování ojetých automobilů, a akontace je vyšší než 30 % (nové automobily), resp. 40 % (ojeté automobily).³⁹ Z režimu „večerních hodin“ jsou u tohoto produktu vyloučeny některé situace, například úvěry s balonovou splátkou, nebo případy, kdy je v rámci automatického posouzení systémem SES zjištěna informace vyžadující podrobnější prověření (např. byly zjištěny informace z některých negativních registrů).

Postupy a pravidla pro dokládání příjmů

33. Pokud není možné aplikovat režim „večerních hodin“, aplikují se postupy a pravidla účastníka řízení, podle kterých může nastat situace, kdy je žadatel o spotřebitelský úvěr požádán o doložení svých deklarovaných příjmů. Podmínky pro tento požadavek se liší u jednotlivých produktů.
34. K požadavku na doložení příjmů dochází u produktu „Financování zboží“ v případě, kdy výše úvěru překročí určitou hranici. Ta je stanovena interně pro jednotlivé obchodní partnery účastníka řízení na hodnoty 20 000 Kč, 60 000 Kč, 100 000 Kč nebo 150 000 Kč. Pokud žádaný úvěr převyšuje tuto výši, je žadatel vyzván k doložení příjmů. Žadatelé, kteří jsou politicky exponovanou osobou (dále též „PEP“), musí příjem doložit vždy. Pro doložení příjmu ostatních členů domácnosti nejsou podle vyjádření účastníka řízení nastavena žádná pravidla ani postupy.⁴⁰
35. U produktu „Financování automobilů“ musí příjem dokládat některé kategorie klientů vždy (např. příjemci starobního nebo invalidního důchodu, pěstouni, osoby na mateřské či rodičovské dovolené, PEP). Nepodnikající fyzické osoby s příjmy ze zaměstnání příjem dokládají v závislosti na ceně automobilu a výši akontace. Obecně lze shrnout, že nemusejí příjem dokládat při pořízení nového automobilu v hodnotě do 600 000 Kč, a naopak musí příjem doložit vždy při pořízení automobilu, jehož hodnota přesáhne 1 000 000 Kč (podrobněji viz tabulka).

Tabulka č. 1: Povinná dokladovost u produktu „Financování automobilů“ pro fyzické osoby nepodnikající - zaměstnance

Nové automobily		Ojeté automobily	
Cena auta (v tisících Kč)	Akontace	Cena auta (v tisících Kč)	Akontace
▪ Do 600	▪ 0 % (Příjem není nutné doložit)	▪ 400 – 600	▪ Do 20 %
▪ 600 – 800	▪ Do 20 %	▪ 600 – 800	▪ Do 30 %

³⁹ Podle vnitřního předpisu INS_050 (str. 38) lze schválit v režimu večerních hodin již od akontace 20 % (nové automobily), resp. akontace 30 % (ojeté automobily), pokud se podařilo nalézt kontakt na zaměstnavatele, ale ten nebyl zastižen. V takovém případě má být zaměstnání ověřeno ex post po schválení spotřebitelského úvěru (následující den).

⁴⁰ Záznam z kontroly na místě dne 13. 9. 2023 evidovaný ČNB pod č. j. 2023/120314/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: Pohovor se zástupci společnost ESSOX 13.9.2023_dopoledn.mp3, čas od 01:23:00 do 01:27:08).

▪ 800 – 1 000	▪ Do 30 %	▪ 800 – 1 000	▪ Do 40 %
▪ 1 000 +	▪ Příjem je třeba vždy doložit	▪ 1 000 +	▪ Příjem je třeba vždy doložit

36. U produktu „Hotovostní půjčka“ dochází k doložení příjmu žadatele v rámci online žádosti vždy. Příjem člena domácnosti je dokládán, pokud je disponibilní příjem žadatele po splátce úvěru nižší nebo roven minus 300 Kč.⁴¹
37. Příjem může být dokládán např. výpisem z bankovního účtu, výplatní páskou, pracovní smlouvou, daňovým přiznáním nebo důchodovým výměrem. Ověření příjmů z daňového přiznání provádí dle tvrzení účastníka řízení pouze seniorní zaměstnanci, kteří jsou pravidelně proškolení, aniž by k tomuto byl nastaven interní postup či pravidla.⁴²
38. U příjmů, které jsou časově omezené (pracovní poměr na dobu určitou, rodičovský příspěvek), není zpravidla zjišťováno ani ověřováno, jestli bude mít žadatel po jejich skončení jiný druh příjmu v odpovídající výši. U pracovních poměrů na dobu určitou, která končí tři a méně měsíců před koncem splatnosti poskytovaného úvěru, není tato skutečnost v posouzení úvěruschopnosti nijak zohledňována.⁴³ U rodičovského příspěvku není zjišťována a ověřována doba, po kterou bude žadatel dávku čerpat, výše již vyčerpané dávky, ani další relevantní informace.
39. Deklarovaný vedlejší příjem žadatele o spotřebitelský úvěr (zjistitelný odečtením deklarovaného čistého měsíčního příjmu od deklarovaného celkového měsíčního příjmu) nemusí být doložen v případě, kdy není vyšší než příjem hlavní.⁴⁴
40. Obecné postupy a pravidla posuzování úvěruschopnosti spotřebitele účastníka řízení byly nastaveny způsobem, že za splnění určitých podmínek nebylo od žadatele o spotřebitelský úvěr požadováno doložení příjmu (např. byl-li aplikován režim „večerních hodin“). Na základě poskytnutých podkladů správní orgán shrnuje, že příjem nebyl doložen v 5 914 případech u produktu "Financování zboží" z celkového počtu 7 954 sjednaných smluv a v 3 355 případech u produktu "Financování automobilů" z celkového počtu 5 158 sjednaných smluv (viz tabulka),⁴⁵ tedy ve většině případů.

⁴¹ V tomto případě může být maximální výše poskytnutého spotřebitelského úvěru 100 000 Kč. Toto pravidlo se uplatňovalo u varianty produktu Cashshop III, která byla jedinou variantou tohoto produktu poskytovanou v kontrolovaném období, viz reakce na výzvu 5, bod 8: Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: podání ČNB.pdf).

⁴² Záznam z kontroly na místě dne 13. 9. 2023 evidovaný ČNB pod č. j. 2023/120314/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Pohovor se zástupci společnost ESSOX 13.9.2023_dopoledn.mp3, čas od 01:23:00 do 01:27:08).

⁴³ Pokud končí pracovní poměr na dobu určitou více než tři měsíce od konce splatnosti úvěru, je podle vyjádření účastníka příjem ze zaměstnání pro účely výpočtu disponibilního příjmu snížen na 80 %. Viz reakce na výzvu 5, bod 14: Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: podání ČNB.pdf).

⁴⁴ Jinými slovy, pokud vedlejší čistý příjem žadatele netvoří více než 50 % jeho celkového čistého příjmu.

⁴⁵ Přijato ČNB dne 7. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_4_final_Essox.xlsx).

Tabulka č. 2: Přehled poskytnutých úvěrů v kontrolovaném období z hlediska doložení příjmu žadatele

	Financování zboží	Financování automobilů
počet poskytnutých úvěrů během kontrolovaného období	7 954	5 158
příjem žadatele ověřen telefonicky u zaměstnavatele žadatele	134	34
Příjem žadatele doložen jiným způsobem (např. výpisem z bankovního účtu, výplatní páskou, daňovým přiznáním)	1 906	1 769
Příjem nebyl doložen	5 914 (74,4 %)	3 355 (65,0 %)

41. Z výše uvedeného plyne, že účastník řízení:
- nepožadoval při vyhodnocení každého úvěrového případu doložení deklarovaného příjmu žadatele/spolužadatele, a to u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“;
 - nepožadoval doložit příjem člena domácnosti, který vstupoval do výpočtu disponibilního příjmu, a to u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“;
 - nepožadoval při vyhodnocení každého úvěrového případu doložení příjmu člena domácnosti, který vstupoval do výpočtu disponibilního příjmu, a to u produktu „Hotovostní půjčka“;
 - nepožadoval doložit vedlejší příjmy žadatele/spolužadatele o úvěr v případech, kdy vedlejší příjem nedosahoval výše 50 % částky uvedené u položky „Celkový čistý měsíční příjem žadatele/spolužadatele o úvěr“;
 - nevyhodnocoval předpoklady pro udržitelnost příjmu v případě, že žadatelův/spolužadatelův příjem plynul ze zaměstnání na dobu určitou, když tato doba končila 3 a méně měsíců před koncem předpokládané doby splatnosti úvěru;
 - nevyhodnocoval předpoklady udržitelnosti příjmu, kterým byla dávka rodičovského příspěvku, a to po předpokládanou dobu trvání úvěrového vztahu;
 - při vyhodnocování příjmů plynoucích z podnikatelské činnosti výpočet příjmu z daňového přiznání závisel na individuálním uvážení pracovníků účastníka řízení.
42. Lze tedy shrnout, že **účastník řízení řádně nenastavil a neudržoval postupy a pravidla pro posuzování skutečných příjmů žadatele o spotřebitelský úvěr.** Obecné postupy a pravidla, které byly platné v kontrolovaném období, umožňovaly, aby účastník řízení u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ vycházel pouze z deklarovaného příjmu, který nepožadoval doložit žadatelem, a ani jej neověřil jiným vhodným způsobem, a dále nevyžadoval doložení příjmu člena domácnosti, pokud výpočet disponibilního příjmu vycházel z příjmu domácnosti.⁴⁶ U žádného z produktů účastník řízení podle svých postupů a pravidel nevyžadoval doložení vedlejších příjmů, které nebyly vyšší než příjem hlavní, nevyhodnocoval udržitelnost některých časově omezených příjmů, a neměl nastaveny žádné obecné postupy a pravidla pro vyhodnocování příjmů z podnikatelské činnosti.

⁴⁶ K tomuto ani nebyly nastaveny postupy.

Výdaje

43. Žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti deklaruje **výši měsíčních výdajů domácnosti na bydlení** (např. výši nájemného, úhrady energií a služeb), **celkovou měsíční splátku všech stávajících úvěrů** (vč. úvěrů za bydlení) a **výši ostatních měsíčních pravidelných výdajů** (např. jízdné, telekomunikace, léky, výživné). Účastník řízení nezjišťuje výdaje na základní životní potřeby (např. jídlo, oblečení; dále též „osobní výdaje“) žadatele ani jím vyživovaných osob, tyto údaje bez dalšího nahrazuje hodnotami založenými na životním minimu. Při posouzení výdajů žadatele účastník řízení zohledňuje deklarované sociodemografické údaje (rodinný stav, počet vyživovaných osob, typ bydlení).⁴⁷
44. Deklarované měsíční výdaje domácnosti na bydlení jsou automaticky porovnávány s paušálními hodnotami nákladů na bydlení, které vycházejí z veřejně dostupných statistik nákladů na bydlení při zohlednění počtu osob žijících v uvedeném domě nebo bytě,⁴⁸ a které jsou následně násobeny interně stanovenými koeficienty. Příklady některých účastníkem stanovených paušálních hodnot uvádí následující tabulka.⁴⁹

Tabulka č. 3: Přehled paušálních hodnot nákladů domácnosti na bydlení podle způsobu bydlení žadatele

Žadatel	Paušální hodnota nákladů domácnosti na bydlení
žijící sám u rodičů/ příbuzných	1 500 Kč
vlastník domu nebo bytu, 1-2 osob v domácnosti	2 115 Kč
vlastník domu nebo bytu, 3 a více osob v domácnosti	2 820 Kč
nájemce domu nebo bytu, 1 osoba v domácnosti	5 200 Kč ⁵⁰
nájemce domu nebo bytu, 2 osoby v domácnosti	8 200 Kč
nájemce domu nebo bytu, 3 a více osob v domácnosti	12 000 Kč

45. Účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohledňuje vyšší z těchto dvou hodnot, tedy buď žadatelem deklarovanou výši měsíčních výdajů domácnosti na bydlení, nebo paušální hodnotu nákladů domácnosti na bydlení.
46. Žadatel o spotřebitelský úvěr může souhrnně deklarovat výši svých ostatních měsíčních pravidelných výdajů. Jedná se o nepovinný údaj, který není žádným způsobem ověřován, a to ani v případě, kdy byl účastníkovi řízení poskytnut výpis z bankovního účtu (např. za účelem identifikace ve smyslu zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu nebo za účelem doložení příjmů žadatele o úvěr).

⁴⁷ Deklarované výdaje účastník řízení manuálně neověřuje, a to ani v případě, kdy mu v rámci doložení příjmů byl poskytnut výpis z bankovního účtu. Jedinou výdajovou položkou, kterou zaměstnanci účastníka řízení kontrolují, jsou výdaje na "gambling".

⁴⁸ Podle účastníka řízení vycházejí data výdajů za energie z průměru dat Českého statistického úřadu. Data výdajů za nájem vycházejí z hodnoty mediánu tržní ceny nájemného pro 72 největších měst ČR dle společnosti *Institut regionálních informací, s.r.o.*, konkrétně z dokumentu „Místně obvyklé (tržní) nájemné standardního bytu v Kč/m²“

⁴⁹ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: e_f_CRMC_Living_minimum_and_minimal_housing_costs_202206_v3.docx). Metodika kalkulace popsána v: Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: PRI_0106_005_Calculation of Minimal Housing Expenses.docx).

⁵⁰ Hodnota je poloviční, pokud se jedná o státní nebo obecní bydlení. Platí i pro následující dva případy.

47. Osobní výdaje jsou odvozeny od deklarovaného rodinného stavu, jejich výše je odvozena od částky životního minima ve smyslu zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve výši stanovené účinným nařízením vlády (nařízení vlády č. 204/2022 Sb., resp. nařízení vlády č. 436/2022 Sb.), a to tak, že účastník řízení v zásadě přejímá jako osobní výdaje vládou stanovenou částku životního minima. Účastník řízení v zásadě rozlišoval dvě situace, kdy na žadatele buď pohlížel jako na jednočlennou domácnost (s výdaji 4 620 Kč, resp. 4 860 Kč), nebo jako na dvoučlennou domácnost, pokud žadatel uvedl, že je ženatý/vdaná, že uzavřel registrované partnerství, nebo že má druha/družku (s výdaji 8 090 Kč, resp. 8 510 Kč). Výdaje na další žadatelem vyživované osoby byly stanoveny paušální částkou ve výši 2 860 Kč, resp. 3 010 Kč, na každou vyživovanou osobu.⁵¹
48. Z výše uvedeného plyne, že účastník řízení:
- neověřoval žadatelem/spolužadatelem prohlášenou výši výdajů na bydlení prostřednictvím dokladů získaných od spotřebitele, když ty ověřoval porovnáním s paušálně stanovenými částkami, vycházejícími ze statistických dat, krácených účastníkem řízení, když do posouzení úvěruschopnosti zahrnoval vyšší z hodnot výše výdajů deklarovaná žadatelem nebo částka odpovídající paušálně stanovené hodnotě nákladů na bydlení;
 - nezjišťoval výši osobních výdajů žadatele/spolužadatele a případných žadatelem/spolužadatelem vyživovaných osob, když do posouzení úvěruschopnosti zahrnovala konstanty vycházející ze zákonného životního minima podle deklarované informace o rodinném stavu žadatele;
 - neověřoval žádným způsobem ostatní výdaje žadatele/spolužadatele o úvěr, když do posouzení úvěruschopnosti zahrnoval částky deklarované žadatelem/spolužadatelem;
 - nevyhodnocoval a nezohledňoval výdaje jednotlivých žadatelů zjistitelné z doložených VBU, vyjma výdajů na hazardní hry.
49. Lze tedy shrnout, že **účastník řízení řádně nenastavil a neudržoval obecné postupy a pravidla pro posuzování skutečných výdajů žadatele o spotřebitelský úvěr.** Obecné postupy a pravidla, které byly platné v kontrolovaném období, umožňovaly, aby účastník řízení neověřoval výdaje na bydlení, když pouze porovnával žadatelem o úvěr deklarovanou hodnotu s paušálně stanovenými částkami, vycházejícími ze statistických dat krácených účastníkem řízení,⁵² nezjišťoval a neověřoval osobní výdaje, které nahrazoval částkou životního minima,⁵³ a neověřoval, případně ani nezjišťoval,⁵⁴ ostatní výdaje, když se spokojil s jejich výší deklarovanou žadatelem.

Závazky

50. Žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti dále deklaruje celkovou výši měsíčních splátek svých ostatních úvěrů (včetně úvěrů na bydlení).
51. Účastník řízení zjišťuje výši závazků žadatele v interním systému *ERP*, který eviduje jím poskytované úvěry, a v *Nebankovním registru klientských informací* (dále též

⁵¹ Podrobněji viz poznámku pod čarou 24.

⁵² A následně ve výpočtu disponibilního příjmu bez dalšího zohlednil vyšší z nich.

⁵³ V případě některých vyživovaných osob částky nižší, než bylo životním minimem, srov. poznámku pod čarou 24. Skutečné osobní výdaje žadatele o spotřebitelský úvěr, resp. dalších osob v jeho domácnosti, mohly být vyšší, než jsou částky životního minima.

⁵⁴ Jednalo se o nepovinný údaj, který žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti nemusel vyplnit.

„NRKI“). Při výpočtu disponibilního příjmu zohledňuje účastník řízení vyšší z hodnot deklarovaná výše/ maximum hodnot splátek podle ERP/ NRKI. Účastník řízení dále nahlíží do negativní verze registru SOLUS (informace o nehrazených finančních závazcích) a do *Centrální evidence exekucí* (dále též „CEE“).

52. V případě produktu „Financování zboží“ je nahlížení do některých registrů podmíněno výší poskytovaného úvěru. Účastník řízení podle předloženého schématu⁵⁵ nenahlíží do NRKI, je-li žádost o úvěr nižší než 15 000 Kč, a do CEE, je-li žádost o úvěr nižší než 35 000 Kč.⁵⁶
53. Pokud účastník řízení vychází při stanovení výše splátky z NRKI, přebírá hodnotu v NRKI uvedenou. Výjimkou jsou kontokorentní úvěr, u kterého zohledňuje 3 % z poskytnutého rámce úvěru, kreditní karta bez uvedené minimální měsíční splátky, u které zohledňuje 3 % z nevyčerpaného rámce úvěru a kreditní karty s uvedenou minimální měsíční splátkou, kdy zohledňuje hodnotu této splátky a dále 3 % z nevyčerpaného rámce úvěru. Účastník řízení nemá nastavena pravidla na zohlednění historie čerpání úvěrového rámce konkrétního spotřebitele.
54. Účastník řízení nemá nastaveny postupy a pravidla pro zjištění a ověření výhradních závazků člena domácnosti⁵⁷ v případech, kdy při výpočtu disponibilního příjmu počítá s deklarovanými příjmy domácnosti, ani postupy a pravidla pro zohledňování žádostí o úvěr, které žadatel podal u jiného poskytovatele spotřebitelských úvěrů a které jsou v registru NRKI zatím evidovány jako rozpracované (aktivní), byť již mohly být schváleny nebo zamítnuty.
55. Z výše uvedeného plyne, že účastník řízení:
- neověřoval, zda žadatel/spolužadatel o úvěr realizoval jinou aktivní žádost o spotřebitelský úvěr a tedy zda ne/byla navýšena úvěrová zátěž tohoto žadatele/spolužadatele;
 - neprováděl u produktu „Financování zboží“ ve vztahu k žadateli/spolužadateli o úvěr dotaz do registru NRKI, pokud požadovaná částka úvěru byla nižší než 15 000 Kč;
 - neprováděl u produktu „Financování zboží“ ve vztahu k žadateli/spolužadateli o úvěr dotaz do registru CEE, pokud byla požadována částka do 35 000 Kč včetně, vyjma případů žadatele/spolužadatele se základním vzděláním nebo se středním vzděláním bez maturity, kteří požadovali úvěr na produkty označené kontrolovanou osobou jako „černá elektronika“ nebo „mobil“;
 - nezahrnoval do výše závazků částku vyčerpaného rámce úvěru v případech, kdy výpis z NRKI žadatele/spolužadatele obsahoval informace o kreditní kartě s nenulovým čerpáním, avšak bez uvedené minimální měsíční splátky;
 - nezjišťoval a neověřoval výhradní závazky partnera žadatele (člena domácnosti), který není spolužadatelem, v případech, kdy jeho příjem zohlednila do výpočtu disponibilního příjmu.
56. Lze shrnout, že **účastník řízení řádně nenastavil a neudržoval obecné postupy a pravidla pro zohlednění skutečných závazků žadatele o spotřebitelský úvěr při posouzení úvěruschopnosti**. Obecné postupy a pravidla, které byly platné

⁵⁵ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: SES procesní schéma CG score_3.3.3.xlsx).

⁵⁶ V případě CEE vyjma případů žadatele/spolužadatele se základním vzděláním nebo se středním vzděláním bez maturity, kteří podají žádost o spotřebitelský úvěr na produkty označené účastníkem řízení jako „černá elektronika“ nebo „mobil“.

⁵⁷ který není v postavení spolužadatele o úvěr

v kontrolovaném období, umožňovaly, aby účastník řízení nezohledňoval jiné spotřebitelem podané žádosti o úvěr, nedostatečně zohledňoval výši splátek u kreditních karet bez uvedené minimální měsíční splátky, nezjišťoval a neověřoval výhradní závazky člena domácnosti⁵⁸ žadatele v případech, kdy jeho příjem zohlednil do výpočtu disponibilního příjmu,⁵⁹ a u produktu „Financování zboží“ se nedotazoval do registrů zejména na základě kritérií, která nesouvisejí s úvěruschopností žadatele, ale jen s výší poskytovaného úvěru.

Disponibilní příjem

57. Z údajů, které účastník řízení zjistí, ověří nebo stanoví paušální částkou (podrobněji popsáno výše), je vypočítán disponibilní příjem, který udává, kolik peněžních prostředků zbyde žadateli o spotřebitelský úvěr poté, co splatí splátku žádaného úvěru. Disponibilní příjem je tedy určen porovnáním veškerých příjmů (dále jen „Souhrnný příjem“) na jedné straně a veškerých výdajů a závazků (dále jen „Souhrn výdajů“) na straně druhé. Souhrnné částky mohou být v některých případech upraveny koeficientem. Aby mohl být spotřebitelský úvěr poskytnut, musí být vypočtený disponibilní příjem v kladných hodnotách.⁶⁰
58. Souhrnem příjmů se pro účely výpočtu disponibilního příjmu rozumí buď celkový čistý měsíční příjem žadatele, nebo měsíční příjem jeho domácnosti. V případě, kdy spolužadatel a žadatel nežijí ve stejné domácnosti, může být souhrnný příjem stanoven jako součet celkových měsíčních příjmů spolužadatele a buď celkových měsíčních příjmů žadatele,⁶¹ nebo měsíčních příjmů jeho domácnosti.⁶²
59. U žadatelů nebo spolužadatelů, které účastník řízení považuje buď za potenciální důchodce (čímž je míněno, že v době splatnosti poskytovaného úvěru budou splňovat věkovou hranici pro odchod do starobního důchodu), nebo kteří jsou zaměstnáni na dobu určitou, která skončí více než 3 měsíce před koncem splatnosti poskytovaného úvěru, násobí účastník řízení jejich část souhrnného příjmu koeficientem 0,8.
60. Souhrnem výdajů se pro účely výpočtu disponibilního příjmu rozumí součet veškerých výdajů a závazků, tedy výdajů domácnosti na bydlení, ostatních pravidelných výdajů, osobních výdajů, výdajů na vyživované osoby, a výdajů na splátku všech stávajících úvěrů. Jak bylo popsáno výše, výdaje na bydlení jsou buď deklarované, nebo paušálně stanovené (vyšší z těchto dvou hodnot), ostatní pravidelné výdaje jsou nepovinně deklarované, osobní výdaje a výdaje na vyživované osoby jsou paušálně stanovené z částky životního minima. Výdaje na splátku stávajících úvěrů jsou určeny jako vyšší z buď žadatelem deklarované hodnoty nebo z maxima hodnot splátek podle registrů *ERP/ NRKI*. Výdaje na splátku výhradních úvěrů ostatních členů domácnosti, kteří nejsou u poskytovaného úvěru v pozici spolužadatele, započteny nejsou (byť do výpočtu vstupuje celý jejich příjem). Pokud je člen domácnosti v pozici spolužadatele o úvěr, jsou ve výpočtu disponibilního příjmu od souhrnného příjmu odečteny buď

⁵⁸ který není v postavení spolužadatele o úvěr

⁵⁹ Tedy kdy byl úvěr poskytnut na základě celkových čistých pravidelných měsíčních příjmů všech členů domácnosti, porovnaných s celkovými – vyjma zmíněných výhradních závazků – měsíčními výdaji všech členů domácnosti.

⁶⁰ V případě, že je disponibilní příjem domácnosti záporný, je žádost o úvěr zamítnuta nebo je vytvořen k žádosti protínávrh s upravenými parametry úvěru.

⁶¹ Žadatel deklaruje, že žije v jednočlenné domácnosti (tj. uvede rodinný stav: svobodný(á), rozvedený(á), nebo vdovec/vdova, který(á) nemá družku/druha).

⁶² V zásadě všechny ostatní případy.

celkové výdaje včetně závazků žadatele, nebo celkové výdaje včetně závazků spolužadatele, podle toho, která z těchto hodnot je vyšší.

61. Účastník řízení má též nastavené maximální limity zadlužení žadatele o spotřebitelský úvěr. V automatickém posouzení nemohou být schváleny žádosti, podle kterých by buď splátky všech úvěrů tvořily více než 70 % celkových čistých příjmů domácnosti, nebo kde celkové výdaje domácnosti⁶³ překračují 90 % celkových čistých příjmů domácnosti. V rámci individuálního posouzení je možné tyto hranice prolomit.⁶⁴
62. Z výše uvedeného plyne, že účastník řízení:
- poskytoval u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ spotřebitelské úvěry žadatelům, kterým v rámci posouzení úvěruschopnosti vycházel záporný disponibilní příjem žadatele po splátce úvěru, pokud zároveň vycházel kladný disponibilní příjem domácnosti po splátce úvěru, když do výpočtu disponibilního příjmu domácnosti mj.:
 - (i) vstupoval deklarovaný příjem domácnosti;
 - (ii) vstupovaly neověřené výdaje;
 - (iii) nevstupovaly výhradní závazky člena domácnosti;
 - zohledňoval ve výpočtu disponibilního příjmu v případě, kdy k žádosti o úvěr přistoupil spolužadatel, žijící se žadatelem ve (stejně) společné domácnosti, vyšší z hodnot *celkové výdaje včetně finančních závazků* žadatele nebo *celkové výdaje včetně finančních závazků* spolužadatele. V takovém případě, do výpočtu disponibilního příjmu nevstupovala částka výhradních finančních závazků žadatele nebo spolužadatele.
63. Lze shrnout, že **účastník řízení řádně nenastavil a neudržel obecné postupy a pravidla pro posouzení úvěruschopnosti** prostřednictvím výpočtu disponibilního příjmu, když jeho postupy a pravidla umožňovaly, aby do výpočtu vstupovaly na straně příjmů, výdajů a závazků hodnoty nikoliv ve skutečné výši, ale ve výši buď deklarované žadatelem o úvěr, stanovené paušální částkou,⁶⁵ nebo stanovené nesprávným způsobem.⁶⁶
64. Postupy a pravidla účastníka řízení umožnily poskytovat spotřebitelský úvěr žadatelům, kterým v rámci posouzení úvěruschopnosti vycházel záporný disponibilní příjem, na základě kladného disponibilního příjmu domácnosti, který nebyl ověřen, nevycházel z ověřených výdajů, a nezohledňoval výhradní závazky člena domácnosti. U spolužadatelů, kteří žijí ve stejné domácnosti jako žadatel, zohledňoval účastník řízení na základě svých postupů a pravidel pouze vyšší ze zjištěných souhrnných výdajů žadatele nebo spolužadatele, nikoliv jejich skutečnou výši.⁶⁷

⁶³ Včetně splátek stávajících úvěrů žadatele a po zohlednění splátky žádaného úvěru.

⁶⁴ V případě celkových výdajů domácnosti až do výše 100 % celkových čistých příjmů domácnosti, tedy disponibilní příjem domácnosti musí být ≥ 0 Kč.

⁶⁵ Obvykle ve velice nízké výši, např. v některých případech pod hodnotou životního minima, viz poznámku pod čarou 24. Takto nastavené hodnoty neplní spolehlivě svůj účel, kterým je předejít nepřiměřenému strádání spotřebitele, resp. v tomto případě jím vyživovaných osob.

⁶⁶ Srov. např. výše splátky kreditní karty bez uvedené minimální měsíční splátky.

⁶⁷ Jinými slovy, pokud měli výhradní finanční závazky jak žadatel, tak spolužadatel, zohledňoval účastník řízení pouze jedny z nich.

Námítky účastníka řízení a jejich vypořádání správním orgánem

65. Správní orgán nejprve predestirá, že při vypořádání námítek účastníka řízení bude postupovat v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, podle které správní orgány při vypořádávání námítek účastníka řízení nemusí detailně reagovat na každý dílčí argument, ale tyto dílčí argumenty mohou vyvrátit *en bloc* vlastní argumentací, která – byť implicitně – reaguje na námítky účastníka řízení. V této souvislosti správní orgán odkazuje zejména na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2022, č. j. 6 Afs 20/2022 – 87, a na něj navazující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2021, č. j. 1 Ads 149/2021-59. Správní orgán v této souvislosti také odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2018, č. j. 5 Afs 72/2016 – 27, podle kterého nejsou soudy (a potažmo správní orgány) povinny vypořádávat argumentaci účastníka řízení ve struktuře, ve které ji vznesl.
66. Správní orgán námítky uvedené v odůvodnění odporu pro větší přehlednost tohoto rozhodnutí rozdělil podle jejich obsahu do 7 částí, přičemž na tomto místě vypořádává první 4 z nich, které se týkají obecných postupů a pravidel, a zbývající 3 námítky vypořádává až po části ad ii), neboť tyto směřují zejména proti odůvodnění sankce a nikoliv proti skutkovým zjištěním samotným.

Námítka č. 1: Správním orgánem shledané nedostatky jsou pouze dílčího, nikoliv systémového charakteru

67. Účastník řízení v odůvodnění odporu uvedl, že nesouhlasí se závěrem správního orgánu, podle kterého společnost nezavedla a neudržovala postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Účastník řízení uvádí, že tento závěr není správný, neboť postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti zavedena má, správnímu orgánu je vcelku detailně představil, a výrok by tedy měl být formulován tak, že byly shledány pouze dílčí nedostatky v nastavených postupech a pravidlech.
68. Jako důkaz, že zavedl a udržoval postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, předložil účastník řízení vývoj kvality úvěrových portfolií (ukazatel delikvence pro období 12 a 48 měsíců) od roku 2016 s tím, že tento ukazatel je po celé období stabilní, resp. mírně se zlepšuje, což podle účastníka řízení dokládá existenci řádně nastavených postupů a pravidel posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a též skutečnost, že nedochází k předlužování spotřebitelů.
69. Účastník řízení dále uvádí, že je možné, že správní orgán shledal v pravidlech a postupech nedostatky, které jsou účastníkovi řízení vytýkány, nicméně se jedná o jednotlivosti (dílčí nedostatky), a nikoliv systematické pochybení spočívající v nezavedení a neudržování postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Účastník řízení argumentuje, že shledání systémového pochybení by se v tomto ohledu dalo vykládat tak, že společnost spoléhá na náhodu při posuzování úvěruschopnosti, což není pravdivé.

Vypořádání námítky č. 1

70. Správní orgán nerozporuje, že účastník řízení má určitým způsobem nastaveny postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Nepovažuje nicméně nastavené postupy a pravidla za dostatečná pro naplnění zákonného požadavku, aby byla úvěruschopnost každého konkrétního spotřebitele posouzena na základě informací nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených, tedy takových, které umožní

vytvořit si komplexní pohled na jeho finanční situaci tak, aby bylo možné s odbornou péčí učinit závěr, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.

71. Systémovost pochybení shledává správní orgán ve skutečnosti, že v důsledku nastavených postupů a pravidel nedošlo k řádnému posouzení úvěruschopnosti u žádného spotřebitele z celého kontrolního vzorku. Ačkoliv byla v ojedinělých případech zjištěna i pochybení způsobená pravděpodobně lidskou chybou, s ohledem na skutečnost, že byly nedostatky zjištěny v celém vzorku případů, je závěr správního orgánu, že se jedná o systémové pochybení na úrovni zakotvení postupů a pravidel, zcela důvodný.
72. Ukazatel delikvence správní orgán nepovažuje za relevantní důkaz pro doložení plnění povinnosti řádného posouzení úvěruschopnosti, neboť v souladu se soudní judikaturou nelze nesplnění této povinnosti dodatečně zhojit tím, že je úvěr posléze splacen - viz například Rozsudek NSS 9 As 127/2024 ze dne 13. 8. 2024, bod 37: „...i dle judikatury Soudního dvora splnění úvěrové smlouvy uzavřené spotřebitelem nemůže porušení povinnosti věřitele spočívající v ověření úvěruschopnosti spotřebitele zhojit. Je tomu tak proto, že negativní důsledky uzavření této smlouvy (jako například nadměrné zadlužení či platební neschopnost) mohou nastat i po případném splacení úvěru. Zajišťování odpovědného jednání věřitelů a předcházení nezodpovědným praktikám při poskytování úvěrů spotřebitelům nadto zásadním způsobem přispívá k řádnému fungování trhu spotřebitelských úvěrů. Opačný výklad by mohl věřitele motivovat k neplnění jejich povinnosti vyplývající z čl. 8 směrnice CCD, a mohl by tak zbavit toto ustanovení užitečného účinku (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. 1. 2024 ve věci C-755/22, Nárokuj, body 34 až 37).“
73. Ze strany účastníka řízení zde dochází k zaměňování dvou odlišných cílů - účelu regulace, kterým je posouzení úvěruschopnosti každého jednoho spotřebitele s cílem zajistit, aby úvěr nebyl poskytnut nikomu, u koho by se s vynaložením odborné péče dalo zjistit, že úvěr nebude schopen splácet, od ekonomických zájmů účastníka řízení spočívajících v nastavení rizik za účelem maximalizace ziskovosti (což může znamenat i akceptaci určité míry rizika nesplacení úvěru - tedy ztráty, která je ale kompenzována méně robustním systémem zkoumání úvěruschopnosti - tedy nižšími náklady). Názorně lze tento jev ilustrovat nastavením různých hranic pro ověřování příjmů u produktu "Financování zboží" pro různé obchodní partnery, kdy nastává situace, že u některých prodejců by u stejného spotřebitele k ověření příjmu docházelo, u jiných nikoliv, což nelze vnímat za jakkoliv relevantní postup z pohledu zájmu na ochranu spotřebitelů, nicméně tento postup dává smysl z pohledu řízení rizik.
74. Jakkoliv je tedy snižování počtu nesplacených úvěrů jevem pozitivním, pro posouzení splnění povinnosti posoudit s odbornou péčí úvěruschopnost každého spotřebitele není konstantní úroveň, či mírné zlepšení „defaultu“ úvěrů určujícím faktorem. Přestože může posouzení opřené pouze o statistické modely vést k relativně dobrému poměru splacených a nesplacených úvěrů, účel regulace, tedy prevence nadměrného zadlužení konkrétních spotřebitelů, nebude bez dalšího naplněn. Modely též musí být robustní a vycházet ze spolehlivých a aktuálních dat, přičemž v případě účastníka řízení nelze o využívání takovýchto modelů hovořit, neboť tzv. příjmový model dokázal pouze odhalit výrazně vybočující hodnoty, a tzv. výdajový model nebyl dostatečně robustní, neboť mj. vůbec nezohledňoval určité výdaje, například ostatní výdaje (přičemž pokud tento nepovinný údaj spotřebitel neuvedl, účastník řízení bez dalšího předpokládal, že

tyto jsou nulové). V této souvislosti správní orgán doplňuje, že i konkrétní případy spotřebitelů uvedené dále v tomto rozhodnutí, u kterých účastník řízení nadhodnotil příjmy či podhodnotil výdaje (ačkoliv disponoval podklady, ze kterých byly tyto hodnoty zjistitelné), dokládají, že postupy a pravidla účastníka řízení spočívající ve využívání výše popsaných modelů nevedly k řádnému posuzování úvěruschopnosti žadatelů o spotřebitelský úvěr.

75. Námitka účastníka řízení tedy není důvodná.

Námitka č. 2: Správní orgán neaplikoval zásadu retroaktivity ve prospěch pachatele

76. Podle účastníka řízení správní orgán nezohlednil novelu zákona o spotřebitelském úvěru, ke které došlo zákonem č. 462/2023 Sb. kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří, konkrétně změny zákona o spotřebitelském úvěru s účinností od 1.1.2024, neboť v příkazu správní orgán zohledňoval zákon o spotřebitelském úvěru ve znění účinném do 31.12.2023, ačkoliv příkaz vydal až 15.7.2024.
77. Účastník řízení uvedl, že správní orgán nezohlednil změny v ustanovení § 84 odst. 2, ustanovení § 86 odst. 1 a ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, které jsou podle něj v jeho prospěch, zejm. že správní orgán při hodnocení porušených povinností a při ukládání trestu nevzal v úvahu výslovně vloženou možnost využití automatizovaných modelů, nezohlednil kritéria přiměřenosti postupů spočívající v odlišném postupu dle délky, výše a rizikovosti úvěru pro spotřebitele, a nezohlednil, že informace mohou být získávány z relevantních vnitřních nebo vnějších zdrojů.
78. Účastník řízení dále uvedl, že na tuto novelu, resp. na jí zakotvené principy nelze „(...) nahlížet jako na nepředvídatelné novum, ale jako o logické zachycení již existujícího stavu skrze novelu Zákona.“. Neboť podle účastníka řízení správní orgán tyto nově zakotvené (resp. kodifikované) principy nezohledňoval, ani se k nim nevyjadřoval, nebyla aplikována zásada příkazu retroaktivity ve prospěch pachatele v souladu s čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod a § 2 odst. 1 zákona o přestupcích.

Vypořádání námítky č. 2

79. Správní orgán v první řadě konstatuje, že se výše popsanou novelou zabýval, což dokládá poznámka pod čarou č. 327 příkazu, ve které jsou novely zákona o spotřebitelském úvěru popsány, a to právě s odkazem na účastníkem řízení citovaný článek 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod. Správní orgán zde mj. uvedl: „(...) na základě porovnání jednotlivých znění tohoto zákona, správní orgán konstatuje, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností v oblasti posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a zohledňování práv a zájmů spotřebitelů, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska porušení právní povinnosti pod kategorií přestupku.“
80. Podle názoru správního orgánu nedošlo citovanou novelou zákona o spotřebitelském úvěru k žádné změně, která by modifikovala povinnost posuzovat úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, resp. která by měla jakýkoliv relevantní dopad na právní posouzení jednání

účastníka řízení, neboť zmíněná novela má spíše upřesňující povahu, a principy posuzování úvěruschopnosti (viz námitka č. 3), rozsah povinností poskytovatelů spotřebitelského úvěru, jakož i možná sankce, kterou lze za jejich porušení uložit, jsou v materiální rovině beze změny zachovány.

81. Správní orgán se neztotožňuje s argumentační linií, že by uvedená novela jakkoliv zmírňovala požadavky na posuzování úvěruschopnosti, neboť její obsah je zcela v souladu s dosavadní rozhodovací praxí správního orgánu, i s ustálenou judikaturou vyšších i evropských soudů. Využití automatizovaných modelů bylo možné již před touto novelou, za stejných podmínek, jako nyní – tedy že jsou tyto modely dostatečně robustní a že vycházejí z aktuálních a spolehlivých dat⁶⁸. Stejně tak formulační změny ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru je nutné vykládat v souladu s požadavkem na výkon činnosti s odbornou péčí (ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru), tedy standard jednání, a z něj vyplývající povinnosti posuzovat úvěruschopnost s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu spotřebitele zůstal na stejné úrovni.⁶⁹ Žádné ustanovení novely nesměruje k nahrazení dosavadních postupů plnění povinnosti posoudit úvěruschopnost, nýbrž pouze tuto povinnost zpřesňuje, resp. doplňuje další podpůrný nástroj. Správní orgán tedy nepovažuje zohlednění znění účinného do 31. 12. 2023 za opomenutí aplikace zásady příkazu retroaktivity ve prospěch pachatele, neboť podle posouzení správního orgánu k žádné celkové změně ve prospěch nedošlo a závěr správního orgánu by byl shodný, i kdyby postupoval podle znění účinného od 1. 1. 2024.
82. Novela zákona o spotřebitelském úvěru též podle názoru správního orgánu nikterak nezpochybnuje platnost ani využitelnost dosavadní judikatury. Základní povinnost – zjistit a relevantně ověřit příjmy, výdaje, závazky a na jejich základě si vytvořit komplexní obrázek o finanční situaci spotřebitele – nedoznala změny.
83. Námitka účastníka řízení tedy není důvodná.

Námitka č. 3: Správní orgán nezohlednil principy posuzování úvěruschopnosti, které vyplývají z účinné právní úpravy

84. Účastník řízení dále namítl, že správní orgán nedostatečně zohledňoval principy posuzování úvěruschopnosti, které ze zákona vyplývají, zejm. že a) informace je za účelem posouzení poskytovatel povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, a je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů, b) poskytovatel posoudí

⁶⁸ I správní orgán ve své rozhodovací praxi před novelou připouštěl pro účely posuzování úvěruschopnosti využití automatizovaných modelů a/nebo jiných vnitřních nebo vnějších zdrojů informací viz např. rozhodnutí České národní banky č. j. 2022/132232/570 ze dne 12. 12. 2022 (Sp-2022/00291/CNB/573), nebo č. j. 2024/49975/650 ze dne 25. 4. 2024 (Sp-2023/00228/CNB/573)

⁶⁹ V odůvodnění pozměňovacího návrhu poslance Libora Turka k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří (sněmovní tisk 474) je ke změně ustanovení § 84 k využití automatizovaných modelů uvedeno: „Pro správné fungování však tyto modely musí být vhodně sestavené, kalibrované a otestované, aby byla zajištěna jejich dostatečná účinnost. Modely tak musí být dostatečně kvalitní, spolehlivé a robustní, což předpokládá i to, že vstupní data takového modelu musí být aktuální, relevantní a ověřitelná. Při splnění uvedených podmínek tak lze využít automatizovaný model pro ověřování údajů o ekonomické situaci spotřebitele. I tento způsob ověřování údajů o spotřebiteli však musí být přiměřený konkrétní situaci, tzn. využití modelu nelze považovat automaticky za splnění povinnosti ověřit údaje, jak stanoví zákon, a jako takový bude představovat především doplněk k ostatním způsobům ověřování údajů o spotřebiteli.“ K ustanovení § 86 odst. 1 je uvedeno: „Cílem navrhované změny je umožnit poskytovateli vytvořit si komplexnější obrázek o situaci spotřebitele prostřednictvím širších zdrojů informací, což povede k lepší ochraně spotřebitele.“

úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, a c) Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet. Následně účastník řízení cituje poměrně rozsáhle komentářovou literaturu (Beck, Zákon o spotřebitelském úvěru, Jan Slanina, Luboš Jemelka, Pavel Vetešník, Lucie Wachtlová, Jan Flídr, první vydání, 2017), přičemž zdůrazňuje zejm. a) závěr autorů komentáře na požadavek přiměřenosti ověřování, např. preferenci statistického ověření příjmů, „*kdy poskytovatel porovná spotřebitelem deklarované údaje s údaji jiných spotřebitelů s podobným profilem*“ namísto formálního potvrzení o pracovním příjmu, a b) závěr autorů, že poskytovatel nemá povinnost vždy zjišťovat konkrétní výdaje konkrétního spotřebitele, ale je účelnější spoléhat se na statisticky podložený model, jehož výstup je korigován v případě, že spotřebitel informuje poskytovatele, že má nějaké neobvyklé výdaje. Účastník řízení tedy uzavírá, že má široké pole pro uvážení, zda vůbec a jakým způsobem si údaje získané od spotřebitele ověří.

85. Účastník řízení následně konstatuje, že kdyby správní orgán zohlednil výše uvedené názory autorů komentáře, dospěl by k závěru, že je úvěruschopnost posuzována řádně, neboť a) příjmy jsou podle účastníka řízení vždy ověřovány způsobem přiměřeným situaci, b) výdaje spotřebitele jsou vždy ověřovány statisticky podloženým modelem a korigovány, pokud spotřebitel deklaruje výdaje vyšší, než odpovídá modelu, a c) toto je vhodně doplněno nahlížením do pozitivního registru klientských informací v případě obav o finanční zdraví spotřebitele nebo pokud by mohl být spotřebitel větším úvěrem zatížen.
86. Dále účastník řízení uvedl, že požadavek na ověření příjmů, případně výdajů prostřednictvím dokladu od žadatele (mzdového výměru, výpisu z účtu) ve všech případech nevyplyvá z právní úpravy ani z dohledového benchmarku⁷⁰ správního orgánu. Účastník řízení dále namítá, že s ohledem na to, že benchmark byl vydán před deseti lety, je již překonán a neodpovídá poměrům na českém trhu, tedy že neexistuje žádná jasná metodika, která by dávala poskytovatelům jasný návod na zjišťování a ověřování příjmů a výdajů a napomáhala k právně spolehlivému prostředí a neotevírala prostor pro polemiku nad (ne)správností ověřování příjmů a výdajů. Jako vhodný příklad pak uvádí praxi na Slovensku, která podle něj poskytuje jasnou metodiku pro výpočet výdajů, která je v souladu s praxí účastníka řízení, a měla by tedy být přijata i správním orgánem v České republice. Stávající stav, kdy existuje nejasná metodika, pak podle účastníka řízení činí závěry správního orgánu nepředvídatelnými a překvapivými.
87. Pro plnění zákonných povinností též dle účastníka řízení neexistuje národní nástroj, který by tyto povinnosti alespoň elementárně umožnil plnit, neboť „... *zejm. postupy pro zjišťování výdajů jsou v rovině „porad si jak umíš“, protože zjišťování výdajů jak jej předpokládá ČNB a bohužel i soudní judikatura jsou odkázány čistě na informace a doklady dodané ze strany žadatele a společnost není schopna tímto přístupem rozpoznat, že žadatel deklaroval své výdaje vyčerpávajícím způsobem,*“ v důsledku čehož je nutné vycházet ze statistických dat, což je dle účastníka řízení obvyklý postup

⁷⁰ Dohledový benchmark č. 1/2014 K výkladu povinnosti věřitele posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr podle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

na českém trhu a na Slovensku je tento postup považován za souladný se (směrnicí) CCD.

88. Účastník řízení dále rozporuje dílčí závěr správního orgánu učiněný u produktu „Financování automobilů“ ohledně vztahu akontace a posouzení úvěruschopnosti. Správní orgán v bodě 56 příkazu uvedl, že cena automobilu a výše akontace s posuzováním úvěruschopnosti žadatele přímo nesouvisejí, s čímž účastník řízení nesouhlasí, neboť „výše akontace má vypovídací schopnost o žadateli, a to jak o jeho finanční situaci (čím vyšší záloha, tím stabilnější finanční situace žadatele), tak o jeho motivační schopnosti řádně úvěr splácet (čím vyšší záloha, tím odpovědnější přístup žadatele ke sjednání úvěru a jeho následnému splácení, pakliže financované vozidlo je zajišťovacím prostředkem úvěru a v případě nesplácení by žadatel mohl o vozidlo přijít za účelem vypořádání nesplacené části úvěru).“ Dále účastník řízení uvedl, že se jedná o zavedenou tržní praxi, a předložil graf,⁷¹ který dokládá vztah mezi snižující se delikvencí a výší akontace (např. delikvenci 2,6 % u nulové akontace, delikvenci 0,2 % u akontace 50 % - 60 %).

Vypořádání námitky č. 3

89. Správní orgán se nemůže ztotožnit se závěrem účastníka řízení, že jím nastavené postupy a pravidla vždy vedly k ověření příjmů a výdajů, které bylo přiměřené dané situaci, a že byly dostatečné k tomu, aby bylo možné s odbornou péčí dospět k závěru, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
90. Správní orgán nejprve v obecné rovině uvádí, že přiměřenost nelze vztahovat pouze k výši poskytnutého úvěru, nýbrž že tato se posuzuje též ve vztahu k povaze (charakteru), rozsahu (šíři) a složitosti (komplikovanosti) účastníkem řízení vykonávaných činností.⁷² Uplatnění zásady přiměřenosti v žádném případě nezabývá účastníka řízení povinností řádně posoudit úvěruschopnost každého spotřebitele před poskytnutím spotřebitelského úvěru, zejména dostatečně a adekvátně ověřit výši a pravidelnost příjmů daného spotřebitele a současně zjistit, ověřit a zohlednit jeho výdaje a další závazky.
91. Nastavené postupy a pravidla účastníka řízení musí vést k tomu, aby bylo u každého jednotlivého spotřebitele na základě informací nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených, postupem s odbornou péčí, možno učinit podložený závěr, že spotřebitel bude schopen úvěr řádně splácet. Je tedy nutné komplexně prověřit jak spotřebitelovy příjmy, tak i jeho výdaje a závazky prostřednictvím analýzy domácího rozpočtu v celém jeho spektru.
92. Aby bylo možné učinit závěr o úvěruschopnosti spotřebitele, má účastník řízení povinnost zjistit u každého spotřebitele informace v takovém rozsahu, aby byl schopen vytvořit si komplexní obrázek o jeho konkrétní finanční situaci, a zároveň tyto informace dostatečným způsobem ověřit, aby je bylo možné považovat za spolehlivé. Soudní judikatura pak opakovaně dospěla k závěru, že pouhá nepodložená tvrzení spotřebitele za spolehlivé označovat nelze, viz např. rozsudek NSS č.j. 6 As 8/2023 -

⁷¹ Odůvodnění odporu, s. 9 (č.l. 42 správního spisu).

⁷² Srov. též komentářová literatura - Beck, Zákon o spotřebitelském úvěru, Jan Slanina, Luboš Jemelka, Pavel Vetešník, Lucie Wachtlová, Jan Flidr, první vydání, 2017, s. 129 – která klade přiměřenost postupů a pravidel do souvislosti s šíří produktové nabídky, objemem poskytnutých úvěrů a rozsáhlostí distribuční sítě, nikoliv pouze s výší jistiny a délkou splatnosti poskytovaného úvěru.

57 ze dne 31. 1. 2024 „[48] Nejvyšší správní soud souhlasí, že dostatečnost informací se může lišit podle okolností. Nelze však zaměňovat dostatečnost informací a jejich spolehlivost. Zákon poskytovateli úvěru sice dává prostor pro určitou samostatnou úvahu, tato úvaha je však omezena jednak požadovanou kvalitou informací, jednak požadavkem odborné péče poskytovatele. Informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které nejsou doloženy, mohou jen stěží být spolehlivé.“

93. Konkrétní způsob ověření (spotřebitelem) tvrzených skutečností volí s odbornou péčí účastník řízení. Samotná skutečnost, že neexistuje národní nástroj, který by mu plnění těchto povinností usnadňoval, případně že neexistuje vyčerpávající metodická pomůcka, která by direktivně stanovila „správný“ postup (např. v podobě benchmarku dohledového orgánu), nemůže představovat důvod pro neplnění zákonných povinností ze strany účastníka řízení. Správní orgán též na tomto místě zdůrazňuje, že vydané benchmarky (Dohledový benchmark č. 1/2014, Dohledový benchmark č. 3/2016) jsou stále platné a souladné s dohledovou praxí správního orgánu, nelze přisvědčit ničím nepodloženému závěru účastníka řízení, že tyto již byly překonány. Stejně tak argument, že tyto „neodpovídají poměrům na českém trhu“, nepovažuje správní orgán za relevantní s ohledem na účel benchmarků, kterým je zejména seznámení dohlížených subjektů s vybranými zobecněnými dohledovými poznatky a souvisejícími očekáváními dohledu, tedy s žádoucím stavem.⁷³
94. Nejvyšší správní soud k povinnosti poskytovatele spotřebitelského úvěru jednat s odbornou péčí judikoval: „(...) věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními.“ a „Odbornou péčí je třeba rozumět úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti (...) součástí odborné péče při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je také posouzení rozhodujících listin a vynaložení patřičného úsilí, podloženého odborností a profesionalitou, aby byly zjištěny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu. Proto je nutno dovodit také požadavek na doložení tvrzení dlužníka o jeho majetkových poměrech.“⁷⁴ Správní orgán v této souvislosti odkazuje dále i na rozhodnutí Nejvyššího soudu, ve kterém soud rozhodl, že: „Věřitel nedostojí povinnosti postupovat s odbornou péčí při posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, vyjde-li z objektivně nedoloženého osobního prohlášení dlužníka o jeho osobních, výdělkových a majetkových poměrech. Na tom nic nemění, že dlužník není evidován v databázích dlužníků. (...) Povinnost posouzení úvěruschopnosti spotřebitele chrání nejen spotřebitele samého před negativními důsledky neschopnosti úvěr splácet, ale zprostředkovaně také společnost jako celek, neboť předchází negativním sociálním důsledkům předlužení a insolvence v podobě pádu spotřebitele a osob na něm závislých do veřejné sociální sítě, narušení rodinných a sociálních vztahů atd. V neposlední řadě chrání i pozici věřitelů samých, neboť odborné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele při žádosti o další úvěr snižuje riziko věřitelů, kteří témuž spotřebiteli poskytli úvěry či

⁷³ Viz webové stránky Česká národní banky, kde je v sekci „Dohledová úřední sdělení a benchmarky“ účel benchmarků citovaným způsobem popsán: „Účelem materiálů Dohledové benchmarky je seznámení dohlížených subjektů s vybranými zobecněnými dohledovými poznatky a souvisejícími očekáváními dohledu, pokud jde o jednání dohlížených subjektů.“ Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/dohledova-uredni-sdeleni-a-benchmarky/>

⁷⁴ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015.

jiné služby již dříve.“⁷⁵ Shodný závěr vyplývá i z rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 18. prosince 2014 ve věci C - 449/13 CA Consumer Finance Sa v. Ingrid Bakkaus a další, které mj. uvedlo, že „*pouhá ničím nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady.*”.

95. Na základě citované judikatury správní orgán konstatuje, že poskytovatel spotřebitelského úvěru nemá při posouzení úvěruschopnosti spoléhat pouze na údaje poskytnuté spotřebitelem a je povinen pravdivost tvrzení spotřebitele týkající se jeho majetkových poměrů prověřovat (jakkoli se tato povinnost může jevit zejména u posuzování výdajů jako administrativně náročná). Ověření informací poskytnutých spotřebitelem musí spočívat v proaktivní činnosti, a to způsobem přiměřeným situaci. Rozhodnutí poskytovatele spotřebitelského úvěru o technice nebo hloubce ověření informací od spotřebitele musí být vůči správnímu orgánu obhajitelné a zpětně ověřitelné.
96. Účastník řízení si také protirečí, pokud na jedné straně uvádí, že považuje závěry správního orgánu za nepředvídatelné a překvapivé, a na straně druhé popisuje, že „*ČNB a bohužel i soudní judikatura*“ na něj kladou například při zjišťování a ověřování výdajů nerealistické požadavky. Správní orgán tedy konstatuje, že pokud tyto požadavky byly (opakovaně) vyjádřeny i v judikatuře nejvyšších soudů, lze je jen těžko považovat za nepředvídatelné a překvapivé.
97. Lze tedy shrnout, že informace, které účastník řízení využívá při posuzování úvěruschopnosti, musí jako celek splňovat zákonné parametry nezbytnosti, spolehlivosti, dostatečnosti a přiměřenosti, a to u všech poskytovaných úvěrů, neboť pro některé spotřebitele i původně malý několikatisícový úvěr s jednorázovou splatností (ve výši např. splátky hypotečního úvěru) může při problémech se splácením značně zadlužit. Navýšením o úroky, poplatky za prodloužení splatnosti, smluvní pokuty nebo náklady na vymáhání může být pro spotřebitele, který neměl ani na splacení jistiny, takový úvěr velkým zásahem i do jeho osobních poměrů. Pro takového spotřebitele by jistě bylo lepší, kdyby po řádném posouzení úvěruschopnosti žádný spotřebitelský úvěr nedostal. To je totiž základní funkcí posouzení úvěruschopnosti – včas eliminovat žadatele o úvěr, kteří jsou „neúvěruschopní“, případně nejsou schopni splácet úvěr (splátky) v poskytnuté výši.
98. Tvrzení účastníka řízení, že k ověřování příjmů dochází podle postupů a pravidel vždy, je v rozporu se zjištěními správního orgánu, neboť režim „večerních hodin“ umožňuje, aby bylo za určitých okolností umožněno poskytnutí spotřebitelského úvěru bez ověření příjmů – přičemž tabulka č. 2 dokládá, že se v případě produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ jedná o převažující postup.
99. Ověření hlavního příjmu prostřednictvím tzv. příjmového modelu správní orgán nemůže shledat za dostatečné, neboť v podobě, jak je tento model konstruován, je možné pouze identifikovat deklarovaný příjem, který významně vybočuje z očekávané hodnoty, ke které účastník řízení dospěl na základě jiných, spotřebitelem deklarovaných informací.

⁷⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, č. j. 33 Cdo 2178/2018.

100. V rozporu se zjištěními správního orgánu je též tvrzení, že vždy dochází k ověřování výdajů. Pro řádné posouzení úvěruschopnosti je nezbytné výdaje zjistit a ověřit komplexně, nicméně účastník řízení ověřuje pouze dílčí výdaje (závazky prostřednictvím registru klientských informací, a výdaje na bydlení porovnáním deklarované hodnoty a paušální hodnoty vycházející z celorepublikového mediánu nájmu/ průměrných výdajů na energie).⁷⁶ Osobní výdaje účastník od spotřebitele ani nezjišťuje, bez dalšího je nahrazuje životním minimem, a ostatní výdaje zohledňuje v deklarované výši pouze, pokud je na ně spotřebitelem (ze spotřebiteli vlastní iniciativy, neboť se jedná o nepovinnou položku) výslovně upozorněn, což v souhrnu nepředstavuje postup s odbornou péčí. Správní orgán též, jak je uvedeno v následující části rozhodnutí, v řadě případů zjistil, že skutečné výdaje spotřebitele převyšují zohledněné hodnoty, tedy že účastník řízení disponoval podklady, ze kterých bylo možné zjistit podhodnocení výdajové stránky rozpočtu spotřebitelů.
101. Ačkoliv tedy některé dílčí výdaje mohou odpovídat skutečným výdajům, nastavené postupy a pravidla nevedou k ověření veškerých opakujících se výdajů spotřebitele, a tedy ke zjištění komplexních informací o pravidelných výdajích konkrétního spotřebitele. Nejedná se tedy pouze o dílčí nedostatky, ale o systémové pochybení (viz též vypořádání námítky č. 1).
102. Závěr učiněný výše ohledně přiměřenosti zvolených postupů lze vztáhnout i na námitku týkající se vztahu mezi posuzováním úvěruschopnosti, výší úvěru, a výší akontace u produktu „Financování automobilů“. Jakkoliv argumentace účastníka spočívající v tvrzení, že čím vyšší je akontace, tím více spotřebiteli pravděpodobně záleží na splacení úvěru (tím spíše, pokud je tento úvěr zajištěn), dává logický smysl, není tato úvaha relevantní pro otázku posuzování úvěruschopnosti, nýbrž pouze pro otázku řízení rizik. Jak již bylo uvedeno ve vypořádání námítky č. 1, samotné řádné splacení úvěru nelze pokládat za důkaz, že byla úvěruschopnost posouzena řádně, neboť nelze vyloučit, že na splacení nebyla využita např. další půjčka a spotřebitel se tedy nedostává do dluhové pasti (srov. výše citovaný rozsudek NSS 9 As 127/2024 ze dne 13. 8. 2024, bod 37: „K tomu je třeba dodat, že i dle judikatury Soudního dvora splnění úvěrové smlouvy uzavřené spotřebitelem nemůže porušení povinnosti věřitele spočívající v ověření úvěruschopnosti spotřebitele zhojit. Je tomu tak proto, že negativní důsledky uzavření této smlouvy (jako například nadměrné zadlužení či platební neschopnost) mohou nastat i po případném splacení úvěru.“). S ohledem na průměrnou výši půjčky na financování automobilu se z pohledu spotřebitele jedná o ještě rizikovější situaci. Postupy účastníka řízení, které úvěruschopnost u některých úvěrů posuzují mírněji (tj. bez dokládání příjmů), tedy mají účel právní úpravy.
103. Správní orgán tedy nepovažuje námitky účastníka řízení za důvodné a setrval na svém závěru, že obecné postupy a pravidla nevedly k řádnému posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů.

⁷⁶ Což samo o sobě nepředstavuje nikterak robustní a individualizovaný postup, resp. pomineme-li, že účastník řízení se snaží „ověřit“ zlomek opakujících se nákladů spotřebitelů, tak celorepublikový medián nájmu či průměr výdajů na energie, rozhodně není vypovídající statistickou hodnotou. Diametrální rozdíly ve výši nájmů jsou nejen např. mezi různými regiony, ale často i uvnitř těchto regionů (roli hraje např. dopravní dostupnost, ale i typ bydlení apod.), stejně tak výdaje na energie budou závislé na energetické náročnosti jednotlivého typu bydlení (pasivní dům bude mít úplně jiné náklady, než dům v historické zástavbě apod.)

Námítka č. 4: Nepřiměřenost požadavku na ověřování žádostí podaných u jiných poskytovatelů

104. Účastník řízení považuje za nepřiměřený požadavek správního orgánu, aby při posuzování úvěruschopnosti zohledňoval zjištěné žádosti, které spotřebitel podal u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, a které zatím podle získaných podkladů nebyly uzavřeny. Účastník řízení uvedl, že tento požadavek správního orgánu v podstatě vyžaduje, aby v průběhu posuzování žádosti činil opakovaně dotazy do databází za účelem zjištění jakéhosi updatu stavu závazků spotřebitele, což shledává nepřiměřeným, neboť posuzuje denně stovky žádostí a manuální dotazy do databází (které již zkontroloval) považuje za zcela nemožné.
105. Účastník řízení dále nepovažuje za opodstatněné čekat, jestli jiní poskytovatelé úvěr poskytnou či nikoliv, a poukazuje na skutečnost, že informace se do registru reportují na měsíční bázi, tedy o uzavření či neuzavření otevřených žádostí se účastník řízení dozví až se zpožděním, čekání by mu tedy znemožňovalo výkon jeho činnosti. Účastník řízení dále poukazuje na skutečnost, že podobnou výtku správní orgán ani nemůže vznést vůči společnostem, které nejsou členy NRKI, neboť ty se tímto způsobem o otevřených žádostech vůbec nemohou dozvědět, což vnímá jako nerovné zacházení vůči držitelům stejné licence.

Vypořádání námítky č. 4

106. Správní orgán nepovažuje uvedené námítky za důvodné. Správní orgán v první řadě konstatuje, že při posouzení úvěruschopnosti je nutné zohlednit nejen stávající příjmy a výdaje spotřebitele, ale též předpokladatelné změny v jejich výši, které vyplývají ze získaných informací.⁷⁷ Zjištění o otevřené žádosti o spotřebitelský úvěr podané u jiného poskytovatele je nepochybně skutečností, která může mít na výdaje spotřebitele vliv. Zároveň je možné aktuální stav této žádosti ověřovat i jiným způsobem, než jsou opakované dotazy do databází, neboť zákon o spotřebitelském úvěru počítá s tím, že informace poskytuje přímo spotřebitel. Účastník řízení nic nebrání, aby se před poskytnutím úvěru zeptal spotřebitele na aktuální stav dané zjištěné žádosti (vč. případných podkladů dokládajících její uzavření, doložení, že mu daný spotřebitelský úvěr nebyl poskytnut, nebo doložení, že už o jeho uzavření nemá zájem). Zároveň účastník řízení může vycházet z předpokladu, že smyslem podané žádosti je získat daný úvěr (a z něj plynoucí závazky) a tudíž ve všech případech, kdy nedisponuje informací, která důvodně nasvědčuje tomu, že úvěr poskytnut nebyl/ nebude, může zohlednit tyto očekávatelné výdaje (splátky) v plné výši. Správní orgán též poukazuje na to, že i společnosti, které nejsou členy NRKI, mají stejnou povinnost zohlednit předpokládané změny v příjmech a výdajích – tedy že musí zjistit a ověřit otevřené žádosti podané u jiných poskytovatelů (vč. těch poskytovatelů, kteří jsou členy NRKI) jiným způsobem, a musí správnímu orgánu doložit dostatečnost svého postupu.

Právní posouzení a hodnocení správního orgánu

107. Účastník řízení má podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s odst. 2 písm. c) tohoto ustanovení povinnost zavést a udržovat pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti. Účastník řízení musí především nastavit

⁷⁷ Srov. též Dohledový benchmark č. 1/2014, s.3: „Věřitel je při posouzení úvěruschopnosti povinen zohlednit jak stávající situaci klienta, zejména jeho příjmy i výdaje, tak skutečnosti, které lze na základě informací dostupných v době před uzavřením smlouvy s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat.“

postupy a pravidla, které mu umožní zjišťovat a ověřovat výši pravidelných měsíčních příjmů a výši pravidelných měsíčních výdajů (zejm. výdajů na bydlení, výdajů na osobní potřebu žadatele a jím vyživovaných osob, a výdajů na řádnou úhradu dluhů ze stávajících závazků), a to za účelem získání objektivního obrazu o žadatelově komplexní finanční situaci.⁷⁸

108. Účastníkem řízení zavedené postupy a pravidla umožňovaly u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ poskytnout spotřebitelský úvěr v takzvaném „režimu večerních hodin“ bez doložení a ověření příjmů spotřebitele. Příjem spotřebitele dále nemusel být doložen a ověřen u spotřebitelských úvěrů poskytovaných fyzickým osobám, které deklarovaly příjem ze závislé činnosti, do určité výše, která byla stanovena zejm. dle typu produktu a kategorie obchodního partnera u produktu „Financování zboží“, a podle ceny automobilu a výše akontace u produktu „Financování automobilu“), tedy na základě kritérií přímo nesouvisejících s posuzováním úvěruschopnosti žadatele.
109. U produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ účastník řízení nezavedl a neudržoval řádné postupy a pravidla pro ověření deklarovaného vedlejšího příjmu, který nepřesáhl výši příjmu hlavního, pro zjištění a ověření příjmů plynoucích z podnikatelské činnosti, pro ověření udržitelnosti příjmu z pracovního poměru na dobu určitou, končícího 3 a méně měsíců před koncem doby splatnosti úvěru, pro ověření udržitelnosti příjmu z dávky rodičovského příspěvku, pro zjištění a ověření skutečných výdajů spotřebitele, když vycházel z paušálně stanovených částek nebo z hodnot deklarovaných spotřebitelem, pro zohlednění žádostí o spotřebitelské úvěry, které žadatel podal u jiných poskytovatelů a které zatím nebyly posouzeny, pro zjištění skutečné výše závazků u kreditních karet bez uvedené minimální měsíční splátky, a pro zohlednění výhradních závazků všech osob, jejichž příjmy a výdaje zohlednil při posouzení úvěruschopnosti.
110. U produktu „Financování zboží“ účastník řízení nezavedl a neudržoval řádné postupy a pravidla pro ověření skutečné výše závazků spotřebitele, když v případě, že požadovaná částka byla nižší než 15 000 Kč, nemusely být závazky žadatele ověřeny v registru NRKI, v případě, kdy požadovaná částka úvěru byla nižší než 35 000 Kč, nemusely být závazky žadatele ověřeny v registru CEE, a zároveň nebyl pro tyto případy nastaven jiný relevantní způsob ověření závazků.
111. **Na základě skutkových zjištění popsaných výše má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 15. 11. 2022 do 31. 5. 2023 nezavedl a neudržoval postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které by zajišťovaly řádné poskytování spotřebitelského úvěru, čímž porušil povinnost podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.**

⁷⁸ Požadavky pro nastavení pravidel a postupů jsou dále rozpracovány v Dohledovém benchmarku č. 3/2016, dostupného na webových stránkách správního orgánu (https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financtrih/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf) dle něhož se zavedením a udržováním pravidel a postupů dle ustanovení § 15 zákona o spotřebitelském úvěru rozumí také povinnost účastníka řízení fakticky uplatňovat tato pravidla a postupy dle zákona o spotřebitelském úvěru.

112. Zjištěné nedostatky v účastníkem řízení zavedených a udržovaných⁷⁹ postupech a pravidlech (tak, jak byly popsány výše), měly následně přímý vliv na posuzování úvěruschopnosti žadatelů o spotřebitelský úvěr ve smyslu ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru (jak je popsáno na konkrétních vzorcích úvěrových případů níže).

Ad (ii) Posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů

Relevantní právní úprava

113. Podle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel spotřebitelského úvěru posoudí úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Spotřebitelský úvěr může poskytovatel poskytnout pouze tehdy, pokud z výsledků posouzení úvěruschopnosti vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.⁸⁰
114. Podle ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel spotřebitelského úvěru posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů.
115. Podle ustanovení § 84 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je poskytovatel před posouzením úvěruschopnosti spotřebitele povinen od spotřebitele vyžádat přiměřené a nezbytné informace. Tyto informace musí poskytovatel podle § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru v případě nutnosti na základě komunikace se spotřebitelem doplnit a ověřit je způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů.

Vzorek úvěrových případů

116. Účastník řízení v rámci kontroly předložil na výzvu správního orgánu⁸¹ seznam smluv o spotřebitelském úvěru uzavřených v období od 15. 11. 2022 do 31. 5. 2023.⁸² Přehled v tomto období poskytnutých úvěrů je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 4: Přehled poskytnutých úvěrů v kontrolovaném období

⁷⁹ Resp. v některých případech nezavedených anebo neudržovaných postupech a pravidlech.

⁸⁰ Zákon o spotřebitelském úvěru byl několikrát novelizován, naposledy s účinností od 1. 9. 2024, avšak na základě porovnání znění tohoto zákona účinného v době protiprávního jednání se zněním účinným od 1.9.2024 správní orgán konstatuje, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Rovněž otázka typové závažnosti nahlížení na porušené právní povinnosti nedoznala změny ve prospěch účastníka řízení.

⁸¹ Výzva k předložení podkladů ze dne 22. 6. 2023, č. j. 2023/082870/CNB/650.

⁸² Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

	Financování zboží	Financování automobilů	Hotovostní půjčka
počet poskytnutých úvěrů během kontrolovaného období	7 954	5 158	700
z toho počet úvěrů v prodlení ⁸³	2 671 (33,58 %)	669 (12,97 %)	228 (32,57 %)
počet zamítnutých žádostí o úvěr během kontrolovaného období	4 462	2 630	1 869

117. Pro každý z poskytovaných úvěrových produktů stanovil správní orgán vzorek úvěrových případů, u kterých byla provedena kontrola postupů účastníka řízení z hlediska naplňování zákonných požadavků na posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů. Celkem bylo prověřováno 81 případů, a to 49 u produktu „Financování zboží“, 21 u produktu „Financování automobilů“ a 11 u produktu „Hotovostní půjčka“. Správní orgán považuje všechny posuzované vzorky úvěrových případů za dostatečně reprezentativní, neboť do nich ve všech případech zařadil úvěry poskytované v průběhu celého kontrolovaného období, úvěry s různou výší poskytnuté jistiny, úvěry, u kterých se spotřebitelé během splácení dostali do prodlení s plněním dluhu, i úvěry bez prodlení, a také úvěry sjednané prostřednictvím různých distribučních kanálů. Podrobnější informace o jednotlivých kontrolních vzorcích (jméno a příjmení spotřebitele, číslo smlouvy, datum uzavření smlouvy a celková výše úvěru) jsou uvedeny u jednotlivých úvěrových produktů.
- 118.
119. Hodnocení správního orgánu a právní kvalifikace jsou uvedeny souhrnně pro všechny tři vzorky úvěrových produktů v závěru této části.

Posouzení úvěruschopnosti: vzorek „Financování zboží“

120. Produkt „Financování zboží“ je vázaným spotřebitelským úvěrem poskytovaným k pořízení zboží a služeb, který je určen pro fyzické osoby s měsíčním příjmem. Průměrná výše spotřebitelského úvěru je dle popisu účastníka řízení 32 600 Kč, průměrná délka splácení 20 měsíců a průměrná úroková sazba 25 % p.a.⁸⁴
121. Jak je uvedeno výše, správní orgán z předloženého seznamu uzavřených úvěrových smluv⁸⁵ určil vzorek úvěrových případů, na kterém prověřoval, jakým způsobem dochází k posuzování úvěruschopnosti konkrétních žadatelů při poskytování jednotlivých produktů. Správní orgán si ke všem úvěrovým případům k produktu „Financování zboží“ vybraným do tohoto vzorku vyžádal⁸⁶ veškerou dokumentaci vztahující se k posouzení úvěruschopnosti (dále též „klientské složky“).⁸⁷

⁸³ K poslednímu dni kontrolovaného období, tj. k 31. 5. 2023.

⁸⁴ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů CG.docx).

⁸⁵ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

⁸⁶ Výzva k předložení podkladů ze dne 28. 7. 2023, č. j. 2023/097727/CNB/650.

⁸⁷ Přijato ČNB prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile: dne 3. 8. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650; dne 1. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650; dne 7. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650; dne 22. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 a přijato ČNB dne 25. 10. 2023 pod č. j. 2023/137936/CNB/650.

Tabulka č. 5: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Financování zboží“

	Identifikační číslo smlouvy spotřebitelském úvěru	Jméno a příjmení spotřebitele	Datum uzavření smlouvy	Celková výše úvěru dle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ
1			15. 11. 2022	19 689 Kč
2			21. 11. 2022	11 690 Kč
3			22. 11. 2022	12 582 Kč
4			22. 11. 2022	13 994 Kč
5			24. 11. 2022	10 790 Kč
6			25. 11. 2022	11 368 Kč
7			2. 12. 2022	26 500 Kč
8			2. 12. 2022	38 100 Kč
9			11. 12. 2022	11 288 Kč
10			12. 12. 2022	10 741 Kč
11			17. 12. 2022	16 490 Kč
12			3. 1. 2023	16 562 Kč
13			3. 1. 2023	23 724 Kč
14			5. 1. 2023	19 192 Kč
15			7. 1. 2023	11 504 Kč
16			16. 1. 2023	40 800 Kč
17			22. 1. 2023	12 499 Kč
18			25. 1. 2023	15 694 Kč
19			28. 1. 2023	38 686 Kč
20			8. 2. 2023	44 757 Kč
21			10. 2. 2023	22 280 Kč
22			20. 2. 2023	7 199 Kč
23			21. 2. 2023	12 677 Kč

24			21. 2. 2023	27 000 Kč
25			3. 3. 2023	7 299 Kč
26			7. 3. 2023	7 780 Kč
27			7. 3. 2023	10 991 Kč
28			14. 3. 2023	22 280 Kč
29			15. 3. 2023	39 990 Kč
30			21. 3. 2023	89 860 Kč
31			21. 3. 2023	8 038 Kč
32			26. 3. 2023	69 870 Kč
33			30. 3. 2023	14 800 Kč
34			4. 4. 2023	18 187 Kč
35			6. 4. 2023	6 995 Kč
36			6. 4. 2023	13 828 Kč
37			12. 4. 2023	8 295 Kč
38			13. 4. 2023	13 851 Kč
39			17. 4. 2023	81 990 Kč
40			18. 4. 2023	460 000 Kč
41			23. 4. 2023	27 441 Kč
42			20. 4. 2023	14 490 Kč
43			25. 4. 2023	28 000 Kč
44			1. 5. 2023	20 756 Kč
45			2. 5. 2023	30 613 Kč
46			13. 5. 2023	20 288 Kč
47			14. 5. 2023	97 960 Kč
48			22. 5. 2023	4 889 Kč
49			26. 5. 2023	25 649 Kč

Zjištění a ověření příjmů

122. Účastník řízení zohledňoval při výpočtu disponibilního příjmu buď celkový čistý měsíční příjem **žadatele** (tedy průměrný příjem žadatele za poslední 3 měsíce z hlavní ekonomické činnosti včetně případných vedlejších příjmů), nebo měsíční příjem žadatelovy **domácnosti** (tedy celkové čisté pravidelné měsíční příjmy žadatele/žadatelky a jeho/jejího manžелky/ manžela, partnerky/ partnera, nebo družky/ druha – pro účely této části dále jen „**člena domácnosti**“).⁸⁸ V tabulce níže tuto skutečnost zachycuje třetí sloupec. Ve čtvrtém sloupci je uvedeno, zda měl účastník řízení příjmy spotřebitele, případně i člena domácnosti, doloženy – například výplatní páskou, výpisem z bankovního účtu, ze kterého je patrná mzda, nebo výměrem důchodu či rodičovské dávky⁸⁹ - nebo zda při výpočtu disponibilního příjmu mohl vycházet jen ze spotřebitelem deklarovaných hodnot.

Tabulka č. 6: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Financování zboží“ ve vztahu k posouzení příjmů, které vstupovaly do výpočtu disponibilního příjmu

	Identifikační číslo smlouvy o spotřebitelském úvěru	Jméno a příjmení spotřebitele	Druh zohledněného příjmu při výpočtu dispon. příjmu	Byl příjem spotřebitelem deklarován, nebo i doložen?
1	██████████	██████████	domácnost	deklarován
2	██████████	██████████	domácnost	deklarován
3	██████████	██████████	žadatel	deklarován
4	██████████	██████████	domácnost	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
5	██████████	██████████	žadatel	deklarován
6	██████████	██████████	žadatel	deklarován
7	██████████	██████████	žadatel	deklarován
8	██████████	██████████	žadatel	doložen
9	██████████	██████████	domácnost	deklarován
10	██████████	██████████	domácnost	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
11	██████████	██████████	žadatel	deklarován
12	██████████	██████████	žadatel	doložen
13	██████████	██████████	žadatel	deklarován

⁸⁸ Srov. poznámka pod čarou 33.

⁸⁹ Správní orgán přebírá údaje předložené účastníkem řízení (Přijato ČNB dne 7. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_4_final_Essox.xlsx)), vyjma případu spotřebitele ██████████ číslo smlouvy ██████████ – podrobněji viz poznámku pod čarou 91.

14			žadatel	doložen
15			žadatel	doložen ⁹⁰
16			žadatel	doložen
17			domácnost	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
18			domácnost	deklarován
19			žadatel	deklarován
20			žadatel	deklarován
21			domácnost	deklarován
22			domácnost	deklarován
23			domácnost	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
24			žadatel	deklarován
25			žadatel	deklarován
26			žadatel	deklarován
27			domácnost	deklarován
28			žadatel	deklarován
29			žadatel	doložen
30			žadatel	doložen
31			žadatel	doložen
32			žadatel	doložen
33			žadatel	deklarován
34			žadatel	deklarován
35			domácnost	deklarován
36			žadatel	deklarován
37			žadatel	doložen
38			žadatel	doložen
39			žadatel	doložen

⁹⁰ Ověřen telefonickým hovorem se zaměstnavatelem.

40			domácnost	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
41			žadatel	deklarován
42			žadatel	deklarován
43			domácnost	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
44			žadatel	deklarován
45			domácnost	deklarován
46			žadatel	deklarován
47			domácnost	deklarován
48			domácnost	deklarován
49			žadatel	doložen ⁹¹

123. Pro výpočet disponibilního příjmu zohledňoval účastník řízení ve 32 úvěrových případech příjem žadatele (celkový čistý měsíční příjem žadatele) a v 17 úvěrových případech příjem domácnosti (celkové čisté pravidelné měsíční příjmy všech členů domácnosti).

Příjem žadatele

124. Z celkového vzorku 32 úvěrových případů, ve kterých účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil celkový příjem žadatele, neměl tento příjem v 19 případech řádně doložen a vycházel pouze ze spotřebitelem deklarovaných údajů.⁹²

125. V 1 z těchto 19 případů, u spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 17. 12. 2022 (celková výše úvěru 16 490 Kč), účastník řízení disponoval fotografií výpisu z účtu,⁹³ která sloužila jako identifikační doklad, a ze které vyplývalo, že spotřebitelkou deklarovaný⁹⁴ celkový čistý měsíční příjem (30 000 Kč)⁹⁵ byl o 5 519 Kč vyšší než příjem podle doložené fotografie (24 481 Kč). Účastník řízení

⁹¹ Podle tvrzení účastníka řízení příjem pouze deklarován (Přijato ČNB dne 7. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_4_final_Essox.xlsx)), zároveň ale v klientské složce doloženy dva výpisy z bankovního účtu, ze kterých je zřejmá mzda (Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf)), tedy příjem je dle posouzení správního orgánu doložen postupem souladným s vnitřními předpisy účastníka řízení.

⁹² [REDAKCE]

⁹³ Přijato ČNB dne 25. 10. 2023 pod č. j. 2023/137936/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].davka.pdf).

⁹⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

⁹⁵ Jako čistý měsíční příjem spotřebitelka deklarovala 20 000 Kč.

tedy při posouzení úvěruschopnosti nevyužil podklady, které od spotřebitelky získal. Tento úvěr byl ke dni 31. 5. 2023 zesplatněn.⁹⁶

126. Ve 2 případech ze vzorku 13 úvěrových případů, kdy byl příjem žadatele doložen, navíc účastník řízení zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu vyšší než doloženou hodnotu.
127. V případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 21. 3. 2023 (celková výše úvěru 89 860 Kč), spotřebitel deklaroval⁹⁷ čistý měsíční příjem 14 000 Kč a celkový čistý měsíční příjem 29 000 Kč.⁹⁸ Doloženým dokladem o výši příjmu byl ústřížek pro příjemce od České pošty ze dne 6. 3. 2023 s vyplaceným starobním důchodem ve výši 19 284 Kč.⁹⁹ Starobní důchod by podle obecných postupů a pravidel účastníka řízení měl být považován za hlavní příjem, jeho doložená výše nicméně neodpovídá ani jedné z deklarovaných hodnot. Účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu započítal celkový čistý měsíční příjem ve výši deklarované spotřebitelem, aniž by jakkoliv zohlednil nesoulad mezi deklarovanou a doloženou hodnotou. Ke dni 31. 5. 2023 bylo plnění z této smlouvy účastníkem řízení vymáháno.¹⁰⁰
128. V případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 13. 4. 2023 (celková výše úvěru 13 851 Kč), spotřebitel deklaroval¹⁰¹ celkový čistý měsíční příjem 29 000 Kč,¹⁰² doložil nicméně pouze starobní důchod ve výši 23 172 Kč a vedlejší příjem ve výši 2 929 Kč, v součtu tedy 26 101 Kč.¹⁰³ Účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu,¹⁰⁴ tedy při posouzení úvěruschopnosti počítal s vyšším příjmem, než byl doložený příjem, a to o 2 899 Kč.

Příjem domácnosti

129. Z celkového vzorku 17 úvěrových případů, ve kterých účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti, neměl v 6 případech doložen příjem člena domácnosti,¹⁰⁵ a ve zbývajících 11 případech neměl doložen ani příjem žadatele, ani příjem člena domácnosti.¹⁰⁶ V žádném z těchto případů neměl účastník řízení

⁹⁶ Správní orgán se účastníka řízení dotazoval na to, jaký je stav smluv ke dni 31. 5. 2023. Nabídl přitom účastníkovi řízení 8 možností: 1) odstoupení od smlouvy, 2) předčasné splacení, 3) splaceno v termínu, 4) splaceno po termínu, 5) prodlení, 6) vymáhání, 7) zesplatnění úvěru, 8) aktivní smlouva. Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

⁹⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

⁹⁸ Při výpočtu disponibilního příjmu byla započtena částka 29 000 Kč: Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_CG_1.xlsx).

⁹⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

¹⁰⁰ K pojmu „vymáhání“ viz poznámku pod čarou 96. Jedná se o situace, kdy se účastník řízení aktivně pokouší získat peněžní prostředky od spotřebitele, který je se splácením spotřebitelského úvěru v prodlení.

¹⁰¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

¹⁰² Jako čistý měsíční příjem deklarováno 23 170 Kč.

¹⁰³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

¹⁰⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_CG_2.xlsx).

¹⁰⁵ [REDAKCE]

¹⁰⁶ [REDAKCE]

doloženy veškeré příjmy, které vstupovaly do výpočtu disponibilního příjmu, a vycházel tedy (zcela nebo zčásti) z deklarovaných, a tedy neověřených údajů.

130. Ve 2 úvěrových případech z 6 případů, kdy byl doložen příjem žadatele, ale nebyl doložen příjem člena domácnosti, navíc účastník řízení zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu vyšší hodnotu, než mu bylo doloženo.
131. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 12. 12. 2022 (celková výše úvěru 10 741 Kč), spotřebitelka deklarovala¹⁰⁷ celkový čistý měsíční příjem 31 000 Kč a příjem domácnosti 41 000 Kč, a doložila své výplatní pásky za říjen a listopad 2022.¹⁰⁸ Z nich vyplývají čisté příjmy ve výši 31 261 Kč v říjnu a 46 090 Kč v listopadu, nicméně listopadový příjem byl navýšen o nepravidelnou odměnu ve výši 20 000 Kč před zdaněním. Účastník řízení upravil spotřebitelkou deklarovaný celkový čistý měsíční příjem na 38 676 Kč, a celkový příjem domácnosti na 48 676 Kč,¹⁰⁹ a to přesto, že se zjevně jednalo o jednorázovou odměnu, a že sama žadatelka příjem i v předloženém záznamu telefonického hovoru¹¹⁰ uvedla ve správné výši 31 000 Kč, tedy ve výši bez započítání jednorázových odměn, které z povahy věci nemohou být relevantní pro posouzení budoucí schopnosti pravidelně splácet úvěr. Ke dni 31. 5. 2023 bylo plnění z této smlouvy účastníkem řízení vymáháno.
132. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 22. 11. 2022 (celková výše úvěru 13 994 Kč), byl deklarován¹¹¹ a následně doložen¹¹² příjem ze zaměstnání, ale v souladu s obecným postupem a pravidly účastníka řízení nebyl nijak dokládán vedlejší příjem (9 000 Kč) z pronájmu, který spotřebitelka uvedla v žádosti a specifikovala v telefonickém hovoru,¹¹³ a to ani s ohledem na záporný disponibilní příjem spotřebitelky (-25 376,27 Kč) a skutečnost, že bez deklarovaného vedlejšího příjmu by byl záporný i disponibilní příjem domácnosti.¹¹⁴ Ke dni 31. 5. 2023 byla spotřebitelka se splátkami úvěru v prodlení.
133. **Správní orgán souhrnně konstatuje, že účastník řízení neměl doložený příjem žadatele nebo příjem domácnosti v celkem 36 úvěrových případech ze vzorku 49 případů.** Ve 4 úvěrových případech, kdy měl účastník řízení příjem doložen, zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu vyšší hodnotu, než měl doloženo.

¹⁰⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

¹⁰⁸ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - výplatní pásky.pdf).

¹⁰⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem CG_1.xlsx).

¹¹⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - hovor s klientkou.mp3).

¹¹¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

¹¹² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - výplatní pásky.pdf).

¹¹³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - hovor s klientkou.mp3).

¹¹⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem CG_1.xlsx).

Zjištění a ověření výdajů

134. Žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti deklaruje výši měsíčních výdajů své domácnosti na bydlení a (nepovinně) výši svých ostatních měsíčních pravidelných výdajů. Pokud uvede nižší hodnotu výdajů na bydlení, než odpovídá účastníkem řízení stanovené paušální hodnotě podle typu bydlení a velikosti domácnosti, použije se tato paušální hodnota. Vzorek všech úvěrových případů s uvedením výše výdajů, které účastník řízení využil pro výpočet disponibilního příjmu, je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 7: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Financování zboží“ ve vztahu k posouzení výdajů, které vstupovaly do výpočtu disponibilního příjmu

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Zohledněná výše výdajů na bydlení	Způsob určení výdajů na bydlení	Zohledněná výše ostatních výdajů	Způsob určení ostatních výdajů	Byl součástí klientské složky doklad, ze kterého bylo možné výdaje ověřit? ¹¹⁵
1			7 500 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
2			12 000 Kč	paušální hodnota	500 Kč	deklarace žadatele	X
3			8 500 Kč	deklarace žadatele	1 000 Kč	deklarace žadatele	X
4			5 000 Kč	deklarace žadatele	5 000 Kč	deklarace žadatele	X
5			12 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
6			6 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
7			5 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
8			1 500 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
9			13 000 Kč	deklarace žadatele	8 000 Kč	deklarace žadatele	X
10			2 820 Kč	paušální hodnota	700 Kč	deklarace žadatele	X
11			12 000 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
12			1 500 Kč	paušální hodnota	800 Kč	původní deklarace žadatele 0 Kč. Na základě telefonické komunikace upraveno na žadatelem deklarovanou	X

¹¹⁵ Například předložený spotřebitelem pro doložení vlastnictví předmětného účtu (identifikační doklad) nebo pro účely doložení příjmů.

						hodnotu 800 Kč (paušál na mobilní služby)	
13			10 000 Kč	deklarace žadatele	2 000 Kč	deklarace žadatele	printscreen VBÚ (transakce od 16.12.2022 do 19.12.2022) ¹¹⁶
14			5 000 Kč	deklarace žadatele	2 000 Kč	deklarace žadatele	X
15			5 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
16			7 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
17			7 000 Kč	deklarace žadatele	1 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ za 12/2022 ¹¹⁷
18			6 500 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
19			2 115 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
20			3 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
21			8 000 Kč	deklarace žadatele	3 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ za 1/2023 ¹¹⁸
22			8 200 Kč	paušální hodnota	320 Kč	deklarace žadatele	X
23			12 000 Kč	paušální hodnota	3 000 Kč	deklarace žadatele	X
24			2 115 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
25			12 000 Kč	paušální hodnota	3 000 Kč	deklarace žadatele	X
26			5 200 Kč	paušální hodnota	1 200 Kč	deklarace žadatele	X
27			6 000 Kč	deklarace žadatele	7 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ za 2/2023 ¹¹⁹
28			19 000 Kč	deklarace žadatele	1 000 Kč	deklarace žadatele	X

¹¹⁶ Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted]_Výpis účtu.jpg).

¹¹⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted] - výpis z BU.pdf).

¹¹⁸ Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted]_Výpis z účtu_Výpis [redacted].pdf).

¹¹⁹ Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted]_Výpis z účtu [redacted]_2_MCZB.pdf).

29			12 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
30			5 000 Kč	deklarace žadatele	200 Kč	deklarace žadatele	X
31			5 200 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
32			10 000 Kč	paušální hodnota	500 Kč	deklarace žadatele	X
33			9 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
34			5 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
35			2 820 Kč	paušální hodnota	4 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ za 8/2023 ¹²⁰
36			7 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	VBÚ z 3/2023 ¹²¹
37			9 400 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
38			2 500 Kč	deklarace žadatele	800 Kč	deklarace žadatele	VBÚ od 15.2.2023 do 14.3.2023 (včetně). ¹²²
39			3 000 Kč	deklarace žadatele	500 Kč	deklarace žadatele	X
40			3 000 Kč	deklarace žadatele	500 Kč	deklarace žadatele	VBÚ za leden a březen 2023 ¹²³
41			6 000 Kč	deklarace žadatele	900 Kč	deklarace žadatele	VBÚ od 11.3.2023 do 9. 4. 2023 ¹²⁴
42			12 000 Kč	deklarace žadatele	3 000 Kč	deklarace žadatele	X
43			8 500 Kč	deklarace žadatele	150 Kč	deklarace žadatele	X
44			13 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
45			15 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X

¹²⁰ Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: *Výpis z účtu Account statement* *pdf*).

¹²¹ Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: *Výpis z účtu* *pdf*).

¹²² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: *- dokumenty k příjmu.pdf*).

¹²³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: *- dokumenty k příjmu.pdf*).

¹²⁴ Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: *Výpis z účtu* *pdf*).

46			12 000 Kč	deklarace žadatele	2 500 Kč	deklarace žadatele	X
47			5 500 Kč	deklarace žadatele	900 Kč	deklarace žadatele	X
48			8 000 Kč	deklarace žadatele	600 Kč	deklarace žadatele	X
49			5 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	VBÚ za březen a duben 2023 ¹²⁵

135. Z tabulky vyplývá, že pro výpočet disponibilního příjmu zohledňoval účastník řízení ve všech 49 úvěrových případech výši ostatních výdajů tak, jak je deklaroval žadatel. Výše výdajů na bydlení vycházela ve 35 úvěrových případech z deklarace žadatele, ve zbývajících 14 úvěrových případech z paušální hodnoty, kterou účastník řízení stanovil na základě žadatelem deklarovaných sociodemografických údajů. Osobní výdaje byly ve všech případech odvozeny z částek životního minima. Správní orgán podotýká, že účastník řízení navíc v celkových 10 případech disponoval dokladem, ze kterého bylo možné stanovit výši některých výdajů, nebo přinejmenším zjistit, že výše deklarovaná žadatelem o spotřebitelský úvěr neodpovídá (přinejmenším v určitém časovém období) údajům patrným z daného dokladu.
136. Ohledně 10 případů, kdy účastník řízení disponoval dokladem, ze kterého bylo možné zjistit alespoň část výdajů spotřebitele, lze vytvořit dvě základní skupiny případů. V případě spotřebitelů [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], a [REDAKCE] číslo smlouvy [REDAKCE], disponoval účastník řízení výpisy z bankovního účtu za dva měsíce, a mohl z nich tedy zjistit pravidelné ostatní výdaje. U zbylých úvěrových případů, kdy disponoval výpisem z bankovního účtu za jediný měsíc,¹²⁶ pak měl alespoň v některých případech zjistit existenci rozporu mezi určitým výdajem uvedeným ve výpisu a mezi deklarací žadatele, a tedy vyhodnotit, že zjištěné (spotřebitelem deklarované) informace nemusí být v daném případě spolehlivé a dostatečné ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.
137. Z výpisů z bankovního účtu spotřebitele [REDAKCE]¹²⁷ číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 26. 5. 2023 (celková výše úvěru 25 649 Kč), který jako ostatní výdaje deklaroval 0 Kč, vyplývá mimo jiné platba ve prospěch společnosti Vodafone (2 266 Kč v březnu, 2 308 Kč v dubnu), platby označené jako „kapesné“ (v březnu i dubnu 3 500 Kč), předplatné u Microsoftu (189 Kč měsíčně), iPrima (89 Kč měsíčně), Netflixu (259 Kč měsíčně), Spotify (241,01 Kč, resp. 242,60 Kč), a pravidelné výdaje na pohonné hmoty. Účastník řízení zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu deklarovanou výši ostatních výdajů, která byla nižší, než jejich doložená výše.
138. Z výpisů z bankovního účtu spotřebitele [REDAKCE]¹²⁸ číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 18. 4. 2023 (celková výše úvěru 460 000 Kč), který jako ostatní výdaje deklaroval 500 Kč, vyplývá celá řada zřejmě pravidelných výdajů, např.

¹²⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

¹²⁶ případně za kratší období

¹²⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

¹²⁸ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

předplatné Netflixu (319 Kč měsíčně), Skylinku (300 Kč měsíčně), léků a doplňků stravy (Sensilabdo 1 141 Kč, Dr.Max 594,70 Kč), pohonných hmot (1 722,30 Kč, 1 281,90 Kč, 1 260 Kč), výdaj 700 Kč u společnosti Sazka, a pravidelné výdaje za programy, aplikace, nebo filmy/ hry (řada plateb na Google App Store, Microsoftu a zejm. Apple.com, kde se s několikadenními intervaly opakuje placená částka 249 Kč). Účastník řízení zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu deklarovanou vyšší ostatních výdajů, která byla nižší, než jejich doložená výše.

139. V dalších případech nalezl správní orgán rozpory mezi deklarovanými ostatními výdaji a předloženým výpisem z bankovního účtu. Protože je výpis pouze jeden, nelze spolehlivě usuzovat na pravidelnost konkrétního výdaje, jak nicméně správní orgán uvádí výše, rozpor vyvolává pochybnosti ohledně spolehlivosti a dostatečnosti získaných údajů. Jedná se o případ spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], která deklarovala ostatní výdaje 0 Kč, ale z jejího výpisu z bankovního účtu vyplývá mimo jiné výdaj 739 Kč za televizní služby, 492 Kč za předplatné časopisu, a 269,15 Kč, 613,01 Kč a 805,04 Kč v lékárně (přičemž léky dle vnitřních postupů a pravidel do této kategorie mají být započítány), spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], který deklaroval ostatní výdaje 800 Kč, ale z jeho účtu vyplývá mimo jiné platba ve výši 1 364,49 Kč ve prospěch společnosti T-MOBILE (pravděpodobný výdaj za telekomunikační služby), spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], která deklarovala ostatní výdaje 3 000 Kč, ale z jejího účtu vyplývá mimo jiné platba ve výši 4 335,34 Kč ve prospěch společnosti T-MOBILE (možný výdaj za telekomunikační služby¹²⁹).
140. Specifickým případem je zjišťování a ověřování výdajů spotřebitelky [REDAKCE]¹³⁰, číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 7. 3. 2023 (celková výše úvěru 10 991 Kč), která jako ostatní výdaje uvedla 7 000 Kč, a jako výdaje na bydlení 6 000 Kč.¹³¹ Účastník řízení zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu obě částky v deklarované výši¹³², a to i přesto, že disponoval výpisem z bankovního účtu, ze kterého jsou mimo jiné zjistitelné platby ve výši 3 716 Kč (SOŠ a SOU [REDAKCE]), 3 004 Kč (Vodafone), 1 644 Kč (Metlife), 3 720 Kč (E-ON), 3 940 Kč (inkaso), 2 900 Kč (dva trvalé příkazy), 1 500 Kč (Conseq), 2 400 Kč (UNIQUA pojišťovna, ČSOB stavební spořitelna, ALLIANZ pojišťovna), 500 Kč (Rentea), který v něm měl přinejmenším vzbudit podezření, že ostatní výdaje a výdaje na bydlení mohly být spotřebitelkou deklarovány v nesprávné (podhodnocené) výši – a nelze je tedy považovat za spolehlivé a dostatečné ve smyslu ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.
141. **Správní orgán souhrnně konstatuje, že účastník řízení vycházel u produktu „Financování zboží“ ve 49 úvěrových případech z celkového vzorku 49 úvěrových případů při výpočtu disponibilního příjmu¹³³ z výdajů stanovených buď prostřednictvím paušálních hodnot (14 případů výdajů na bydlení, 49 případů osobních**

¹²⁹ Účastník řízení se měl pokusit zjistit, zda se jedná o jednorázový, nebo pravidelný výdaj.

¹³⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CG_1.xlsx).

¹³¹ Účastník řízení dále při výpočtu disponibilního příjmu zohlednil splátky ostatních úvěrů ve výši 10 000 Kč, výdaje za čtyři vyživované osoby ve výši 12 040 Kč, a výdaje za životní minimum žadatelky a člena domácnosti v paušální výši 8 510 Kč.

¹³² Při zohlednění deklarovaného celkového čistého měsíčního příjmu ve výši 20 000 Kč, tak dospěl k disponibilnímu příjmu po splátce v záporné výši 25 313 Kč. Účastník řízení nicméně následně zohlednil spotřebitelkou deklarovaný měsíční příjem domácnosti ve výši 50 000 Kč, což vedlo k výpočtu disponibilního příjmu domácnosti po splátce úvěru ve výši 4 687 Kč.

¹³³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: dipsonibilni_prijem_CG_1.xlsx a disponibilni_prijem_CG_2.xlsx).

výdajů) nebo z výdajů deklarovaných spotřebitelem (35 případů výdajů na bydlení, 49 případů ostatních výdajů), když ani v jednom případě řádně nezjistil a neověřil skutečnou výši výdajů spotřebitele.

Zjištění a ověření závazků

142. V souladu s obecnými postupy a pravidly účastníka řízení neprobíhalo u úvěrů do určité výše dotazování do registrů CEE a NRKI. Z celkového vzorku 49 úvěrových případů nebyl proveden dotaz do CEE v 38 úvěrových případech¹³⁴ a do registru NRKI v 11 úvěrových případech.¹³⁵ Skutečná výše závazků spotřebitele nebyla v těchto případech ověřena žádným jiným vhodným způsobem.
143. V obecných postupech a pravidlech uvedený postup, podle kterého účastník řízení v případech, kdy není v NRKI uvedena splátka u kreditních karet, započte při posouzení úvěruschopnosti do výpočtu disponibilního příjmu jako závazek 3 % z nevyčerpaných limitů karty, ale již nezohlední její vyčerpanou část, byl účastníkem řízení aplikován v 9 úvěrových případech.¹³⁶

Tabulka č. 8: Přidělené limity a vyčerpané částky u kreditních karet bez uvedené splátky.
Účastník řízení zohledňoval jako závazky 3 % nevyčerpaných limitů, tedy rozdíl těchto dvou částek¹³⁷

Identifikační číslo smlouvy o spotřebitelském úvěru	Jméno a příjmení spotřebitele	Typ operace (NRKI)	Datum počátku (NRKI)	„Suma přidělených limitů“ (NRKI)	„Suma vyčerpaných částek“ (NRKI)
[REDACTED]	[REDACTED] ¹³⁸	KS-kreditní karty splátkové	17. 1. 2001	40 000 Kč	37 603 Kč
[REDACTED]	[REDACTED] ¹³⁹	KS-kreditní karty splátkové	23. 11. 2021	116 000 Kč	56 161 Kč

¹³⁴

¹³⁵

¹³⁶

¹³⁷ Například u spotřebitele [REDACTED], číslo smlouvy [REDACTED], byla ve výpočtu disponibilního příjmu zohledněna za splátku kreditní karty částka 71,91 Kč, což odpovídá 3 % z 2397 Kč (přidělených 40 000 Kč minus vyčerpaných 37 603 Kč). Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx).

¹³⁸ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED].docx)

¹³⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED].docx).

		¹⁴⁰	KS-kreditní karty splátkové	22. 1. 2019	110 000 Kč	93 600 Kč
		¹⁴¹	KS-kreditní karty splátkové	25. 1. 2023	60 000 Kč	23 453 Kč
		¹⁴²	KS-kreditní karty splátkové KS-kreditní karty splátkové	18. 6. 2020 28. 2. 2020	50 000 Kč 40 000 Kč	48 719 Kč 38 763 Kč
		¹⁴³	KS-kreditní karty splátkové	21. 6. 2019	50 000 Kč	49 762 Kč
		¹⁴⁴	KS-kreditní karty splátkové	4. 6. 2021	10 000 Kč	5 802 Kč
		¹⁴⁵	KS-kreditní karty splátkové	6. 1. 2023	30 000 Kč	29 917 Kč
		¹⁴⁶	KS-kreditní karty splátkové	2. 2. 2023	40 000 Kč	39 908 Kč

144. Účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nijak nezohlednil¹⁴⁷ další spotřebitelem podané žádosti o úvěr, které jsou uvedeny ve výpisu z NRKI a které svým charakterem neodpovídají žádosti u něj (tj. není možné usuzovat na snahu žadatele o porovnání různých poskytovatelů). Účastník řízení ani nijak nezjišťoval, zda tyto úvěry byly, nebo nebyly později sjednány. V kontrolním vzorku se jednalo o 6 žadatelů.¹⁴⁸

Tabulka č. 9: Žádosti o spotřebitelský úvěr, které měl žadatel otevřené u jiných poskytovatelů

Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Žádosti u splátkových produktů	Žádosti u nesplátkových operací a kreditních karet
	¹⁴⁹	X	23. 5. 2022 - 20 000 Kč
	¹⁵⁰	20. 10. 2022 - 500 001 Kč	X
	¹⁵¹	X	3. 12. 2022 - 10 000 Kč 5. 12. 2022 - 10 000 Kč 28. 11. 2022 - 20 000 Kč

¹⁴⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁴⁹ docx).

¹⁴¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵⁰ docx).

¹⁴² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵¹ docx).

¹⁴³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵² docx).

¹⁴⁴ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵³ docx).

¹⁴⁵ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵⁴ docx).

¹⁴⁶ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵⁵ docx).

¹⁴⁷ K tomuto ani nebyly nastaveny žádné obecné postupy a pravidla.

¹⁴⁸ ¹⁵⁶

¹⁴⁹ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵⁷ docx).

¹⁵⁰ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵⁸ docx).

¹⁵¹ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ¹⁵⁹ docx).

		2. 1. 2023 - 1 433 Kč (splátka) 3. 1. 2023 - 20 000 Kč 10. 1. 2023 - 5 000 Kč	2. 1. 2023 - 20 000 Kč 2. 1. 2023 - 20 000 Kč 10. 1. 2023 - 20 000 Kč
		3. 4. 2023 - 20 000 Kč	X
		21. 3. 2023 - 2 000 000 Kč	X

145. Ve všech 17 úvěrových případech ze 17 úvěrových případů,¹⁵⁵ kdy účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu příjem domácnosti, nebyly žádným způsobem zjišťovány nebo ověřovány případné výhradní závazky člena domácnosti.¹⁵⁶

Výpočet disponibilního příjmu

146. Jak vyplývá z výše uvedeného, účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu, neměl z celkového počtu 49 úvěrových případů ověřené příjmy ve 36 úvěrových případech¹⁵⁷ a ve 49 úvěrových případech nezjistil skutečné výdaje.¹⁵⁸ Skutečná výše závazků nebyla ověřena v 11 úvěrových případech¹⁵⁹ a nebyla řádně stanovena

¹⁵² Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

¹⁵³ Přijato ČNB dne 1.9.2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

¹⁵⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

¹⁵⁵ [redacted]

¹⁵⁶ K tomuto ani nebyly nastaveny žádné obecné postupy a pravidla.

¹⁵⁷ [redacted]

¹⁵⁸ [redacted]

¹⁵⁹ [redacted]

v 9¹⁶⁰ úvěrových případech.¹⁶¹

147. V případech, kdy byl vypočtený disponibilní příjem žadatele o spotřebitelský úvěr záporný, poskytl účastník řízení spotřebitelský úvěr na základě kladného disponibilního příjmu domácnosti. Při výpočtu disponibilního příjmu domácnosti nebyl kromě výše uvedených nedostatků v 17 z celkového počtu 17 úvěrových případů ověřen příjem dalšího člena domácnosti, ani zjištěny nebo ověřeny jeho výhradní závazky. Úvěrové případy, ve kterých účastník řízení poskytl žadateli spotřebitelský úvěr, ačkoliv byl žadatelův disponibilní příjem záporný, jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 10: Výpočet disponibilního příjmu u spotřebitelských úvěrů, u kterých byl disponibilní příjem spotřebitele po splátce úvěru záporný a účastník řízení tedy při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti¹⁶²

Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Stav smlouvy k 31.5.2023	Celkový čistý měsíční příjem žadatele (v Kč)	Měsíční příjem domácnosti (v Kč)	Celkové výdaje žadatele (v Kč)	Splátka úvěru (v Kč)	Disponibilní příjem žadatele (po splátce) (v Kč)	Disponibilní příjem domácnosti (po splátce) (v Kč)
		Aktivní smlouva	25 000	42 000	23 827	1 629	-456	16 544,09
		Aktivní smlouva	21 000	46 000	28 750	1 087	-8 837	16 163
		Prodlení	48 000	80 000	72 155	1 221	-25 376,27	6 623,73
		Prodlení	28 000	45 000	32 450	1 174	-5 624	11 376
		Vymáhání	38 676	48 676	39 218	769	-1 311,18	8 688,82
		Zesplatnění úvěru	19 200	65 000	32 952	772	-14 523,6	31 276,44
		Aktivní smlouva	18 500	75 000	18 755	1 125	-1 379,71	55 120,29
		Vymáhání	25 000	55 000	51 359	664	-27 023,1	2 976,88
		Aktivní smlouva	17 544	30 000	20 610	824	-3 890	8 566
		Odstoupení od smlouvy	30 000	38 000	34 530	1 350	-5 880	2 120
		Prodlení	20 000	50 000	43 550	1 763	-25 313	4 687
		Aktivní smlouva	36 000	90 000	45 201,91	341	-9 542,91	44 457,09

¹⁶⁰ Resp. ve 13 úvěrových případech, pokud v této skupině zohledníme i žádosti, které žadatel podal u jiných poskytovatelů a které účastník řízení do posouzení úvěruschopnosti žádným způsobem nezohledňoval ().

¹⁶¹

¹⁶² Data v tabulce vycházejí z účastníkem řízení předložených podkladů: Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx), přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: dipsonibilni_prijem_CG_1.xlsx a dipsonibilni_prijem_CG_2.xlsx).

		Aktivní smlouva	38 248	76 400	36 293,11	5 557	-3 602,11	34 549,89
		Aktivní smlouva	21 000	40 000	22 705	1 667	-3 372	15 628
		Aktivní smlouva	30 000	50 000	35 241,71	1 735	-6 976,71	13 023,29
		Aktivní smlouva	30 000	70 000	24 313,2	6 090	-403,2	39 596,8
		Aktivní smlouva	33 000	52 000	45 110,49	508	-12 618,49	6 381,51

148. Správní orgán v této souvislosti konstatuje, že vzorek úvěrových případů uvedený v tabulce dokládá, že spotřebitelé, jejichž disponibilní příjem je výrazně záporný, mají následně často potíže se splácením úvěru. Například u spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], byl disponibilní příjem žadatelky v záporu -25 376,27 Kč a spotřebitelka byla k 31. 5. 2023 v prodlení, u spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], byl disponibilní příjem žadatelky v záporu -14 523,6 Kč a úvěr byl k 31. 5. 2023 zesplatněn, u spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], byl disponibilní příjem žadatelky v záporu -27 023,1 Kč a ke dni 31. 5. 2023 bylo plnění z této smlouvy účastníkem řízení vymáháno, a u spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], byl disponibilní příjem žadatelky v záporu -25 313 Kč a spotřebitelka byla k 31. 5. 2023 v prodlení.

Posouzení úvěruschopnosti: vzorek „Financování automobilů“

149. Produkt „Financování automobilů“ je vázaným spotřebitelským úvěrem poskytovaným k pořízení nového nebo ojetého automobilu. Produkt je určen pro fyzické osoby s měsíčním příjmem. Průměrná délka splácení je dle popisu účastníka řízení 56 měsíců. Průměrná úroková sazba je v závislosti na značce a stáří vozidla 5,36 % až 14,03 % p.a.¹⁶³ Během kontrolovaného období byla dle zjištění správního orgánu průměrná výše úvěru 240 682,99 Kč.¹⁶⁴
150. Jak je uvedeno výše, správní orgán z předloženého seznamu uzavřených úvěrových smluv¹⁶⁵ určil vzorek úvěrových případů, na kterém prověřoval, jakým způsobem dochází k posuzování úvěruschopnosti konkrétních žadatelů při poskytování jednotlivých produktů. Správní orgán si ke všem úvěrovým případům k produktu „Financování automobilů“ vybraným do tohoto vzorku vyžádal¹⁶⁶ veškerou dokumentaci vztahující se k posouzení úvěruschopnosti.¹⁶⁷

¹⁶³ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů_CARS.docx).

¹⁶⁴ Zjištěno zprůměrováním celkové výše všech poskytnutých úvěrů uvedených na listu „Financování aut“ ve sloupci L: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

¹⁶⁵ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

¹⁶⁶ Výzva k předložení podkladů ze dne 28. 7. 2023, č. j. 2023/097727/CNB/650.

¹⁶⁷ Přijato ČNB prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile: dne 3. 8. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650; dne 1. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650; dne 7. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650; dne 22. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 a přijato ČNB dne 25. 10. 2023 pod č. j. 2023/137936/CNB/650.

Tabulka č. 11: Vzorek úvěrových případů pro produkt "Financování automobilů"

	Identifikační číslo smlouvy o spotřebitelském úvěru	Jméno a příjmení spotřebitele	Datum uzavření smlouvy	Celková výše úvěru dle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ
1			18. 11. 2022	825 201 Kč
2			28. 11. 2022	527 200 Kč
3			14. 12. 2022	84 960 Kč
4			15. 12. 2022	417 360 Kč
5			19. 12. 2022	168 748 Kč
6			20. 12. 2022	411 920 Kč
7			20. 1. 2023	85 000 Kč
8			25. 1. 2023	369 990 Kč
9			26. 1. 2023	370 998 Kč
10			1. 2. 2023	160 998 Kč
11			19. 2. 2023	265 999 Kč
12			24. 2. 2023	216 867 Kč
13			1. 3. 2023	111 998 Kč
14			8. 3. 2023	495 000 Kč
15			20. 3. 2023	329 980 Kč
16			31. 3. 2023	341 016 Kč
17			1. 4. 2023	91 000 Kč
18			16. 4. 2023	205 000 Kč
19			27. 4. 2023	271 984 Kč
20			12. 5. 2023	158 000 Kč
21			17. 5. 2023	879 000 Kč

Zjištění a ověření příjmů

151. Účastník řízení zohledňoval při výpočtu disponibilního příjmu stejně jako u produktu „Financování zboží“ buď celkový čistý měsíční příjem **žadatele** (tedy průměrný příjem žadatele za poslední 3 měsíce z hlavní ekonomické činnosti včetně případných vedlejších příjmů), nebo měsíční příjem žadatelovy **domácnosti** (tedy celkové čisté pravidelné měsíční příjmy žadatele/ žadatelky a jeho/ jejího manželky/ manžela, partnerky/ partnera, nebo družky/ družu – pro účely této části dále jen „**člena domácnosti**“). V tabulce níže tuto skutečnost zachycuje třetí sloupec. Ve čtvrtém sloupci je uvedeno, zda měl účastník řízení příjmy spotřebitele, případně i člena domácnosti, doloženy – například výplatní páskou, výpisem z bankovního účtu, ze kterého je patrná mzda, nebo výměrem důchodu či rodičovské dávky¹⁶⁸ - nebo zda při výpočtu disponibilního příjmu mohl vycházet jen ze spotřebitelem deklarovaných hodnot.

Tabulka č. 12: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Financování automobilů“ ve vztahu k posouzení příjmů, které vstupovaly do výpočtu disponibilního příjmu

¹⁶⁸ Správní orgán přebírá údaje předložené účastníkem řízení (Přijato ČNB dne 7. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_4_final_Essox.xlsx)).

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení	Druh zohledněného příjmu při výpočtu dispon. příjmu	Byl příjem spotřebitelem deklarován, nebo i doložen?
1			domácnost ¹⁶⁹	žadatel doložen, člen domácnosti deklarován
2			žadatel	doložen
3			žadatel	deklarován
4			žadatel	deklarován
5			domácnost ¹⁷⁰	deklarován
6			žadatel	doložen
7			žadatel	deklarován
8			domácnost	doložen
9			žadatel	deklarován
10			žadatel	deklarován
11			žadatel	deklarován
12			žadatel	deklarován
13			žadatel	deklarován
14			žadatel	doložen
15			žadatel	deklarován
16			žadatel	doložen
17			žadatel	doložen
18			žadatel	doložen
19			žadatel	deklarován
20			žadatel	doložen
21			žadatel	doložen

152. Pro výpočet disponibilního příjmu zohledňoval účastník řízení v 18 úvěrových případech příjem žadatele (celkový čistý měsíční příjem žadatele) a ve 3 úvěrových případech příjem domácnosti (celkové čisté pravidelné měsíční příjmy všech členů domácnosti).
153. Ve vzorku 18 úvěrových případů, ve kterých účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil celkový příjem žadatele, neměl tento příjem v 10 případech doložen a vycházel pouze z deklarovaných údajů.¹⁷¹ Ve 3 úvěrových případech, kdy

¹⁶⁹ Účastníkem řízení stanovený disponibilní příjem žadatele po splátce úvěru byl záporný (mínus 12 801 Kč), tudíž účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti. Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx). V klientské složce nebyly předloženy podklady vztahující se ke členovi domácnosti, ze kterých by bylo možné celkový příjem domácnosti ověřit. Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (ve složce [redacted] byly pouze výplatní pásky žadatele – soubor [redacted] - výplatní pásky.pdf a soubor [redacted].docx).

¹⁷⁰ Účastníkem řízení stanovený disponibilní příjem žadatele po splátce úvěru byl záporný (mínus 2 478 Kč), tudíž účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti. Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx). V klientské složce nebyly předloženy podklady k příjmu žadatele ani k příjmu člena domácnosti, ze kterých by bylo možné celkový příjem domácnosti ověřit. Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (ve složce [redacted] byl pouze soubor [redacted].docx).

¹⁷¹ [redacted]

účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti, měl v jednom úvěrovém případě doložen příjem obou členů domácnosti ([REDACTED] [REDACTED] číslo smlouvy [REDACTED]), v jednom případě měl doložen příjem žadatele, ale nikoliv člena domácnosti ([REDACTED] smlouva číslo [REDACTED]), a v jednom případě neměl doložen příjem ani žadatele, ani člena domácnosti ([REDACTED] smlouva číslo [REDACTED]). **Celkem tedy neměl účastník řízení příjem řádně doložen ve 12 z 21 úvěrových případů.**

154. Ve 2 případech ze vzorku 10 úvěrových případů, kdy byl příjem žadatele zcela nebo zčásti¹⁷² doložen, účastník řízení zohlednil ve výpočtu disponibilního příjmu vyšší než doloženou hodnotu.
155. V případě spotřebitelky [REDACTED] číslo smlouvy [REDACTED] ze dne 28. 11. 2022 (celková výše úvěru 527 200 Kč), uvedla spotřebitelka v žádosti o úvěr jako svůj čistý měsíční příjem 34 000 Kč a jako svůj celkový čistý měsíční příjem 102 000 Kč.¹⁷³ Z této hodnoty následně účastník řízení vycházel při výpočtu disponibilního příjmu a nijak její výši neupravoval.¹⁷⁴ Spotřebitelka doložila své výplatní pásky za dva měsíce (v září 2022 měla čistou mzdu ve výši 35 051 Kč, v říjnu 2022 ve výši 35 959 Kč, v průměru tedy 35 505 Kč),¹⁷⁵ které odpovídají deklarovaným čistým příjmům, a dále přiznání k dani z příjmů fyzických osob za kalendářní rok 2022.¹⁷⁶ Z tohoto daňového přiznání vyplynulo, že rozdíl mezi příjmy a výdaji ze samostatné činnosti žadatelky činil 631 927 Kč a zároveň měla nedoplatek na dani ve výši 74 315 Kč.¹⁷⁷ Průměrný měsíční příjem žadatelky¹⁷⁸ vyplývající z daňového přiznání tak činil 46 468 Kč.¹⁷⁹ Ve stejném daňovém přiznání byla navíc vykázána ztráta z nájmu¹⁸⁰ ve výši 74 400 Kč. Výše příjmů, kterou účastník řízení zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu, neodpovídá doložené výši příjmů – rozdíl činí 20 027 Kč bez zohlednění doložené ztráty z nájmu.¹⁸¹
156. V případě spotřebitelky [REDACTED] číslo smlouvy [REDACTED] ze dne 16. 4. 2023 (celková výše úvěru 205 000 Kč), k žádosti o spotřebitelský úvěr přistoupila spolužadatelka [REDACTED], která deklarovala své celkové čisté měsíční příjmy 40 000 Kč.¹⁸² Tuto hodnotu následně účastník řízení zohlednil při

¹⁷² Tedy byl doložen příjem žadatele, ale nikoliv člena domácnosti, viz [REDACTED] číslo smlouvy [REDACTED]

¹⁷³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED].docx).

¹⁷⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

¹⁷⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED] - dokumenty k příjmu.pdf).

¹⁷⁶ Součástí stejného dokumentu, společně s Opisem potvrzení elektronického podání: Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED] - dokumenty k příjmu.pdf).

¹⁷⁷ Spotřebitelka uplatnila paušální výdaje 60 %, účastník řízení nepředložil žádné podklady, ze kterých by bylo možné usuzovat na nižší výdaje, správní orgán tedy zohledňuje jejich výši uvedenou v daňovém přiznání.

¹⁷⁸ Ve smyslu ustanovení § 7 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.

¹⁷⁹ Výpočet: Rozdíl příjmů a výdajů (631 927 Kč) – nedoplatek na dani (74 315 Kč) / zdaňovací období (12) měsíců = průměrné měsíční příjmy ze samostatné činnosti 46 468 Kč.

¹⁸⁰ Ve smyslu ustanovení § 9 zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.

¹⁸¹ Výpočet: Deklarovaný celkový příjem (102 000 Kč) – doložený příjem ze zaměstnání (35 505 Kč) – doložené příjmy ze samostatné činnosti (46 468 Kč) = rozdíl 20 027 Kč. Pokud ztrátu z nájmu rozpočítáme na 12 měsíců, bude rozdíl mezi deklarovanou a doloženou hodnotou vyšší o dalších 6 200 Kč (tedy 26 227 Kč).

¹⁸² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED].docx).

výpočtu disponibilního příjmu.¹⁸³ Spolužadatelka k doložení svých příjmů předložila účastníkovi řízení přiznání k dani z příjmů fyzických osob za kalendářní rok 2022.¹⁸⁴ Z tohoto daňového přiznání vyplynulo, že rozdíl mezi příjmy a výdaji ze samostatné činnosti činil 206 960 Kč,¹⁸⁵ a tedy průměrný měsíční příjem vyplývající z daňového přiznání dosahoval výše 17 247 Kč.¹⁸⁶ Výše příjmů, kterou účastník řízení zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu, neodpovídá doložené výši příjmů – rozdíl činí 22 753 Kč.¹⁸⁷

Zjištění a ověření výdajů

157. Žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti deklaruje výši měsíčních výdajů své domácnosti na bydlení a (nepovinně) výši svých ostatních měsíčních pravidelných výdajů. Pokud uvede nižší hodnotu výdajů na bydlení, než odpovídá účastníkem řízení stanovené paušální hodnotě podle typu bydlení a velikosti domácnosti, použije se tato paušální hodnota. Vzorok všech úvěrových případů s uvedením výše výdajů, které účastník řízení využil pro výpočet disponibilního příjmu, je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 13: Vzorok úvěrových případů pro produkt „Financování automobilů“ ve vztahu k posouzení výdajů, které vstupovaly do výpočtu disponibilního příjmu

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Zohledněná výše výdajů na bydlení	Způsob určení výdajů na bydlení	Zohledněná výše ostatních výdajů	Způsob určení ostatních výdajů	Byl součástí klientské složky doklad, ze kterého bylo možné výdaje ověřit? ¹⁸⁸
1			22 145 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
2			8 000 Kč	deklarace žadatele	10 000 Kč	deklarace žadatele	X
3			17 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
4			10 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
5			8 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
6			13 900 Kč	10 100 Kč deklarace žadatele 3 800 Kč paušální hodnota u spolužadatelky ¹⁸⁹	0 Kč 0 Kč	deklarace žadatele deklarace spolužadatele	VBÚ spolužadatele 17.9.2022 až 14.10.2022 a 15.10.2022 až 16.11.2022 ¹⁹⁰
7			4 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X

¹⁸³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

¹⁸⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: - dokumenty k příjmu.pdf).

¹⁸⁵ Spolužadatelka uplatnila paušální výdaje 60 %, účastník řízení nepředložil žádné podklady, ze kterých by bylo možné usuzovat na nižší výdaje, správní orgán tedy zohledňuje jejich výši uvedenou v daňovém přiznání.

¹⁸⁶ Výpočet: Rozdíl příjmů a výdajů (206 960 Kč) / zdaňovací období (12) měsíců = průměrné měsíční příjmy ze samostatné činnosti 17 247 Kč.

¹⁸⁷ Výpočet: Deklarované celkové čisté příjmy spolužadatelky (40 000 Kč) – doložené příjmy ze samostatné činnosti (17 247 Kč). Jak správní orgán uvedl v první části tohoto rozhodnutí, účastník řízení nemá pro posuzování příjmů z daňového přiznání nastaveny obecné postupy a pravidla.

¹⁸⁸ Například předložený spotřebitelem pro doložení vlastnictví předmětného účtu (identifikační doklad) nebo pro účely doložení příjmů.

¹⁸⁹ Jedná se o jediný případ v tomto vzorku, kdy spolužadatel o spotřebitelský úvěr nežije ve stejné domácnosti, jako žadatel.

¹⁹⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: - dokumenty k příjmu.pdf).

8			2 115 Kč	paušální hodnota	2 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ 24.11.2022 až 21.12.2022 ¹⁹¹
9			3 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
10			2 820 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
11			2 115 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
12			3 500 Kč	deklarace žadatele	4 000 Kč	deklarace žadatele	X
13			2 115 Kč	paušální hodnota	1 500 Kč	deklarace žadatele	X
14			10 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
15			10 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X
16			20 000 Kč	deklarace žadatele	2 000 Kč	deklarace žadatele	X
17			2 820 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
18			3 500 Kč	deklarace žadatele	500 Kč	deklarace žadatele	X
19			3 000 Kč	deklarace žadatele	6 000 Kč	deklarace žadatele	X
20			2 115 Kč	paušální hodnota	0 Kč	deklarace žadatele	X
21			15 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X

158. Z tabulky vyplývá, že pro výpočet disponibilního příjmu zohledňoval účastník řízení ve všech 21 úvěrových případech výši ostatních výdajů tak, jak je deklaroval žadatel. Výše výdajů na bydlení vycházela ve 14 úvěrových případech z deklarace žadatele, v 6 úvěrových případech z paušální hodnoty, kterou účastník řízení stanovil na základě žadatelem deklarovaných sociodemografických údajů. V úvěrovém případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], se jedná o kombinaci zmíněných způsobů – u žadatele vycházel účastník řízení z deklarované výše, ale u spolužadatele, který se žadatelem nežil ve společné domácnosti, zohlednil účastník řízení ve výpočtu disponibilního příjmu paušální hodnotu. Osobní výdaje byly ve všech případech odvozeny z částek životního minima. Správní orgán podotýká, že účastník řízení navíc ve dvou případech disponoval dokladem, ze kterého bylo možné stanovit výši některých výdajů, nebo přinejmenším zjistit, že výše deklarovaná žadatelem o spotřebitelský úvěr neodpovídá údajům zjistitelným z daného dokladu.

159. V případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 20. 12. 2022 (celková výše úvěru 411 920 Kč), disponoval účastník řízení výpisy z bankovních účtů spolužadatelky ([REDAKCE]), které pokrývaly téměř dva měsíce, ze kterých mohl zjistit alespoň některé z jejích pravidelných výdajů. Z předložených výpisů z bankovních účtů mimo jiné vyplývá, že spolužadatelka, která žije v jiné domácnosti než žadatel, zaplatila v říjnu i v listopadu nájemné ve výši 10 121 Kč společnosti CPI BYTY a.s. a v obou měsících dále zaplatila 1 500 Kč za služby (1 200 Kč za elektřinu, 300 Kč za plyn ve prospěch společnosti ČEZ Prodej, a.s.). Výdaje na bydlení zjistitelné z podkladů, kterými účastník řízení disponoval, jsou tedy 11 621 Kč. Ve výpočtu disponibilního příjmu zohledněná paušální hodnota 3 800 Kč hrubě neodpovídá údajům vyplývajících z předložených podkladů a v klientské složce není uvedena žádná informace, která by tento rozpor relevantně vysvětlovala. Spolužadatelka dále deklarovala ostatní výdaje ve výši 0 Kč, ale z předložených výpisů z bankovních účtů jsou v obou měsících zjistitelné, a tudíž pravidelné, výdaje 259 Kč za Netflix a 689 Kč

¹⁹¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

za telekomunikační služby (společnost Vodafone), celkem tedy 948 Kč. Takto zjištěné pravidelné výdaje navíc nemusí být kompletní, protože z výpisu je zřejmé, že spolužadatelka má bankovní účet i u jiné banky.¹⁹² Správní orgán považuje zjištění za závažné z důvodu, že žadatel sám měl záporný disponibilní příjem (-126 Kč po splátce úvěru), a úvěr mu byl poskytnut pouze po zohlednění disponibilního příjmu spolužadatelky (4 674 Kč po splátce úvěru).¹⁹³ Pokud by ale účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu spolužadatelky zohlednil informace, kterými disponoval, měl vypočítat disponibilní příjem spolužadatelky v záporné výši -4 095 Kč po splátce úvěru.¹⁹⁴

160. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 25. 1. 2023 (celková výše úvěru 369 990 Kč), disponoval účastník řízení výpisem z bankovního účtu¹⁹⁵ za necelý měsíc, ze kterého mohl zjistit existenci rozporu mezi určitým výdajem uvedeným ve výpisu a mezi deklarací žadatele, a tedy vyhodnotit, že zjištěné (spotřebitelem deklarované) informace nemusí být v daném případě spolehlivé a dostatečné. Správní orgán považuje za nedostatečně ověřené zejména výdaje na bydlení (účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu použil svoji paušální hodnotu 2 115 Kč, na výpisu je nicméně mimo jiné platba 3 500 Kč za elektřinu¹⁹⁶), určité pochybnosti vyvstávají i u stanovení výše ostatních výdajů (ve výpočtu disponibilního příjmu zohlednil účastník řízení spotřebitelkou deklarovanou výši 2 000 Kč, z výpisu z bankovního účtu ale mimo jiné vyplývají výdaje 1 147 Kč – pravděpodobně za telekomunikační služby – ve prospěch společnosti O2, 300 Kč za satelitní televizi freeSAT, 2 440 Kč za povinné ručení - v rámci určení ostatních výdajů měla být zohledněna např. 1/12 této částky, a 1 004,60 Kč + 1 014,60 Kč za pohonné hmoty). Skutečné ostatní výdaje jsou tedy podle podkladů, kterými účastník řízení disponoval, pravděpodobně vyšší, než zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu.
161. **Správní orgán souhrnně konstatuje, že účastník řízení vycházel u produktu „Financování automobilů“ ve 21 úvěrových případech z celkového vzorku 21 úvěrových případů při výpočtu disponibilního příjmu¹⁹⁷ z výdajů stanovených buď prostřednictvím paušálních hodnot (7 případů výdajů na bydlení, 21 případů osobních výdajů¹⁹⁸) nebo z výdajů deklarovaných spotřebitelem (15¹⁹⁹ případů výdajů na bydlení, 21 případů ostatních výdajů), když ani v jednom případě řádně nezjistil a neověřil skutečnou výši výdajů spotřebitele.**

¹⁹² Doložený výpis je z [REDAKCE], jsou na něm patrné platby ve prospěch účtu [REDAKCE] u [REDAKCE].

¹⁹³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

¹⁹⁴ Výpočet: Uvažovaný příjem spolužadatele (21 200 Kč) - Výdaje na bydlení (11 621 Kč) - Splátky ostatních úvěrů (300 Kč) - Ostatní měsíční výdaje (948 Kč) - Výdaje za životní minimum (4 620 Kč) - Splátka požadovaného úvěru (7 806 Kč) = -4 095 Kč.

¹⁹⁵ Zřejmě se jedná o společný účet dvou členů domácnosti (manželů), což ale v tomto případě nehraje roli, protože účastník řízení poskytl spotřebitelský úvěr na základě disponibilního příjmu domácnosti (a tudíž je nezbytné zjistit a ověřit výdaje obou členů domácnosti).

¹⁹⁶ Ze dne 15. 12. 2023 bez další specifikace.

¹⁹⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

¹⁹⁸ Navíc i 4 případy osobních výdajů spolužadatelů o úvěr: [REDAKCE]

¹⁹⁹ Úvěrový případ spotřebitele [REDAKCE] je uveden jak ve skupině, kdy jsou výdaje na bydlení určeny z paušální hodnoty, tak ve skupině, kdy byly určeny deklarací.

Zjištění a ověření závazků

162. U kreditních karet při posouzení úvěruschopnosti do výpočtu disponibilního příjmu účastník řízení započítává splátku uvedenou v registru NRKI a dále 3 % z nevyčerpaného rámce karty. Pokud splátka u kreditní karty není uvedena, počítá jako splátku 3 % z nevyčerpaného rámce. Tento přístup nezohledňuje historii čerpání úvěrového rámce konkrétního spotřebitele.
163. V obecných postupech a pravidlech uvedený postup, podle kterého účastník řízení v případech, kdy není v NRKI uvedena splátka u kreditních karet, započte při posouzení úvěruschopnosti do výpočtu disponibilního příjmu jako závazek 3 % z nevyčerpaných limitů karty, ale již nezohlední její vyčerpanou část, byl účastníkem řízení aplikován ve 2 úvěrových případech:
- [redacted]: z výpisu z úvěrového registru NRKI je patrný závazek – kreditní karta bez uvedené měsíční splátky z 9. 6. 2020 s úvěrovým rámcem 50 000 Kč. Z úvěrového rámce vyčerpano 16 452 Kč.²⁰⁰ V NRKI tedy byly započítány 3 % z nevyčerpaného rámce, ale z vyčerpaného rámce, tj. 16 452 Kč nebylo nic započteno.
 - [redacted]: z výpisu z úvěrového registru NRKI je patrný závazek - kreditní karta bez uvedené měsíční splátky z 5. 12. 2017 s úvěrovým rámcem 80 000 Kč. Z úvěrového rámce vyčerpano 61 835 Kč.²⁰¹ V NRKI tedy byly započítány 3 % z nevyčerpaného rámce, ale z vyčerpaného rámce, tj. 61 835 Kč nebylo nic započteno.

Tabulka č. 14: Přidělené limity a vyčerpané částky u kreditních karet bez uvedené splátky. Účastník řízení zohledňoval jako závazky 3 % nevyčerpaných limitů, tedy rozdíl těchto dvou částek

Identifikační číslo smlouvy o spotřebitelském úvěru	Jméno a příjmení spotřebitele	Typ operace (NRKI)	Datum počátku (NRKI)	„Suma přidělených limitů“ (NRKI)	„Suma vyčerpaných částek“ (NRKI)
[redacted]	[redacted] ²⁰²	KS-kreditní karty splátkové	9. 6. 2020	50 000 Kč	16 452 Kč
[redacted]	[redacted] ²⁰³	KS-kreditní karty splátkové	5. 12. 2017	80 000 Kč	61 835 Kč

164. Účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nijak nezohlednil²⁰⁴ další spotřebitelem podané žádosti o úvěr, které jsou uvedeny ve výpisu z NRKI a které svým charakterem neodpovídají žádosti u něj (tj. není možné usuzovat na snahu žadatele o porovnání různých poskytovatelů). Účastník řízení ani nijak nezjišťoval, zda tyto úvěry byly, nebo nebyly později sjednány. V kontrolním vzorku se jednalo o 4 žadatele.²⁰⁵

Tabulka č. 15: Žádosti o spotřebitelský úvěr, které měl žadatel otevřené u jiných poskytovatelů

²⁰⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (soubor: [redacted].docx).

²⁰¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (soubor: [redacted].docx).

²⁰² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

²⁰³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

²⁰⁴ K tomuto ani nebyly nastaveny žádné obecné postupy a pravidla.

²⁰⁵ [redacted]

Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení	Žádost o splátkový produkt	Žádost o nesplátkový produkt / kreditní kartu
		20. 10. 2022 na úvěrový rámec 150 000 Kč ²⁰⁶	x
		16. 1. 2023 na úvěrový rámec 65 998 Kč ²⁰⁷	x
		31. 3. 2023 na úvěrový rámec 100 000 Kč ²⁰⁸	x
		15. 5. 2023 s měsíční splátkou úvěru 15 984 Kč ²⁰⁹	x

165. Ve všech 3 úvěrových případech,²¹⁰ kdy účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu příjem domácnosti, nebyly žádným způsobem zjišťovány nebo ověřovány případné výhradní závazky člena domácnosti.²¹¹

Výpočet disponibilního příjmu

166. Jak vyplývá z výše uvedeného, účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu, a tedy posouzení úvěruschopnosti žadatele o úvěr, neměl z celkového počtu 21 úvěrových případů ověřené příjmy ve 12 úvěrových případech²¹² a ve 21 úvěrových případech nezjistil skutečné výdaje.²¹³ Skutečná výše závazků nebyla řádně stanovena ve 2²¹⁴ úvěrových případech.²¹⁵
167. Podle zjištění správního orgánu účastník řízení v případech, kdy k žádosti o spotřebitelský úvěr přistoupil spolužadatel žijící ve společné domácnosti, zohlednil při stanovení celkového disponibilního příjmu výdaje (a tedy i výhradní závazky) pouze té osoby, která je měla vyšší, a to navzdory tomu, že měl údaje o výši výhradních závazků obou osob.²¹⁶
168. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 31. 3. 2023 (celková výše úvěru 341 016 Kč) zohlednil účastník řízení při výpočtu

²⁰⁶ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²⁰⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²⁰⁸ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²⁰⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²¹⁰ [REDAKCE]

²¹¹ K tomuto ani nebyly nastaveny žádné obecné postupy a pravidla.

²¹² [REDAKCE]

²¹³ [REDAKCE]

²¹⁴ Resp. v 6 úvěrových případech, pokud v této skupině zohledníme i žádosti, které žadatel podal u jiných poskytovatelů a které účastník řízení do posouzení úvěruschopnosti žádným způsobem nezohledňoval ([REDAKCE]).

²¹⁵ [REDAKCE]

²¹⁶ Což vedlo k tomu, že při výpočtu disponibilního příjmu nebyly zohledňovány výhradní závazky jedné z těchto osob.

disponibilního příjmu²¹⁷ pouze celkové výdaje včetně výhradních závazků žadatelky (ve výši 15 000 Kč), ale nezohlednil výhradní závazek spolužadatele (hypoteční úvěr z 8. 7. 2019, s měsíční splátkou 14 901 Kč).²¹⁸

169. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 12. 5. 2023 (celková výše úvěru 158 000 Kč) zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu²¹⁹ pouze celkové výdaje včetně výhradních závazků spolužadatele, ale nezohlednil výhradní závazek žadatelky (revolvingový úvěr z 31. 12. 2021, s úvěrovým rámcem 15 000 Kč).²²⁰
170. V případech, kdy byl vypočtený disponibilní příjem žadatele o spotřebitelský úvěr záporný, poskytl účastník řízení spotřebitelský úvěr na základě kladného disponibilního příjmu domácnosti. Při jeho výpočtu nebyl ve 2 úvěrových případech ověřen příjem člena domácnosti²²¹ (spotřebitel [REDAKCE], vypočtený disponibilní příjem mínus 2 478 Kč,²²² a spotřebitel [REDAKCE], vypočtený disponibilní příjem mínus 12 801 Kč²²³).

Zjištění týkající se teoretické balonové splátky

171. Účastník řízení nabízel produkt „financování automobilů“ též ve variantě s balonovou splátkou.²²⁴ Jedná se o úvěr, jehož poslední splátka je výrazně vyšší, než předcházející pravidelné měsíční splátky. Proto je nutné při posouzení úvěruschopnosti využít komplexnější způsob hodnocení, zda spotřebitel dokáže poslední splátku splatit – například spočítat, zda je rozdíl mezi příjmy a výdaji spotřebitele po dobu splácení pravidelných splátek dostatečný k tomu, aby si spotřebitel na tuto poslední vyšší splátku „našetřil“.
172. Tento typ splácení je účastníkem řízení nabízen od listopadu roku 2010 a týká se výhradně produktu „Financování automobilů“.
173. V případě úvěru s balonovou splátkou dochází ze strany účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti k výpočtu disponibilního příjmu žadatele / domácnosti mj. pomocí „teoretické měsíční splátky úvěru“, která odpovídá rozložení výše balonové splátky do pevně daného počtu měsíců (84 mínus původní délka splácení v měsících). Takto vypočítaná splátka úvěru při původním posouzení žadatelovy úvěruschopnosti neobsahovala náklady na budoucí smluvní úrok, ani případná pojištění předmětu financování (dále též „náklady“). Účastník řízení sdělil, že od července 2023 takto počítaná splátka úvěru již *náklady* zahrnuje.

²¹⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

²¹⁸ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²¹⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

²²⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²²¹ Předložená dokumentace neobsahuje podklady, na základě kterých by bylo možné celkovou výši deklarovaného příjmu domácnosti ověřit: Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: [REDAKCE].docx a [REDAKCE].docx).

²²² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: disponibilni_prijem_Car.xlsx).

²²³ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx).

²²⁴ V kontrolovaném období takto sjednáno v 981 z 5 158 spotřebitelských úvěrů produktu „financování automobilů“.

174. Podíl úvěrů s využitím balonové splátky za rok 2023²²⁵ na celém portfoliu produktu „Financování automobilů“ tvořil 26 % a na financování nových automobilů 47 %. Spotřebitel může mít u účastníka řízení současně sjednán pouze jeden aktivní finanční závazek s balonovou splátkou.
175. Spotřebiteli nabízí účastník řízení 4 možnosti doplacení úvěru s balonovou splátkou. Jedná se o:
- uhrazení celé částky balonové splátky spotřebitelem v řádném termínu;
 - zpětný prodej financovaného automobilu dealerovi;
 - prodej financovaného automobilu účastníkovi řízení;
 - rozložení balonové splátky na další následné měsíční splátky založené na principu maximální doby splatnosti úvěru 84 měsíců (např.: Úvěr s balonovou splátkou je sjednán na 48 měsíců = 47 řádných splátek + 1 splátka balonová. Maximální doba splatnosti úvěru 84 měsíců. Spotřebitel zvolí možnost rozložení balonové splátky do dalších měsíčních splátek. Maximální doba splácení rozložené balonové splátky je tedy 84 mínus 48 = 36 měsíců.). Toto případné rozložení balonové splátky, včetně sjednání nové výše smluvního úroku a ceny pojištění, je následně provedeno formou dodatku k úvěrové smlouvě.
176. Výše uvedené možnosti jsou spotřebiteli prezentovány formou informačního dopisu, který tvoří součást smluvní dokumentace k uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru. Spotřebitel je následně opětovně během smluvního vztahu, konkrétně 7 měsíců a 4 měsíce před splatností úvěru, ze strany účastníka řízení informován informačními dopisy o možnostech úhrady balonové splátky a zároveň je těmito dopisy vyzván ke zvolení jedné z těchto variant. Samotná varianta rozložení balonové splátky na další měsíční splátky (tzv. „rozesplátkování“) je ze strany účastníka řízení podmíněna následujícími podmínkami:
- O požadavku na úhradu poslední měsíční splátky ve splátkách je spotřebitel povinen účastníka řízení informovat nejpozději 3 měsíce před splatností poslední zvýšené měsíční splátky;
 - Veškerá plnění podle úvěrové smlouvy (zejm. pravidelné měsíční splátky) musí být řádně a včas uhrazena, kromě poslední zvýšené měsíční splátky;
 - Ke sjednání nového splátkového kalendáře na úhradu poslední zvýšené měsíční splátky musí dojít alespoň 20 dní před splatností poslední zvýšené měsíční splátky;
 - Ke sjednání nového splátkového kalendáře na úhradu poslední zvýšené měsíční splátky může dojít buď prodloužením stávajícího splátkového kalendáře, nebo sjednáním nového v rámci dodatku/dohody k úvěrové smlouvě; o způsobu konečného řešení rozhoduje vždy účastník řízení;
 - Účastník řízení není povinen přistoupit na splátkový kalendář za účelem úhrady poslední zvýšené měsíční splátky zejm. v případech, kdy spotřebitelovo dosavadní jednání v rámci úvěrové smlouvy nebo nově zjištěné skutečnosti (dotazy do dlužnických registrů apod.) nedávají jistotu, že svým závazkům dostojí, mohlo by dojít k porušení postupů a pravidel pro posuzování spotřebitelovy schopnosti splácet ze strany účastníka řízení apod.

²²⁵ Do 27. 7. 2023.

177. Účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěr s balonovou splátkou dopočítával tzv. „teoretickou měsíční splátku úvěru“, ²²⁶ tedy balonovou splátku pro účely posouzení úvěruschopnosti rozložil do následujících měsíců, a následně posuzoval, zda by spotřebitel byl schopný splácet takto stanovené (teoretické) splátky. ²²⁷ Podle zjištění správního orgánu měl tento způsob posouzení úvěruschopnosti dva významné nedostatky: Zvažovaná teoretická měsíční splátka úvěru nebyla ve výpočtu disponibilního příjmu zohledněna v plné výši, resp. nebyly k ní připočteny další s ní bezprostředně související náklady klienta, ať už se jedná o smluvní úrok, ²²⁸ či povinné pojištění automobilu ²²⁹. Druhým nedostatkem byla skutečnost, že na rozesplátkování, se kterým teoretická měsíční splátka automaticky počítá, neměli spotřebitelé nárok a tento způsob doplacení úvěru byl podmíněn splněním několika podmínek. ²³⁰
178. Ve vybraném kontrolním vzorku se jedná o 3 úvěrové případy: spotřebitele [REDAKCE] číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 20. 12. 2022 (celková výše úvěru 411 920 Kč, balonová splátka ve výši 155 826 Kč), spotřebitelku [REDAKCE] číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 31. 3. 2023 (celková výše úvěru 341 016 Kč, balonová splátka ve výši 115 134 Kč) a spotřebitele [REDAKCE] číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 27. 4. 2023 (celková výše úvěru 271 984 Kč, balonová splátka ve výši 69 314 Kč). Ve všech případech byla balonová splátka rozesplátkována, aniž by při tom byla navýšena o budoucí smluvní úroky, případně náklady pojištění, které by v případě rozesplátkování spotřebitel nepochybně nesl.

Posouzení úvěruschopnosti: vzorek „Hotovostní půjčka“

179. Produkt „Hotovostní půjčka“ je neúčelovým ²³¹ spotřebitelským úvěrem určeným pro fyzické osoby s měsíčním příjmem. ²³² Podle zjištění správního orgánu byl v kontrolovaném období tento produkt poskytován v průměrné výši 80 957,14 Kč, průměrnou délkou splácení 56,73 měsíce, a průměrnou úrokovou sazbou 13,3 % p.a. ²³³

²²⁶ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: CRMC_201801_ESSOX Cars - Credit Balloon.docx, CRMC_202005_PSA Balloon car loan.docx a vypocet_teoreticke_mesicni_splatky.xlsx), Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Kalkukace - balloon.xlsx).

²²⁷ Jejichž počet je stanoven tím, že se původní počet měsíců, po které měl žadatel splácet, odečte od čísla 84. Pokud měl žadatel původně splácet dva roky (24 měsíců), balonová splátka byla ve výpočtu úvěruschopnosti rozložena na 60 (teoretických) měsíčních splátek, které budou spláceny počínaje 25. měsícem po dobu pěti let (60 měsíců).

²²⁸ Což vychází z podstaty balonové splátky – pokud by byla splacena řádně, žádný další úrok by nevznikl. Pokud je ale rozesplátkována, je nezbytné s úrokem ve výpočtu počítat.

²²⁹ Podle vyjádření účastníka řízení počínaje od července 2023 již takto počítaná splátka úvěru tyto náklady zahrnuje, viz obecný postup, s.32. Přijato ČNB dne 25. 10. 2023 pod č. j. 2023/137936/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: obecný_postup_final.docx).

²³⁰ Zejm. o tomto účastníka řízení včas informovat, plnit řádně a včas veškerá dosavadní plnění, a účastník řízení musí mít jistotu, že spotřebitel svým závazům dostojí (př. nejsou zjištěny nové, dříve neznámé/ nezohledněné skutečnosti z dlužnických registrů).

²³¹ Nabízen i v účelové modifikaci jako „Zelená hotovostní půjčka“, kdy musí být doložena kupní smlouva nebo smlouva o dílo na tzv. zelenou technologii.

²³² Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů_CS.docx).

²³³ Zjištěno zprůměrováním celkové výše, doby splácení a úrokové sazby všech poskytnutých úvěrů uvedených na listu „Hotovostní půjčka“ ve sloupcích I, L a M: Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

Úroková sazba je podle popisu účastníka řízení určena na základě výše poskytovaného úvěru a doby splácení a její výše se neodvívá od rizikového profilu klienta.²³⁴

180. Správní orgán z předloženého seznamu uzavřených úvěrových smluv²³⁵ určil vzorek úvěrových případů, na kterém prověřoval, jakým způsobem dochází k posuzování úvěruschopnosti konkrétních žadatelů při poskytování jednotlivých produktů. Správní orgán si ke všem úvěrovým případům k produktu „Hotovostní půjčka“ vybraným do tohoto vzorku vyžádal²³⁶ veškerou dokumentaci vztahující se k posouzení úvěruschopnosti.²³⁷

Tabulka č. 16: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Hotovostní půjčka“

	Identifikační číslo smlouvy o spotřebitelském úvěru	Jméno a příjmení spotřebitele	Datum uzavření smlouvy	Celková výše úvěru dle § 3 odst. 2 písm. e) ZSÚ
1			29. 11. 2022	20 000 Kč
2			1. 12. 2022	20 000 Kč
3			17. 12. 2022	50 000 Kč
4			27. 1. 2023	160 000 Kč
5			2. 2. 2023	20 000 Kč
6			15. 2. 2023	100 000 Kč
7			3. 3. 2023	20 000 Kč
8			29. 3. 2023	10 000 Kč
9			3. 4. 2023	30 000 Kč
10			19. 4. 2023	50 000 Kč
11			5. 5. 2023	650 000 Kč

Zjištění a ověření příjmů

181. Účastník řízení zohledňoval při výpočtu disponibilního příjmu stejně jako u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ buď celkový čistý měsíční příjem **žadatele** (tedy průměrný příjem žadatele za poslední 3 měsíce z hlavní ekonomické činnosti včetně případných vedlejších příjmů), nebo měsíční příjem žadatelovy **domácnosti** (tedy celkové čisté pravidelné měsíční příjmy žadatele/ žadatelky a jeho/ jejího manželky/ manžela, partnerky/ partnera, nebo družky/ druha – pro účely této části

²³⁴ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Základní charakteristika a vlastnosti úvěrových produktů_CS.docx).

²³⁵ Přijato ČNB dne 11. 7. 2023 pod č. j. 2023/089828/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Příloha_k_vyzve_2_final_Essox.xlsx).

²³⁶ Výzva k předložení podkladů ze dne 28. 7. 2023, č. j. 2023/097727/CNB/650.

²³⁷ Přijato ČNB prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile dne 3. 8. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650; dne 1. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650; dne 7. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148950/CNB/650; dne 22. 9. 2023 a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 a přijato ČNB dne 25. 10. 2023 pod č. j. 2023/137936/CNB/650.

dále jen „člena domácnosti“). V tabulce níže tuto skutečnost zachycuje třetí sloupec. U produktu „Hotovostní půjčka“ by měly být podle obecných postupů a pravidel účastníka řízení vždy dokládány příjmy žadatele i člena domácnosti.²³⁸

Tabulka č. 17: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Hotovostní půjčka“ ve vztahu k posouzení příjmů

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Druh zohledněného příjmu při výpočtu dispon. příjmu
1	██████████	██████████	žadatel
2	██████████	██████████	žadatel
3	██████████	██████████	domácnost
4	██████████	██████████	žadatel
5	██████████	██████████	domácnost
6	██████████	██████████	žadatel
7	██████████	██████████	domácnost ²³⁹
8	██████████	██████████	žadatel
9	██████████	██████████	domácnost ²⁴⁰
10	██████████	██████████	žadatel
11	██████████	██████████	žadatel

²³⁸ V případě, kdy je disponibilní příjem žadatele nedostatečný, se uplatní tzv. Pravidlo E135, tedy požadavek ověřit příjmy partnery („Pokud je klientův disponibilní příjem nedostatečný (akceptovaná částka je -300 Kč) a disponibilní příjem domácnosti je dostatečný, je vyžadován příjem partnera ... výpis z účtu ... daňové přiznání“) – Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: Příloha k metodice CG_CL_Auta_20220825.xlsx a Příloha k metodice CG_CL_Auta_20230412.xlsx). Podle podkladů účastníka řízení se Pravidlo E135 uplatnilo ve 152 případech ze 202, kdy nebyl příjem žadatele dostatečný (a ve zbývajících 50 tedy příjem „partnera“ – člena domácnosti doložen a ověřen nebyl) - Přijato ČNB dne 22. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148951/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Priloha_k_vyzve_5_final_Essox.xlsx). V kontrolním vzorku se jedná o spotřebitele ██████████, číslo smlouvy ██████████, a spotřebitelku ██████████, číslo smlouvy ██████████.

²³⁹ Účastníkem řízení stanovený disponibilní příjem žadatele po splátce úvěru byl záporný (mínus 9 085,50 Kč), tudíž účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti. Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx). V klientské složce nebyly předloženy podklady k příjmu žadatele ani k příjmu člena domácnosti, ze kterých by bylo možné celkový příjem domácnosti ověřit. Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (ve složce ██████████ byl pouze soubor ██████████.docx). Pravděpodobným důvodem, proč k ověření příjmů nedošlo, je dřívější smlouva mezi účastníkem řízení a spotřebitelem ze dne 11. 9. 2022. Poskytnutí spotřebitelského úvěru v minulosti ale nezbavuje účastníka řízení získat aktuální údaje nezbytné pro posouzení úvěruschopnosti u dalšího spotřebitelského úvěru.

²⁴⁰ Účastníkem řízení stanovený disponibilní příjem žadatele po splátce úvěru byl záporný (mínus 17 674 Kč), tudíž účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil příjem domácnosti. Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx). V klientské složce nebyly předloženy podklady k příjmu žadatele ani k příjmu člena domácnosti, ze kterých by bylo možné celkový příjem domácnosti ověřit. Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (ve složce ██████████ byl pouze soubor ██████████.docx). Pravděpodobným důvodem, proč k ověření příjmů nedošlo, je dřívější smlouva mezi účastníkem řízení a spotřebitelem ze dne 3. 6. 2021. Poskytnutí spotřebitelského úvěru v minulosti ale nezbavuje účastníka řízení získat aktuální údaje nezbytné pro posouzení úvěruschopnosti u dalšího spotřebitelského úvěru.

182. Pro výpočet disponibilního příjmu zohledňoval účastník řízení v 7 úvěrových případech příjem žadatele (celkový čistý měsíční příjem žadatele) a ve 4 úvěrových případech příjem domácnosti (celkové čisté pravidelné měsíční příjmy všech členů domácnosti). **Ve 2 úvěrových případech ze 4 případů, kdy účastník řízení vycházel z příjmu domácnosti, neměl řádně doloženy příjmy žadatele ani člena domácnosti (spotřebitel [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], a spotřebitelka [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE]).**
183. Ve 4 úvěrových případech, kdy byl příjem žadatele doložen, zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu vyšší než doloženou hodnotu.
184. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 2. 2. 2023 (celková výše úvěru 20 000 Kč), uvedla spotřebitelka v žádosti o úvěr svůj čistý měsíční příjem, i celkový čistý měsíční příjem ve shodné výši 38 699 Kč a měsíční příjem domácnosti ve výši 65 215 Kč. Účastník řízení zohlednil při posouzení úvěruschopnosti měsíční příjem domácnosti.²⁴¹ Z klientské složky vyplývá, že při tom disponoval výplatní páskou žadatelky za listopad 2022 (vyplacená mzda 29 367 Kč) a prosinec 2022 (vyplacená mzda 48 870 Kč, žadatelka nicméně v tomto měsíci obdržela jednorázovou odměnu 25 000 Kč, kterou nelze vnímat jako relevantní pro posouzení budoucí schopnosti pravidelně splácet úvěr), a zároveň měl k dispozici potvrzení o výši příjmu žadatelky za období od října 2022 do prosince 2022, ze kterého vyplynulo, že její čistý průměrný příjem (při zohlednění odměny) je 35 761 Kč.²⁴² Započtený příjem člena domácnosti (26 516 Kč) odpovídá předloženým podkladům.²⁴³ Celkový měsíční příjem domácnosti, navíc při započtení jednorázové odměny je 62 277 Kč,²⁴⁴ tedy účastník řízení zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu vyšší příjmy, než které měl doloženy.
185. V případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 29. 3. 2023 (celková výše úvěru 10 000 Kč), uvedl spotřebitel v žádosti o úvěr svůj čistý měsíční příjem ve výši 24 000 Kč a svůj celkový čistý měsíční příjem ve výši 28 000 Kč.²⁴⁵ Účastník řízení následně při výpočtu disponibilního příjmu obě částky snížil o 1 500 Kč²⁴⁶ na základě předložených výplatních pásek,²⁴⁷ nijak již neověřoval deklarovaný vedlejší příjem (4 000 Kč),²⁴⁸ tedy zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu vyšší příjmy, než které měl doloženy.

²⁴¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁴² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - příjem klientky.pdf).

²⁴³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - příjem manžela.pdf).

²⁴⁴ Výpočet: Potvrzení o průměrné výši příjmu (35 761 Kč) + doložený příjem člena domácnosti (26 516 Kč) = 62 277 Kč

²⁴⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

²⁴⁶ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁴⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: [REDAKCE] - výplatní páska 012023.pdf; PU4004336575 - výplatní páska 022023.pdf).

²⁴⁸ Což vyplývá i z poznámky pracovnice účastníka řízení: „[REDAKCE] 29.03.2023 10:09: konzl. S ZZ, dost. Příjem i bez vedlejšího - nezjišťuji, doba neurčitá, NRKi OK, nízká FH, schvaluji“ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE].docx).

186. V případě spotřebitele [REDACTED], číslo smlouvy [REDACTED] ze dne 27. 1. 2023 (celková výše úvěru 160 000 Kč), uvedl spotřebitel v žádosti o úvěr svůj čistý měsíční příjem ve výši 65 000 Kč a svůj celkový čistý měsíční příjem ve výši 80 000 Kč,²⁴⁹ účastník řízení obě částky bez úpravy zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu.²⁵⁰ Z klientské složky vyplývá, že účastník řízení disponoval žadatelovým přiznáním k dani z příjmů fyzických osob za rok 2022,²⁵¹ a výpisy z bankovního účtu za listopad a prosinec.²⁵² Z daňového přiznání vyplynulo, že rozdíl mezi příjmy a výdaji ze samostatné činnosti činil 622 937 Kč a přeplatek na dani 49 814 Kč, z čehož vyplývá průměrný příjem žadatele ze samostatné činnosti ve výši 56 063 Kč.²⁵³ Z předložených výpisů z bankovních účtů vyšší příjmy žadatele nevyplývají, když v listopadu byl kreditní obrát 560 581 Kč a debetní obrát 559 583,79 Kč, v prosinci kreditní obrát 494 241 Kč a debetní obrát 506 715,24 Kč, tedy účastník řízení zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu vyšší příjmy, než které měl doloženy.
187. V případě spotřebitele [REDACTED], číslo smlouvy [REDACTED] ze dne 5. 5. 2023 (celková výše úvěru 650 000 Kč), uvedl spotřebitel v žádosti o úvěr svůj čistý měsíční příjem, i celkový čistý měsíční příjem ve shodné výši 135 000 Kč.²⁵⁴ Účastník řízení následně upravil žadatelův čistý měsíční příjem na 18 894 Kč, celkový čistý měsíční příjem, který je významný v rámci posouzení úvěruschopnosti, ponechal ve výši 135 000 Kč.²⁵⁵ Z klientské složky vyplývá, že účastník řízení disponoval žadatelovým přiznáním k dani z příjmů fyzických osob za rok 2021 a čtyřmi výplatními páskami (žadatel v lednu a v únoru pobíral mzdu 18 894 Kč od [REDACTED] a 2 040 Kč od [REDACTED]).²⁵⁶ Z daňového přiznání vyplynulo, že rozdíl mezi příjmy a výdaji činil 957 368 Kč²⁵⁷ a zároveň měl žadatel nedoplatek na dani z příjmu ve výši 41 015 Kč. Průměrný příjem žadatele doložený z daňového přiznání je tedy 76 362,75 Kč.²⁵⁸ Správní orgán konstatuje, že protože jsou doložené příjmy z výplatních pásek téměř stejně vysoké jako příjmy ze závislé činnosti uvedené v daňovém přiznání, nelze dospět k závěru, že se jedná o jiné příjmy, a tedy jako celkové doložené příjmy lze uvažovat pouze z daňového přiznání doložených 76 362,75 Kč. Zbývajících 58 637,25 Kč účastník řízení nijak doloženo neměl

²⁴⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED].docx).

²⁵⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁵¹ Vč. opisu elektronického potvrzení podání: Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED] - daňové přiznání 2022.pdf).

²⁵² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED] - výpis z účtu 112022.pdf; [REDACTED] - výpis z účtu 122022.pdf).

²⁵³ Výpočet: Rozdíl příjmů a výdajů (622 937 Kč) + přeplatek na dani (49 814 Kč) / zdaňovací období (12) měsíců = průměrné měsíční příjmy ze samostatné činnosti 56 063 Kč.

²⁵⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDACTED].docx).

²⁵⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁵⁶ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: [REDACTED] - příjmy klienta (VP, DP).pdf).

²⁵⁷ 277 984 Kč ze závislé činnosti (§ 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů), 679 384 Kč z nájmu (§ 9 téhož zákona). Jako výdaje u nájmu uplatnil žadatel o spotřebitelský úvěr paušální výdaje 30 %, účastník řízení nepředložil žádné podklady, ze kterých by bylo možné usuzovat na nižší výdaje, správní orgán tedy zohledňuje jejich výši uvedenou v daňovém přiznání.

²⁵⁸ Výpočet: Rozdíl příjmů a výdajů (957 368 Kč) - nedoplatek na dani (41 015 Kč) / zdaňovací období (12) měsíců = průměrné měsíční příjmy 76 362,75 Kč.

a zohlednil tedy při výpočtu disponibilního příjmu (výrazně) vyšší příjmy, než které měl doloženy.²⁵⁹

Zjištění a ověření výdajů

188. Žadatel o spotřebitelský úvěr v žádosti deklaruje výši měsíčních výdajů své domácnosti na bydlení a (nepovinně) výši svých ostatních měsíčních pravidelných výdajů. Pokud uvede nižší hodnotu výdajů na bydlení, než odpovídá účastníkem řízení stanovené paušální hodnotě podle typu bydlení a velikosti domácnosti, použije se tato paušální hodnota. Vzorek všech úvěrových případů s uvedením výše výdajů, které účastník řízení využil pro výpočet disponibilního příjmu, je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 18: Vzorek úvěrových případů pro produkt „Hotovostní půjčka“ ve vztahu k posouzení výdajů, které vstupovaly do výpočtu disponibilního příjmu

	Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Zohledněná výše výdajů na bydlení	Způsob určení výdajů na bydlení	Zohledněná výše ostatních výdajů	Způsob určení ostatních výdajů	Byl součástí klientské složky doklad, ze kterého bylo možné výdaje ověřit? ²⁶⁰
1			3 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	VBÚ 09/2022 VBÚ 10/2022 ²⁶¹
2			5 200 Kč	paušální hodnota	2 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ 10/2022 ²⁶²
3			7 500 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	žadatel VBÚ 10/2022 VBÚ 11/2022 člen domácnosti VBÚ 10/2022

²⁵⁹ Správní orgán pro úplnost konstatuje, že vyšší příjmy nevyplynou ani z předložených výpisů z bankovního účtu žadatele, podle kterých byl v období od 13. 1. 2023 do 14. 2. 2023 jeho kreditní obrát 230 031,1 Kč a debetní obrát 224 951,05 Kč, a v období od 14. 2. 2023 do 14. 3. 2023 kreditní obrát 181 328,76 Kč a debetní obrát 174 567,79 Kč.

²⁶⁰ Například předložený spotřebitelem pro doložení vlastnictví předmětného účtu (identifikační doklad) nebo pro účely doložení příjmů.

²⁶¹ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: - dokumenty k příjmu.pdf).

²⁶² Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.1. 1 (DVD nosič), soubor: - výpis z účtu.pdf).

							VBÚ 11/2022 ²⁶³
4			14 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele ²⁶⁴	VBÚ 12/2022 ²⁶⁵
5			10 000 Kč	deklarace žadatele	3 000 Kč	deklarace žadatele	žadatel VBÚ 1/2023 člen domácnosti VBÚ 12/2022 VBÚ 1/2023 ²⁶⁶
6			3 000 Kč	deklarace žadatele	2 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ 2/2023 VBÚ 3/2023 ²⁶⁷
7			5 000 Kč	deklarace žadatele	10 000 Kč	deklarace žadatele 500 Kč. Zvýšeno na 10 000 Kč. ²⁶⁸	VBÚ 12/2022 VBÚ 1/2023 ²⁶⁹
8			6 000 Kč	deklarace žadatele	1 500 Kč	deklarace žadatele	X
9			4 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X

²⁶³ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: - dokumenty k příjmu.pdf).

²⁶⁴ Původně deklarováno 10 000 Kč, sníženo účastníkem řízení na základě upřesňujícího telefonního hovoru na 0 Kč (tedy opět na hodnotu deklarovanou žadatelem). Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: docx a - hovor s klientem.mp3).

²⁶⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: - výpis z účtu pdf).

²⁶⁶ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: - výpis z BU.pdf).

²⁶⁷ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: - Výpis z BU pdf; - Výpis z BU pdf).

²⁶⁸ Podle poznámek v předložených podkladech došlo k této úpravě na základě výpisů z bankovních účtů, ve kterých pracovnice účastníka řízení zjistila výživné (6 500 Kč, spotřebitel neuvedl žádné vyživované osoby) a přibližně stanovila ostatní výdaje (+3 000 Kč). V účastníkem řízení předložené tabulce rekonstruující výpočet disponibilního příjmu není tato úprava výše ostatních výdajů zaznamenána: Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁶⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: - Výpis z BU pdf; - Výpis z BU pdf).

10			15 000 Kč	deklarace žadatele	4 000 Kč	deklarace žadatele	VBÚ 2/2023 VBÚ 3/2023 ²⁷⁰
11			11 000 Kč	deklarace žadatele	0 Kč	deklarace žadatele	X

189. Z tabulky vyplývá, že pro výpočet disponibilního příjmu zohledňoval účastník řízení v 10 úvěrových případech výši ostatních výdajů tak, jak je deklaroval žadatel, pouze v případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE], jejich výši upravil na základě výpisů z bankovních účtů. Výše výdajů na bydlení vycházela v 10 úvěrových případech z deklarace žadatele, v posledním úvěrovém případě z paušální hodnoty, kterou účastník řízení stanovil na základě žadatelem deklarovaných sociodemografických údajů. Osobní výdaje byly ve všech případech odvozeny z částek životního minima. Správní orgán podotýká, že účastník řízení navíc v celkových 8 případech²⁷¹ disponoval dokladem, ze kterého bylo možné stanovit výši některých výdajů, nebo přinejmenším zjistit, že výše deklarovaná žadatelem o spotřebitelský úvěr neodpovídá (přinejmenším v určitém časovém období, u následujících 5 spotřebitelů) údajům zjistitelným z daného dokladu.
190. V případě spotřebitelky [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 17. 12. 2022 (celková výše úvěru 50 000 Kč), zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu výdaje na bydlení ve výši 7 500 Kč a ostatní výdaje ve výši 0 Kč,²⁷² tedy tak, jak je spotřebitelka uvedla v žádosti. Účastník řízení přitom disponoval výpisy z bankovních účtů jak žadatelky, tak jejího manžela (člen domácnosti [REDAKCE]), za měsíce říjen a listopad 2022,²⁷³ ze kterých jsou seznatelné celkové měsíční výdaje na bydlení ve vyšší hodnotě (v obou měsících 7 543 Kč inkaso stavebnímu bytovému družstvu [REDAKCE], v listopadu platba 1 517 Kč společnosti [REDAKCE] vodárny a kanalizace a.s., a dále v říjnu 216 Kč za pojištění bytu), a ostatní výdaje ve vyšší hodnotě (mimo jiné platba městskému úřadu [REDAKCE] 1 100 Kč (v říjnu i listopadu), inkaso - SIPO 1 492 Kč, resp. 1 541 Kč, 604 Kč a 782 Kč společnosti T-Mobile (v říjnu i listopadu), výdaje na pohonné hmoty, výdaje v lékárnách) než účastník řízení zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu.
191. V případě spotřebitele [REDAKCE], číslo smlouvy [REDAKCE] ze dne 15. 2. 2023 (celková výše úvěru 100 000 Kč), zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu výdaje na bydlení ve výši 5 000 Kč, tedy ve výši, kterou žadatel uvedl v žádosti, a ostatní výdaje ve výši 10 000 Kč, jak je určila pracovnice účastníka řízení z výpisu z bankovního účtu (podrobněji viz poznámku pod čarou 268).²⁷⁴ Účastník řízení disponoval výpisy z bankovních účtů za měsíce prosinec 2022 a leden

²⁷⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: PU4004393613 - výpis z BU 022023.pdf; [REDAKCE] - výpis z BU [REDAKCE].pdf).

²⁷¹ V šesti úvěrových případech výpisem z bankovního účtu/ účtů žadatele, ve zbývajících dvou výpisy z bankovních účtů žadatele i člena domácnosti.

²⁷² Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx).

²⁷³ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [REDAKCE] - dokumenty k příjmu.pdf).

²⁷⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

2023,²⁷⁵ ze kterých je zřejmé, že skutečná hodnota obou výdajů je vyšší než zohledněná – mimo jiné jsou z nich zjištělné výdaje označené jako „najem [redacted]“ (měsíční platba 27 400 Kč), „Žumpa vyvoz [redacted]“ (v prosinci 2 000 Kč, v lednu 1 200 Kč), doplatek elektřiny (10 612 Kč v lednu), které by správní orgán hodnotil jako výdaje na bydlení, a dále mimo jiné výživné (v obou měsících 6 500 Kč, „[redacted] výživné“ a 3 000 Kč „výživné [redacted]“²⁷⁶), platby na Apple.com (v prosinci 2 055 Kč, v lednu 2 193 Kč), 262 Kč za „Tarif 20 premium doma net“ (oba měsíce), 416,39 Kč za Tinder (oba měsíce), 59,99 Kč za Google Storage (oba měsíce), 159 Kč za NOVA.cz (oba měsíce), 12,99 USD za „Camden“ (oba měsíce), 25 USD za Instagram (oba měsíce), 218 Kč za pojištění ke kartě a poplatek za vedení účtu (oba měsíce), 1 938 Kč „Pojistka [redacted]“ (oba měsíce), 1 528 Kč „pojistka [redacted]“ (oba měsíce), které by správní orgán hodnotil jako ostatní výdaje. Účastníkem řízení stanovená výše výdajů zohledněná při výpočtu disponibilního příjmu tedy neodpovídá podkladům, které účastník řízení od žadatele o spotřebitelský úvěr získal.

192. V případě spotřebitelky [redacted], číslo smlouvy [redacted] ze dne 29. 11. 2022 (celková výše úvěru 20 000 Kč), zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu ostatní výdaje ve výši 0 Kč,²⁷⁷ tedy tak, jak je žadatelka uvedla v žádosti. Účastník řízení přitom disponoval výpisy z bankovních účtů za září a říjen 2022,²⁷⁸ ze kterých je zřejmé, že skutečná hodnota ostatních výdajů je vyšší než hodnota zohledněná – mimo jiné 1 607,49 Kč společnosti T-mobile (telekomunikační služby, oba měsíce), 259 Kč za Netflix (oba měsíce), náklady na dopravu (2 045 Kč v září, 2 304 Kč v říjnu), 151,96, resp. 151,34 Kč za Spotify.
193. V případě spotřebitelky [redacted], číslo smlouvy [redacted] ze dne 1. 12. 2022 (celková výše úvěru 20 000 Kč), zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu ostatní výdaje ve výši 2 000 Kč,²⁷⁹ tedy tak, jak je žadatelka uvedla v žádosti. Účastník řízení přitom disponoval výpisem z bankovního účtu za říjen 2022,²⁸⁰ který naznačuje na vyšší ostatní výdaje, než bylo zohledněno²⁸¹ – lze z něj mimo jiné zjistit platbu 3 027 Kč společnosti Vodafone Czech, 501 Kč za dopravu společnosti ČD, v součtu 1 992 Kč zaplacených na Google Play, a 159 Kč za Voyo - celkem tedy 5 679 Kč.
194. V případě spotřebitelky [redacted], číslo smlouvy [redacted] ze dne 2. 2. 2023 (celková výše úvěru 20 000 Kč), zohlednil účastník řízení při výpočtu disponibilního příjmu ostatní výdaje (domácnosti) ve výši 3 000 Kč,²⁸² tedy tak, jak je žadatelka uvedla v žádosti. Účastník řízení přitom disponoval výpisy z bankovních účtů žadatelky za leden 2023 a člena domácnosti (manžel [redacted]) za prosinec

²⁷⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: [redacted] - Výpis z BU [redacted].pdf; [redacted] - Výpis z BU 122022.pdf).

²⁷⁶ V prosinci uhrazeno celkem třikrát.

²⁷⁷ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx).

²⁷⁸ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted] - dokumenty k příjmu.pdf).

²⁷⁹ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: Vzorky_smluv_vypocet_dispo_prijmu.xlsx).

²⁸⁰ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted] - výpis z účtu.pdf).

²⁸¹ Z jediného výpisu z bankovního účtu nelze jednoznačně tvrdit pravidelné výdaje, odhalený rozpor nicméně zakládá pochybnosti ohledně spolehlivosti a dostatečnosti zjištěných informací.

²⁸² Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

2022 a leden 2023,²⁸³ ze kterých je zřejmé, že skutečná hodnota ostatních výdajů je vyšší než hodnota zohledněná – mimo jiné jsou z výpisů [redacted] zjistitelné trvalé příkazy označené jako "Fond-[redacted]", "Fond-[redacted]", "Fond-[redacted]" ve výši 1 800 Kč (oba měsíce), platby společnosti O2 ve výši 3 200,58 Kč, resp. 3 211,78 Kč, platba 1 526 Kč společnosti Alza (v obou měsících stejná částka, tudíž je pravděpodobné, že se jedná např. o pronájem elektroniky), 344 Kč za satelitní televizi freeSAT (oba měsíce), a v součtu za oba měsíce 7 504 Kč platby za různá pojištění, často formou trvalých příkazů (označené jako "pojištění", "Uniqua", "Generali", "Pojištění Flexi").

195. **Správní orgán souhrnně konstatuje, že účastník řízení vycházel u produktu „Hotovostní půjčka“ v 11 úvěrových případech z celkového vzorku 11 úvěrových případů při výpočtu disponibilního příjmu²⁸⁴ z výdajů stanovených buď prostřednictvím paušálních hodnot (1 případ výdajů na bydlení, 11 případů osobních výdajů) nebo z výdajů deklarovaných spotřebitelem (10 případů výdajů na bydlení, 11 případů ostatních výdajů²⁸⁵), když ani v jednom případě řádně nezjistil a neověřil skutečnou výši výdajů spotřebitele.**

Zjištění a ověření závazků

196. Účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti nijak nezohlednil²⁸⁶ další spotřebitelem podané žádosti o úvěr, které jsou uvedeny ve výpisu z NRKI a které svým charakterem neodpovídají žádosti u něj (tj. není možné usuzovat na snahu žadatele o porovnání různých poskytovatelů). Účastník řízení ani nijak nezjišťoval, zda tyto úvěry byly, nebo nebyly později sjednány. V kontrolním vzorku se jednalo o 4 žadatele.²⁸⁷

Tabulka č. 19: Žádosti o spotřebitelský úvěr, které měl žadatel otevřené u jiných poskytovatelů

Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Žádosti u splátkových produktů	Žádosti u nesplátkových operací a kreditních karet
[redacted] ²⁸⁸	[redacted]	24.11.2022 - 20 000 Kč 11.11. 2022 - 28 000 Kč 2.11.2022 - 988 Kč (výše splátky)	1.11.2022 - 20 000 Kč
[redacted] ²⁸⁹	[redacted]	26.1.2023 - 1 200 000 Kč 21.1.2023 - 100 000 Kč 25.12.2023 - 100 000 Kč	x

²⁸³ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted] - výpis z BU.pdf).

²⁸⁴ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁸⁵ V případě spotřebitele [redacted], číslo smlouvy [redacted] byly ostatní výdaje navýšeny o zjištěné výživné, ale ne o ostatní výdaje zjistitelné z výpisů z bankovních účtů. Ty tak byly de facto zohledněny v původní, deklarované výši (500 Kč).

²⁸⁶ K tomuto ani nebyly nastaveny žádné obecné postupy a pravidla.

²⁸⁷ [redacted]

²⁸⁸ Přijato ČNB dne 3. 8. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/099485/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

²⁸⁹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: [redacted].docx).

Identifikační číslo smlouvy	Jméno a příjmení spotřebitele	Žádosti u splátkových produktů	Žádosti u nesplátkových operací a kreditních karet
██████████ ²⁹⁰	██████████	14.4.2023 - 8 284 Kč (výše splátky)	19.4.2023 - 100 000 Kč 14.4.2023 - 20 000 Kč 30.3.2023 - 10 000 Kč
██████████ ²⁹¹	██████████	3.2.2023 - 500 000 Kč	14.2.2023 - 500 000 Kč (úvěr ze stavebního spoření) 3.2.2023 - 800 000 Kč (úvěr ze stavebního spoření)

197. Ve všech 4 úvěrových případech ze 4 úvěrových případů,²⁹² kdy účastník řízení při posouzení úvěruschopnosti zohlednil při výpočtu disponibilního příjmu příjem domácnosti, nebyly žádným způsobem zjišťovány nebo ověřovány případné výhradní závazky člena domácnosti.²⁹³

Výpočet disponibilního příjmu

198. V případech, kdy byl vypočtený disponibilní příjem žadatele o spotřebitelský úvěr záporný, poskytl účastník řízení spotřebitelský úvěr na základě kladného disponibilního příjmu domácnosti. Při jeho výpočtu nebyl ve 2 případech ověřen příjem člena domácnosti²⁹⁴ (spotřebitelka ██████████, vypočtený disponibilní příjem mínus 17 674 Kč,²⁹⁵ a spotřebitel ██████████, vypočtený disponibilní příjem mínus 9 085,50 Kč²⁹⁶).

Námítky účastníka řízení a jejich vypořádání správním orgánem

199. Účastník řízení neuvedl žádné konkrétní námítky²⁹⁷ k jednotlivým úvěrovým případům z kontrolního vzorku, které by nebyly vypořádány výše v kapitole (i).

²⁹⁰ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ██████████.docx).

²⁹¹ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: ██████████.docx).

²⁹² ██████████

²⁹³ K tomuto ani nebyly nastaveny žádné obecné postupy a pravidla.

²⁹⁴ Předložená dokumentace neobsahuje podklady, na základě kterých by bylo možné celkovou výši deklarovaného příjmu domácnosti ověřit: Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubory: ██████████.docx a ██████████.docx).

²⁹⁵ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁹⁶ Přijato ČNB dne 1. 9. 2023 prostřednictvím sdíleného úložiště ShareFile a uloženo pod č. j. 2023/148949/CNB/650 (příloha správního spisu č.l. 1 (DVD nosič), soubor: dipsonibilni_prijem_CashLoan.xlsx).

²⁹⁷ Resp. správní orgán z odůvodnění odporu dovozuje zřejmou, byť explicitně nevyjádřenou námitku účastníka řízení, že pokud by bylo vyhověno námítkám v obecné rovině, a obecné postupy by byly shledány souladnými s právní úpravou, nebylo by následně možné sankcionovat konkrétní zjištění těchto nedostatků u jednotlivých úvěrových případů učiněná v rámci kontrolních vzorků.

Hodnocení správního orgánu a právní kvalifikace

200. Účastník řízení měl podle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru **povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací** získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů, a poskytnout spotřebitelský úvěr pouze v případě, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.²⁹⁸
201. Účastník řízení se při posuzování úvěruschopnosti nemůže spolehnout na pouhá tvrzení spotřebitele o příjmech a výdajích, nýbrž tato tvrzení musí přiměřeným způsobem a s odbornou péčí ověřit, tj. vynaložit patřičné úsilí, aby byly zjištěny a řádně zohledněny všechny potřebné skutečnosti v nezbytném rozsahu za účelem získání objektivního obrazu o komplexní finanční situaci jednotlivých spotřebitelů, resp. celé domácnosti.²⁹⁹
202. Nedostatky v zavedení a udržování řádných postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr (popsané v části Ad (i) Pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele) v uvedeném období vyústily v nedostatečné posuzování úvěruschopnosti jednotlivých žadatelů o úvěr, což vyplývá také z kontroly vzorku úvěrových případů.
203. **Správní orgán má za prokázané, že účastník řízení v období od 15. 11. 2022 do 26. 5. 2023 v celém vzorku 81 úvěrových případů poskytl spotřebitelské úvěry, aniž před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, když**
ve 49 úvěrových případech ze vzorku „Financování zboží“
a) neměl doložený příjem žadatele nebo domácnosti v celkem 36 úvěrových případech, přičemž v 19 z 32 úvěrových případů, kdy vycházel z celkového příjmu žadatele, neměl doložený příjem žadatele,³⁰⁰ v 11 ze 17 úvěrových případů, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, neměl doložený příjem

²⁹⁸ Ve smyslu ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru při tom posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů, a ve smyslu ustanovení § 75 tak činí s odbornou péčí.

²⁹⁹ Srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie, ze dne 18. prosince 2014 ve věci C-449/13 CA Consumer Finance SA v. Ingrid Bakkaus a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 32 Odo 1726/2006, a Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015. Nejvyšší správní soud k povinnosti posoudit úvěruschopnost s odbornou péčí konstatoval, že „věřitel musí náležitě pečlivě zjišťovat schopnost spotřebitele splácet úvěr a požadovat doklady k jeho tvrzení. Je také nutno dovodit, že věřitel by měl úvěruschopnost dlužníka aktivně zjišťovat a prověřovat, nikoliv se spokojit pouze s jeho ničím nedoloženými prohlášeními.“

³⁰⁰ Jedná se o úvěrové případy:

- žadatele ani člena domácnosti,³⁰¹ a v 6 ze 17 úvěrových případů, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, neměl doložený příjem člena domácnosti,³⁰²
- b) ve 4 úvěrových případech, kdy měl doložen příjem žadatele, tento příjem započtl ve vyšší hodnotě, než vyplývalo z doložených podkladů,³⁰³
 - c) neměl ve všech 49 úvěrových případech zjištěnou a doloženou skutečnou výši celkových výdajů žadatele,³⁰⁴
 - d) v 11 úvěrových případech neověřil výši závazků žadatele žádným relevantním způsobem,³⁰⁵
 - e) v 9 úvěrových případech zohlednil jako závazek pouze nevyčerpanou část rámce kreditní karty a nezohlednil vyčerpanou část, tedy nezohlednil skutečnou úvěrovou zátěž žadatele,³⁰⁶
 - f) v 6 úvěrových případech neověřil ke dni schválení úvěru aktuální stav zjištěných úvěrových žádostí podaných žadatelem u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru,³⁰⁷
 - g) ve všech 17 úvěrových případech, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, nezjistil, a tedy nemohl zohlednit případné výhradní závazky člena domácnosti,³⁰⁸

ve 21 úvěrových případech ze vzorku „Financování automobilů“

- a) neměl doložený příjem žadatele nebo domácnosti v celkem 12 úvěrových případech, přičemž v 10 z 18 úvěrových případů, kdy vycházel z celkového

³⁰¹ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³⁰² Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³⁰³

[REDACTED]

³⁰⁴ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³⁰⁵ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³⁰⁶ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³⁰⁷ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³⁰⁸ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

- příjmu žadatele, neměl doložený příjem žadatele,³⁰⁹ v 1 ze 3 úvěrových případů, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, neměl doložený příjem žadatele ani člena domácnosti,³¹⁰ a v 1 ze 3 úvěrových případů, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, neměl doložený příjem člena domácnosti,³¹¹
- b) ve 2 z 10 úvěrových případů, kdy měl doložen příjem žadatele nebo spolužadatele, tento příjem započtl ve vyšší hodnotě, než vyplývalo z doložených podkladů,³¹²
 - c) neměl ve všech 21 úvěrových případech zjištěnou a doloženou skutečnou výši celkových výdajů žadatele,³¹³
 - d) ve 2 úvěrových případech zohlednil jako závazek pouze nevyčerpanou část rámce kreditní karty a nezohlednil vyčerpanou část, tedy nezohlednil skutečnou úvěrovou zátěž žadatele,³¹⁴
 - e) ve 4 úvěrových případech neověřil ke dni schválení úvěru aktuální stav zjištěných úvěrových žádostí podaných žadatelem u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru,³¹⁵
 - f) ve všech 3 úvěrových případech, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, nezjistil, a tedy nemohl zohlednit případné výhradní závazky člena domácnosti,³¹⁶
 - g) ve 2 úvěrových případech nezohlednil výhradní závazky žadatele nebo spolužadatele, pokud tito žili ve stejné domácnosti,³¹⁷
 - h) ve 3 úvěrových případech nezohlednil při posouzení úvěruschopnosti prostřednictvím rozložení balonové splátky skutečnou výši případných splátek,³¹⁸

v 11 úvěrových případech ze vzorku „Hotovostní půjčka“

- a) neměl doložený příjem žadatele a člena domácnosti ve 2 úvěrových případech,³¹⁹
- b) ve 4 z 9 úvěrových případů, kdy měl doložen příjem žadatele, tento příjem započtl ve vyšší hodnotě, než vyplývalo z doložených podkladů,³²⁰

³⁰⁹ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³¹⁰ Jedná se o úvěrový případ

³¹¹ Jedná se o úvěrový případ

³¹² Jedná se o úvěrové případy:

³¹³ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³¹⁴ Jedná se o úvěrové případy:

³¹⁵ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³¹⁶ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³¹⁷ Jedná se o úvěrové případy:

³¹⁸ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

³¹⁹ Jedná se o úvěrové případy:

³²⁰ Jedná se o úvěrové případy:

[REDACTED]

- c) neměl ve všech 11 úvěrových případech zjištěnou a doloženou skutečnou výši celkových výdajů žadatele nebo jeho domácnosti,³²¹
 - d) ve 4 úvěrových případech neověřil ke dni schválení úvěru aktuální stav zjištěných úvěrových žádostí podaných žadatelem u jiných poskytovatelů spotřebitelského úvěru,³²²
 - e) ve všech 4 úvěrových případech, kdy vycházel z celkového příjmu domácnosti, nezjistil, a tedy nemohl zohlednit případné výhradní závazky člena domácnosti,³²³
- čímž porušil povinnost podle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, ustanovením § 84 odst. 2 věta třetí zákona o spotřebitelském úvěru a ustanovením § 75 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se přestupku nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

Další námitky účastníka řízení a jejich vypořádání správním orgánem

204. Účastník řízení nicméně dále vznesl námitky týkající se výše a odůvodnění sankce, námitku týkající se negativních dopadů rozhodnutí správního orgánu na postavení účastníka řízení na trhu a možného narušení hospodářské soutěže, a námitku týkající se nezohlednění (resp. neumožnění) snahy o nápravu. Tyto námitky vypořádá správní orgán na tomto místě.

Námitka č. 5: Sankce a její odůvodnění

205. Účastník řízení v odůvodnění odporu namítl, že správní orgán stanovil a odůvodnil sankci nespravedlivým způsobem, který odporuje zásadě rovnosti dohlížených subjektů před správním orgánem, neboť sankci odůvodnil a) výší zisku (do které započítal i zisky z jiných aktivit, než z poskytování spotřebitelských úvěrů, zejm. zisky z úvěrů poskytovaných živnostníkům a právnickým osobám, které tvoří většinu pohledávek), b) výší vlastního kapitálu (který zahrnuje nedistribuované zisky plynoucí i z jiné činnosti než spotřebitelských úvěrů, a který je vyšší než u relevantní konkurence z důvodu využívaného modelu financování a daňových důvodů, přičemž zohlednění výše vlastního kapitálu pro účely stanovení sankce odporuje rovnosti dohlížených subjektů, neboť zvýhodňuje subjekty, které pro financování používají cizí zdroje).
206. Účastník řízení dále předložil tabulku,³²⁴ ve které srovnává pokutu udělenou společností Zaplo, Home Credit, Profi Credit, Raiffeisen leasing, UniCredit Bank s pokutou, která byla příkazem udělena jemu, přičemž porovnává zisk a vlastní kapitál těchto společností v roce udělení pokuty a v roce mu předcházejícímu a předkládá úvahu, zda nebyla účastníku řízení uložena nepřiměřeně vysoká pokuta právě a jen proto, že její kapitál je významně vyšší než kapitál jejich hlavních konkurentů, což

³²¹ Jedná se o úvěrové případy:

[Redacted text]

³²² Jedná se o úvěrové případy:

[Redacted text]

³²³ Jedná se o úvěrové případy:

[Redacted text]

³²⁴ Odůvodnění odporu, s. 11.

považuje za nespravedlivé, zejm. s přihlédnutím k tomu, že dle jeho názoru za podobná provinění byla společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. udělena pokuta ve výši 1 000 000 Kč, třebaže tato společnost má řádově vyšší zisk i vlastní kapitál. Za adekvátní sankci tedy považuje účastník řízení v tomto případě trest napomenutí.

Vypořádání námitky č. 5

207. Správní orgán v první řadě konstatuje, že považuje některé závěry účastníka řízení za rozporné s odůvodněním sankce uvedené v příkazu. V bodě 163 příkazu bylo mj. uvedeno následující: „... Správní orgán má zároveň takto vyměřenou pokutu za adekvátní intenzitě zjištěných pochybení. S ohledem na výše popsané majetkové poměry účastníka řízení je správní orgán přesvědčen, že uložená výše pokuty nemůže mít takový dopad do majetkové sféry účastníka řízení, který by jakkoliv znemožnil nebo ohrozil jeho další činnost.“ Z první věty (resp. její podtržené části) podle názoru správního orgánu zřetelně vyplývá, že hlavním kritériem pro výši sankce byla intenzita a způsob porušení zákonných povinností. Z druhé věty pak naopak podle názoru správního orgánu nikterak nevyplyvá, že by výše pokuty byla od majetkových poměrů účastníka řízení odvozena, nýbrž pouze, že majetkové poměry správní orgán zohlednil a uloženou výši pokuty (4 miliony Kč) v jejich kontextu neshledal likvidační.³²⁵
208. Účastník řízení tedy ve své námitce cituje bod 162 příkazu („*Při stanovení výše pokuty správní orgán také zohlednil...*“) a z tohoto bodu dovozuje vlastní závěry ohledně úvah správního orgánu při stanovení výše sankce, třebaže ucelený postup byl podle správního orgánu zřetelně vysvětlen v bodě 163. Správní orgán uznává, že v bodě 162 není explicitně uvedeno, jak majetkové poměry účastníka řízení ovlivnily úvahu správního orgánu při stanovení výše pokuty. Způsob, jakým byly majetkové poměry zohledněny, je nicméně vysvětlen hned v následujícím bodě 163 (poslední věta) – ze kterého je patrné, že zkoumání majetkových poměrů bylo motivováno snahou ověřit, zda pokuta nebude mít pro účastníka řízení likvidační charakter (konkrétně že neznemožní nebo že neohrozí jeho další činnost).
209. Jelikož skutečnost, že pokuta likvidační charakter nemá, byla zřejmá již ze zhodnocení majetkových poměrů účastníka řízení (zejm. citované výše zisku a výše vlastního kapitálu), neshledal správní orgán za důvodné řešit majetkové poměry ve větším detailu, tedy například zohledňovat poměr spotřebitelských a podnikatelských úvěrů, a to tím spíše, když je od počátku zřejmé, že spotřebitelské úvěry tvoří podstatnou část činnosti účastníka řízení, a že tento má významné postavení na trhu s nimi. Účastník řízení se tímto způsobem koneckonců sám prezentuje, srov. jeho výroční zpráva za rok 2023, kde je společnost představena slovy: „*ESSOX s. r. o. patří mezi nejvýznamnější poskytovatele spotřebitelských úvěrů v České republice.*“³²⁶

³²⁵ Srov. též právní názor rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu vyjádřený v usnesení ze dne 20.4.2010, č.j. 1 As 9/2008-133: „*tam, kde zákon s poměry pachatele jako se zvláštním hlediskem pro určení výše pokuty nepočítá, měla by informace o majetkové situaci pachatele působit jako „záchranná brzda“, tedy zmíněný korektiv, který vstupuje do hry spíše výjimečně, a to až ve chvíli, kdy hrozí natolik vysoká pokuta, že by mohla mít pro pachatele správního deliktu z ústavního hlediska nepřipustný likvidační charakter. Správní orgán se tedy nebude muset při ukládání pokuty za jiné správní delikty, u nichž zákon neupravuje zvláštní kritérium v podobě osobních a majetkových poměrů pachatele, zabývat podrobným zjišťováním těchto poměrů tam, kde bude s ohledem na výši do úvahy přicházející pokuty a na základní poznatky o osobě pachatele, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení, zřejmé, že nehrozí existenční ohrožení pachatele či jeho podnikání.*“

³²⁶ Výroční zpráva [2023], Založena 7. 6. 2024 ve sbírce listin, dostupná z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sldetail?dokument=81848780&subjektId=709228&spis=424824>

210. Na tomto závěru pak nic nemění ani předložená tabulka, podle níž je 63 % pohledávek za osobami podnikajícími (živnostníky a právníckými osobami), neboť 37 % pohledávek poskytnutých fyzickým osobám nepodnikajícím představuje s ohledem na objem poskytovaných úvěrů nadále velice významné množství spotřebitelských úvěrů.
211. Správní orgán tedy nepovažuje uvedené námitky za důvodné, neboť podle správního orgánu námitky nereflktují uvedené důvody, proč byla sankce stanovena v dané výši, nýbrž se zcela zaměřují na jediný (korektivní) aspekt, konkrétně na majetkové poměry společnosti, ačkoliv v příkazu je jednoznačně uvedeno, jakým způsobem správní orgán k tomuto aspektu přihlédl.
212. Správní orgán též poukazuje na skutečnost, že zohledněný počet a objem poskytnutých úvěrů (bod 161 příkazu) se týkal spotřebitelských úvěrů, nikoliv všech úvěrů poskytnutých účastníkem řízení, a že při zohlednění majetkových poměrů se vždy vychází z finanční situace celé společnosti, nikoliv z její poměrné části odpovídající pouze těm příjmům přímo souvisejícím s vytykanou činností (správní orgán v této souvislosti poukazuje na řadu právních předpisů, které stanovují maximální výši pokuty z celkového obratu, aniž by bylo zkoumáno, jestli bylo tohoto obratu dosaženo výlučně činností související s těmito předpisy). Vzhledem k objemu spotřebitelských úvěrů 3 179 903 000 Kč (v roce 2023) a pokutě ve výši 4 000 000 Kč rozhodně nelze pokutu vnímat jako nepřiměřeně vysokou.
213. K tabulce, ve které účastník řízení srovnává jednotlivé případy udělených sankcí za porušení zákona o spotřebitelském úvěru (sankci, kterou mu správní orgán vyměřil v příkazu, se sankcemi uloženými společností Zaplo, Home Credit, Profi Credit, Raiffeisen leasing a UniCredit Bank), pak správní orgán souhrnně uvádí, že takovéto srovnání nemá vypovídající hodnotu, neboť klade důraz na parametry (zisk a vlastní kapitál), které měly při stanovení výše pokuty korektivní úlohu, a neboť nezohledňuje specifika jednotlivých případů (závažnost porušené povinnosti, rozsah a délku protiprávního jednání, počty a objemy poskytnutých spotřebitelských úvěrů). Správní orgán též zdůrazňuje, že uložená pokuta nikterak nevybočuje z jeho dosavadní rozhodovací praxe (což lze ilustrovat i na v tabulce účastníkem řízení uvedené pokutě 7,5 mil. Kč společnosti Zaplo³²⁷ a 4 mil. Kč společnosti Profi Credit), přičemž pro úplnost v této souvislosti správní orgán připomíná, že zavedená správní praxe není překážkou pro rozdíly při stanovování výše pokut s přihlédnutím k individuálním okolnostem v jednotlivých konkrétních případech.³²⁸ Účastník řízení zdůrazňuje nerovné zacházení zejm. odkazem na skutečnost, že správní orgán uložil za podobná porušení společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. pokutu ve výši 1 mil. Kč,³²⁹ nicméně správní orgán mezi uvedenými případy shledává významné odlišnosti ať již vyplývající z povahy subjektu (banky obecně disponují větším

³²⁷ Na tomto místě též správní orgán poukazuje na skutečnost, že dle účastníkem řízení předložených údajů má společnost Zaplo cca. jedenáctkrát nižší vlastní kapitál (273:3065), přesto však dostala téměř dvojnásobnou pokutu než účastník řízení (7,5:4), což samo o sobě svědčí o nesprávnosti úvahy účastníka řízení, že mu byla uložena nepřiměřeně vysoká pokuta právě a jen proto, že jeho kapitál je významně vyšší než kapitál jeho hlavních konkurentů.

³²⁸ viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 238/2020 - 46 ze dne 22. 1. 2021, kde soud uvedl: „K odkazům stěžovatele na správní praxi trestání obdobných správních deliktů pak soud podotýká, že správní praxe sama o sobě nepředstavuje právní rámec pro ukládání pokut, ale slouží jako referenční hledisko ve vztahu k dodržování zásad rovného zacházení a zákazu libovůle, je tak významným vodítkem bránícím neodůvodněným excesům při správním trestání, avšak nepředstavuje překážku pro změny správní praxe ani pro rozdíly při stanovování výše pokut s přihlédnutím k individuálním okolnostem v jednotlivých případech.“

³²⁹ sp. zn. Sp/2022/291/573, č. j. 2022/132232/570, ze dne 12. 12. 2022, dostupné na webové stránce správního orgánu: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2022_00291_CNB_573.pdf

množstvím informací o svých klientech), rozsahu porušené povinnosti (v případě UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. byly vytýkány pouze nedostatky ve zjištění a ověření výdajů, vč. nedostatečné robustnosti výdajového modelu, nikoliv nedostatky ve zjišťování a ověřování příjmů a závazků), dále správní orgán poukazuje na významné specifikum tohoto konkrétního případu,³³⁰ tedy na skutečnost, že společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s. již byla podle zákona o spotřebitelském úvěru rozhodnutím správního orgánu ze dne 15. 7. 2022³³¹ uložena pokuta ve výši 10 000 000 Kč, a to za spáchání přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru, což bylo při stanovení této konkrétní sankce ve výši 1 mil. Kč zohledněno, neboť v těchto dvou věcech nebylo vedeno společné řízení. Z uvedených důvodů nepovažuje správní orgán tyto dva případy (resp. tyto dvě udělené výše pokut) za srovnatelné.

214. Pokutu uloženou účastníkovi řízení ve výši 4 000 000 Kč správní orgán považuje za adekvátní intenzitě porušených povinností a okolnostem tohoto případu.

Námítka č. 6: Postavení na trhu a narušení hospodářské soutěže

215. Účastník řízení namítl, že se v důsledku výroků správního orgánu ocitá ve významně nevýhodném postavení na trhu proti subjektům, jež kontrolou neprošly, neboť nároky správního orgánu jsou svoji intenzitou způsobilé zapříčinit významnou ztrátu až omezení poskytování finančních služeb poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, neboť společnosti, které kontrolou zatím neprošly, mohou úvěry poskytovat z pohledu zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů více konkurenceschopným způsobem. Uvedené pak může vyústit v narušení až ztrátu aktuálního tržního postavení účastníka řízení a tedy v narušení prostředí hospodářské soutěže jako takového.

Vypořádání námítky č. 6

216. Správní orgán nepovažuje námitku za důvodnou. Skutečnost, zda u určitého subjektu je či není provedena kontrola, nemá žádný vliv na povinnost dodržovat při činnosti relevantní právní předpisy.
217. Tvzení účastníka, které v zásadě vychází z úvahy, že dodržování právní úpravy je nákladnější, než protiprávní postup, a tudíž by se účastník řízení plněním povinností vyplývajících z právní úpravy, jak ji vyžaduje dohledový orgán, znevýhodnil v konkurenčním boji se subjekty, které tyto povinnosti řádně neplní, nemůže správní orgán aprobovat už jen z podstaty zásady legality, kdy má povinnost stíhat každé porušení zákona, o kterém se dozví. Na této povinnosti pak nic nemění ani (spekulativní) riziko, že by správní orgán případným potrestáním, resp. vymáháním plnění právních povinností, mohl „zasáhnout“ do hospodářské soutěže.
218. Na tomto místě by správní orgán zdůraznil, že účelem správního trestání je též generální prevence, tedy působení na subjekty (tj. konkurenty účastníka řízení), které

³³⁰ „107. Nadto správní orgán uvádí, že přihlédl též k dříve uloženému správnímu trestu účastníkovi řízení. Rozhodnutím správního orgánu ze dne 15. 7. 2022, č. j. 2022/72555/570, byla v řízení vedeném pod sp. zn. Sp/2020/140/573 účastníkovi řízení uložena pokuta ve výši 10 000 000 Kč, a to za spáchání přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. v) zákona o spotřebitelském úvěru (porušení § 117 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru). Správní orgán k této pokutě přihlédl, přestože není uvedené rozhodnutí pravomocné (probíhá řízení o rozkladu účastníka řízení), kdy uzavírá, že součet vedle sebe uložených pokut nepřesahuje horní sazbu pokuty, kterou lze za oba přestupky uložit (20 000 000 Kč).“

³³¹ sp. zn. Sp/2020/140/573, č. j. 2022/72555/570 ze dne 15. 7. 2022, dostupné na webové stránce správního orgánu: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/prilohy/S-Sp-2020_00140_CNB_573.pdf

mohou porušovat stejné povinnosti. Sankce tedy musí být dostatečně citelná, aby dokázala plnit i tuto úlohu. Pokud by přitom platilo (spekulativní) tvrzení účastníka řízení, že ostatní (dosud nezkontrolované) subjekty výše popsané povinnosti neplní, a tedy mají konkurenční výhodu, je nutné poznamenat, že tím účastník řízení zároveň nepřímou připouští, že sankce ukládané správním orgánem subjektům v podobném postavení nejsou pro naplnění generální prevence z jeho pohledu dostatečné (tj. že jsou příliš nízké).

Námítka č. 7: Nezohlednění, resp. neumožnění doložení snahy o nápravu

219. Účastník řízení namítl, že správní orgán nezohlednil jako polehčující okolnost skutečnost, že účastník řízení pracoval na avizovaném akčním plánu, kterým mělo dojít k zavedení procesů a postupů, jež by měly být v souladu se zjištěními správního orgánu. Účastník řízení namítl, že jiné subjekty měly na předložení nápravných opatření „*rok a více*“, ³³² zatímco v tomto případě byl příkaz vydán dříve a správní orgán účastníka řízení před jeho vydáním neinformoval, že by měl předložit aktuální akční plán, který by mohl být plně zohledněn při vydání příkazu, čímž došlo k porušení zásady rovnosti dohlížených subjektů před správním orgánem.

Vypořádání námítky č. 7

220. Správní orgán v první řadě konstatuje, že délka řízení v jiných případech nemůže založit legitimní očekávání, že obdobně dlouho budou vedena i jiná řízení. Zároveň skutečnost, že správní orgán v době vydání příkazu nedisponoval veškerými podklady, které podle účastníka řízení měl zohlednit, představuje důvod pro podání odporu, což účastník řízení učinil. Správní orgán nemá před vydáním příkazu (jakožto prvního úkonu v řízení) povinnost spočívající v tom, že by budoucího účastníka řízení vyzval, aby se vyjádřil ke shromážděným podkladům (z podstaty věci podobný úkon ani nelze před zahájením řízení učinit), takováto povinnost nastává až před vydáním samotného rozhodnutí. Správní orgán je tedy přesvědčen, že postupoval v souladu s právní úpravou, a že účastníka řízení na jeho právech nikterak nepoškodil, námitku tedy nepovažuje za důvodnou.
221. Správní orgán vzal na vědomí předložený akční plán (ze dne 28. 8. 2024) a za předpokladu jeho ucelené realizace jej vnímá jako dílčí zlepšení, nicméně nepovažuje za nijak prokázané, že přijetí avizovaných opatření povede k individualizovanému posuzování finanční situace každého žadatele, které je právní úpravou vyžadováno. Například při ověřování příjmů bude nadále používán „automatizovaný model“ (upravený z 97% percentilu na 95% percentil), který ale dle správního orgánu není způsobilý ověřovat konkrétní příjmy, ale pouze odhalit výrazně vybočující hodnoty od deklarovaných parametrů, tedy vyhodnotit, zda jsou různé žadatelem deklarované údaje ve vzájemném souladu, či zda jsou ve výrazném nesouladu. Avizované vytěžování výpisů z účtů skrze „Štítovačku“ by při vhodné implementaci mohlo vést k individualizovanému zjištění finanční situace jednotlivých spotřebitelů (resp. té části jejich příjmů a výdajů, která je z konkrétního výpisu zjištělná, bude tedy nutné mj. nastavit i řádné procesy pro zjištění a ověření všech na výpisu neuvedených údajů), toto

³³² Jako důvod, proč nebyl akční plán předložen rychleji („*v řádu týdnů*“), uvedl účastník řízení výměnu core systému, která významně limituje jeho kapacity. Doplněný akční plán by nicméně byl dle odůvodnění odporu předložen, pokud by měl účastník řízení stejné množství času jako jiné subjekty, nebo pokud by byl ohledně „prodlení“ s předložením doplněného akčního plánu před vydáním příkazu informován.

nicméně bude možné řádně vyhodnotit až při případné další kontrole správního orgánu na základě předložených aktualizovaných vnitřních předpisů v jejich celkovém souhrnu a vyhodnocením nového kontrolního vzorku, na němž budou tyto nové postupy aplikovány a ověřeny. Akční plán jako takový neprokazuje, že by byla přijata komplexní náprava všech vytykánych pochybení, resp. že by v jeho důsledku (za předpokladu úplné implementace) prokazatelně docházelo k posuzování úvěruschopnosti v souladu s právní úpravou, tedy ve všech případech na základě informací nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených. Zároveň účastník řízení nedoložil faktické provedení změn popsanych v akčním plánu.

G. Sankce

222. Účastník řízení se shora popsanyými jednáními dopustil přestupků podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru a podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) téhož zákona.³³³
223. Ustanovení § 158 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že **přestupky** podle tohoto zákona **projednává Česká národní banka**. Správní orgán tak byl legitimován projednat předmětné přestupky.
224. Za přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru lze uložit podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) téhož zákona pokutu až do výše 20 000 000 Kč. Za přestupek podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru lze uložit podle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) téhož zákona pokutu až do výše 20 000 000 Kč.
225. V souladu s ustanovením § 41 odst. 1 přestupkového zákona je sankce při projednání více přestupků téhož pachatele ve společném řízení ukládána podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný. Jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější. Správní orgán tedy uloží pokutu za přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru. Správní orgán tento přestupek považuje za nejzávažnější z důvodu, že řádné posuzování úvěruschopnosti má zajistit ochranu spotřebitele před nezodpovědným poskytnutím úvěru, které by mohlo vést k negativním následkům, a to jak ekonomickým, tak sociálním (společenská stigmatizace). Ze strany účastníka řízení tak jde o porušení právní povinnosti, které má přímý dopad do (nejen majetkové) sféry jeho klientů (spotřebitelů).

³³³ Podle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod vyhlášené jako součást ústavního pořádku České republiky usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; pozdějšího zákona se použije, je-li to pro pachatele příznivější. Právní úprava rozhodná pro posouzení jednání účastníka řízení je obsažena v zákoně o spotřebitelském úvěru. Tento zákon byl v období od nabytí účinnosti dne 1. 12. 2016 do dne vydání tohoto rozhodnutí devětkrát novelizován (zákonem č. 183/2017 Sb. s účinností od 1. 7. 2017, zákonem č. 303/2017 Sb. s účinností od 1. 1. 2018, zákonem č. 307/2018 Sb. s účinností od 4. 1. 2019, zákonem č. 186/2020 Sb. s účinností od 24. 4. 2020, zákonem č. 237/2020 Sb. s účinností od 1. 1. 2021, zákonem č. 353/2021 Sb. s účinností od 1. 10. 2021, zákonem č. 96/2022 Sb. s účinností od 29. 5. 2022, zákonem č. 462/2023 Sb. s účinností od 1. 1. 2024 a zákonem č. 85/2024 Sb. s účinností od 1. 5. 2024), avšak na základě porovnání jednotlivých znění tohoto zákona, správní orgán konstatuje, že od okamžiku dokonání přestupků zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností v oblasti posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a zohledňování práv a zájmů spotřebitelů, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. K tomuto podrobněji též vypořádání námitek č. 2 a 3.

226. K možné liberaci účastníka řízení podle ustanovení § 21 odst. 1 a 2 přestupkového zákona správní orgán uvádí, že mu není známo, že by účastník řízení vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby přestupkům zabránil.
227. Přestupkový zákon umožňuje uložení alternativních druhů trestů (např. napomenutí)³³⁴ a popř. i modifikaci trestu (např. podmíněné upuštění od uložení správního trestu).³³⁵ S ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka řízení v tomto konkrétním případě však nepřipadá aplikace alternativních druhů trestání ani modifikace trestu v úvahu. Jako nejefektivnější prostředek, který zajistí naplnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce, se v popsaném případě jeví **uložení pokuty**.
228. Správní orgán se při **určování druhu správního trestu a jeho výměry** řídil zásadami uvedenými v ustanovení § 37 přestupkového zákona, povahu a závažnost přestupku posoudil dle ustanovení § 38 přestupkového zákona, a přihlédl ke všem polehčujícím i přitěžujícím okolnostem ve smyslu ustanovení § 39 a § 40 přestupkového zákona. Zároveň správní orgán přihlédl k povaze činnosti právnické osoby a obecným právním zásadám, zejména k zásadě individualizace sankce a k zásadě legitimního očekávání.
229. Podle ustanovení § 38 přestupkového zákona je **povaha a závažnost** přestupků dána zejména: a) významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, b) významem a rozsahem následku přestupku, c) způsobem spáchání přestupku, d) okolnostmi spáchání přestupku, f) délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele a g) počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku.
230. Pokud jde o **dotčené nebo ohrožené zájmy chráněné zákonem**, spácháním přestupků byl ohrožen zákonem chráněný zájem na řádném průběhu procesu posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a spolehlivosti jeho výsledku, resp. zájem klientů na tom, aby jim nebyl poskytnut spotřebitelský úvěr, který nebudou schopni splácet, a pouze se jím v konečném důsledku zhorší jejich celková finanční situace. Správní orgán hodnotí spáchané přestupky jako závažné, neboť jejich spácháním jsou prakticky popírány principy ochrany spotřebitele při uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru.
231. **Následkem** jednání účastníka řízení je u uvedených přestupků v obecné rovině porušení veřejného zájmu na řádném posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a ochraně práv a zájmů spotřebitele.
232. Z hlediska **způsobu spáchání přestupků** správní orgán konstatuje, že jednání účastníka řízení je jednáním omisivní povahy, neboť účastník řízení se ho dopustil opomenutím, resp. nekonáním tam, kde mu zákonná ustanovení povinnost konat ukládá, tj. zavést a udržovat pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, a před poskytnutím spotřebitelského úvěru řádně posuzovat úvěruschopnost spotřebitele, zejména důsledně a spolehlivě zjišťovat a řádně a dostatečně ověřovat výši a pravidelnost příjmů spotřebitele a současně zjišťovat, řádně a dostatečně ověřovat a zohledňovat výdaje a další finanční závazky spotřebitele, a tedy řádně

³³⁴ Viz ustanovení § 35, § 45, § 47 až § 50 přestupkového zákona.

³³⁵ Viz ustanovení § 42 až § 44 přestupkového zákona.

zjišťovat a posuzovat schopnost spotřebitele svým závazkům dostát a spotřebitelský úvěr splatit.

233. Jako k **okolnosti, za níž byly přestupky spáchány**, přihlédl správní orgán především ke skutečnosti, že porušení zákona upravujícího práva a povinnosti při poskytování spotřebitelského úvěru mělo u účastníka řízení **systémový charakter**, neboť se jednalo o nezavedení a neudržování řádných postupů a pravidel pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které se pak projeví rovněž v konkrétních posuzovaných případech. V této souvislosti je nutné poznamenat, že konkrétní nedostatky byly správním orgánem ve výsledku zjištěny u všech úvěrových případů z kontrolního vzorku. Účastník řízení tedy v žádném z úvěrových případů, které správní orgán kontroloval, neposoudil řádně úvěruschopnost spotřebitele.
234. K **rozsahu porušení** právních předpisů správní orgán konstatuje, že se v daném případě jedná o souběh vícečinný nestejnorodý. Správní orgán proto při stanovení výše sankce vycházel ze zásady absorpce a souběh s dalším srovnatelně závažným přestupkem zohlednil při úvaze o konkrétní výši sankce (projev prvku asperačního při použití absorpční zásady).
235. K otázce **zavinění** správní orgán konstatuje, že se jedná o delikty založené na objektivní odpovědnosti, a proto konkrétní zavinění není třeba zkoumat. Pokud jde o **účinek protiprávního jednání** účastníka řízení, k naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku klientů (spotřebitelů) či nikoli. Vznik škody netvoří obligatorní znak skutkové podstaty těchto přestupků.
236. Se stejnou pečlivostí, s jakou správní orgán zjišťoval a hodnotil přitěžující okolnosti protiprávního jednání účastníka řízení, vyhledával i **skutečnosti svědčící ve prospěch** účastníka řízení. Správní orgán vzal při tom jako **polehčující okolnost** v úvahu skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno, a účastník řízení tak nebyl za žádný přestupek ani trestán. V souvislosti s názorem účastníka řízení, že při stanovení sankce by mělo být přihlíženo k tomu, že aktivně rozhodl o přijetí opatření k nápravě, připomíná správní orgán, že nemůže automaticky vzít jako polehčující okolnost to, že účastník řízení deklaroval snahu o odstranění svých pochybení do budoucna prostřednictvím nápravných opatření. Sama skutečnost, zda účastník řízení skutečně efektivně změnil své postupy a interní procesy, tak jak deklaroval, může být zjištěna, resp. ověřena až při další následné kontrole provedené správním orgánem.
237. Správní orgán dále přihlédl k **povaze činnosti účastníka řízení** a poukazuje v tomto směru na skutečnost, že účastník řízení je subjektem, jehož hlavní podnikatelskou činností je poskytování spotřebitelských úvěrů, přičemž se jedná o subjekt s významným postavením na trhu spotřebitelských úvěrů, o čemž svědčí jak celkový počet a objem poskytovaných úvěrů (35 952 úvěrů v objemu 3 056 658 000 Kč v roce 2022, 37 904 úvěrů v objemu 3 179 903 000 Kč v roce 2023),³³⁶ tak zisky účastníka řízení. Vzhledem k této skutečnosti by měl účastník řízení při své činnosti přistupovat k povinnostem vyplývajícím z požadavku řádného posuzování úvěruschopnosti žadatele o spotřebitelský úvěr (jak při nastavení obecných pravidel a postupů, tak při

³³⁶ Ve výkazu zaokrouhleno na tisíce Kč.

posuzování konkrétních úvěrových případů) maximálně zodpovědně a vyvarovat se jakýchkoli porušení zákona o spotřebitelském úvěru.

238. Při stanovení výše pokuty správní orgán také zohlednil **majetkové poměry účastníka řízení** a jeho **finanční situaci**. Majetkové poměry účastníka řízení hodnotil správní orgán v kontextu zásady individualizace sankce za účelem vyhodnocení, zda uložená pokuta nemůže mít likvidační charakter. Z účastníkem řízení předložených podkladů³³⁷ správní orgán zjistil, že stav hospodaření účastníka řízení za rok 2022 byl následující: Ke dni 31. 12. 2022 činila výše vlastního kapitálu účastníka řízení 3 147 497 000 Kč, z čehož zisk za účetní období představoval 113 756 000 Kč a nerozdělený zisk z předchozích období 642 651 000 Kč. Stav hospodaření účastníka řízení za rok 2023 byl následující: Ke dni 31. 12. 2023 činila výše vlastního kapitálu účastníka řízení 3 065 219 000 Kč, z čehož zisk za účetní období představoval 30 332 000 Kč a nerozdělený zisk z předchozích období 642 651 000 Kč.
239. Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem a v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky se správní orgán rozhodl uložit účastníku řízení peněžitou **pokutu ve výši 4 000 000 Kč**. Takto vyměřená pokuta představuje 20 % z maximální možné výše, je tedy stále ještě při dolní hranici zákonem vymezeného rozpětí. Správní orgán má pokutu v uvedené výši za dostatečně citelnou, aby měla v případě účastníka řízení represivní i individuálně preventivní účinek, tedy považuje ji za způsobilou přimět účastníka řízení k tomu, aby se do budoucna podobného jednání vyvaroval, čímž lze předejít případnému vzniku škody na majetku spotřebitelů. Správní orgán má zároveň takto vyměřenou pokutu za adekvátní intenzitě zjištěných pochybení. S ohledem na výše popsané majetkové poměry účastníka řízení je správní orgán přesvědčen, že uložená výše pokuty nemůže mít takový dopad do majetkové sféry účastníka řízení, který by jakkoliv znemožnil nebo ohrozil jeho další činnost, s ohledem na robustnost majetkových poměrů účastníka řízení nemůže být uložená pokuta považována za likvidační.

H. Náklady řízení

240. Podle ustanovení § 95 odst. 1 přestupkového zákona správní orgán uloží obviněnému, který byl uznán vinným, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal správní řízení porušením své právní povinnosti povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke správnímu řádu, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení ve znění vyhlášky č. 145/2024 Sb. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 2 500 Kč.
241. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené správní řízení vyvolal účastník řízení, jak bylo uvedeno výše, porušením svých právních povinností, uložil správní orgán účastníku řízení povinnost nahradit náklady tohoto správního řízení paušální částkou ve výši

³³⁷ Roční výkaz činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru za roky 2021, 2022 a 2023, které jsou přílohou spisu: soubory: ESSOX_výkaz za 2021_30032022.xlsx, ESSOX_výkaz za 2022_Oprava_11042023.xlsx a ESSOX_výkaz za 2023_03042024.xlsx

2 500 Kč. Lhůta 30 dnů stanovená k zaplacení paušální částky nákladů správního řízení je pak zcela přiměřená s ohledem na výši stanovené povinnosti.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce dohledu nad finančním trhem II. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

prof. PhDr. Ing. Vladimír Tomšík, Ph.D.
ředitel sekce dohledu nad finančním trhem II
podepsáno elektronicky

Mgr. Luděk Pestr
ředitel odboru správních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2025/111192/CNB/110 ze dne 11. září 2025, sp.zn. Sp/2024/105/658**

V Praze dne 11. září 2025
Č. j.: 2025/111192/CNB/110
Počet stran: 9
Vypraveno dne: 16. září 2025

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 23. 6. 2025 společností ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č. ev. 52, 370 01 České Budějovice, rozhodnutí České národní banky č. j. 2025/66794/650 ze dne 9. 6. 2025, sp. zn. Sp/2024/105/658, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozhodnutí České národní banky č. j. 2025/66794/650 ze dne 9. 6. 2025 se:

I. podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance mění tak, že:

v části výroku I. o správním trestu se slova „4 000 000 Kč (slovy: čtyři miliony korun českých)“ nahrazují slovy „2 000 000 Kč (slovy: dva miliony korun českých)“;

II. ve zbytku podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance potvrzuje a rozklad společnosti ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č. ev. 52, 370 01 České Budějovice se v tomto rozsahu zamítá.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) po provedení kontroly zahájila se společností ESSOX s.r.o., IČO 267 64 652, se sídlem F. A. Gerstnera č. ev. 52, 370 01 České Budějovice (dále „účastník řízení“) doručením příkazu č. j. 2024/83627/650 dne 15. 7. 2024 správní řízení. Proti příkazu podal účastník řízení dne 22. 7. 2024 odpor, čímž došlo ke zrušení příkazu a správní řízení pokračovalo.

[2.] Dne 9. 6. 2025 vydal správní orgán prvního stupně napadené rozhodnutí, kterým výrokem I. uznal účastníka řízení vinného tím, že

- i) v období od 15. 11. 2022 do 31. 5. 2023 nezavedl a neudržoval vhodné postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které by zajišťovaly řádné poskytování spotřebitelského úvěru, když

- a) zavedené postupy a pravidla umožňovaly v některých případech poskytnout spotřebitelský úvěr u produktů „Financování zboží“ a „Financování automobilů“ bez doložení a ověření příjmů spotřebitele,
 - b) u produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ nezavedl a neudržoval řádné postupy a pravidla pro zjišťování a ověřování výše příjmů spotřebitele a jejich udržitelnosti do budoucna,
 - c) u produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ nezavedl a neudržoval řádné postupy a pravidla pro zjištění a ověření skutečných výdajů spotřebitele, když bez dalšího vycházel z paušálně stanovených částek nebo z hodnot deklarovaných spotřebitelem,
 - d) u produktů „Financování zboží“, „Financování automobilů“ a „Hotovostní půjčka“ nezavedl a neudržoval řádné postupy a pravidla pro správné zohlednění závazků ze spotřebitelských úvěrů a jiných žádostí o spotřebitelské úvěry,
 - e) u produktu „Financování zboží“ nezavedl a neudržoval řádné postupy a pravidla pro ověření skutečné výše závazků spotřebitele,
- ii) v období od 15. 11. 2022 do 26. 5. 2023 v celém vzorku 81 úvěrových případů poskytl spotřebitelské úvěry, aniž před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací,

tedy porušil

ad i) ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění do 31. 12. 2023 (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“) ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, a

ad ii) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,

čímž se dopustil

ad i) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

za což mu byla podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru uložena pokuta ve výši 4 000 000 Kč. Výrokem II. napadeného rozhodnutí byla účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení v paušální výši.

[3.] Proti napadenému rozhodnutí podal účastník řízení dne 23. 6. 2025 blanketní rozklad, který doplnil dne 11. 7. 2025 (dále společně „rozklad“). V rozkladu účastník řízení navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a zastavení řízení, případně vrácení věci správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání, nebo změnu napadeného rozhodnutí tak, že se mu neukládá pokuta.

[4.] *V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o přestupcích“).*

[5.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

I. Námitky proti přístupu k povinnosti posoudit úvěruschopnost věřitelů

[6.] Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně přistupuje k posuzování a ověřování příjmů a výdajů spotřebitele příliš úzce. Ve vztahu k výdajům účastník řízení poukazuje na rozdílný přístup na Slovensku, kde je podle jeho názoru aplikován obdobný postup zjišťování výdajů spotřebitelů jako u něj, přičemž tento je tam považován za aprobovaný, zatímco v České republice je označován za nepřipustný.

[7.] Účastník řízení uvádí, že správní orgán prvního stupně se s touto námitkou, uvedenou již v odporu, fakticky nevypořádal. V této souvislosti účastník řízení konstatuje, že přístup správního orgánu prvního stupně je konzervativní a měl by být konfrontován s aktuálními informacemi, zkušenostmi a přístupy v jiných státech EU, aby lépe reflektoval reálné možnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů při zjišťování výdajů spotřebitelů.

[8.] Účastník řízení dále rozporuje závěr uvedený v bodě 101 napadeného rozhodnutí, podle něhož nastavené postupy nevedou k ověření všech opakujících se výdajů spotřebitele a jedná se o systémové pochybení. Uvádí, že správní orgán prvního stupně nerozlišuje mezi různými typy úvěrů – např. mezi hypotékou a spotřebitelským úvěrem na zboží, které se sjednávají v odlišných časových rámcích a s rozdílnými očekáváními klientů.

[9.] Účastník řízení upozorňuje, že výdaje nelze zjistit stejně jednoduše jako příjmy, protože se jedná o různorodé a předem nespecifikované hodnoty, které se liší klient od klienta. Neexistuje přitom žádný univerzální doklad, který by garantoval úplnost těchto informací.

[10.] Účastník řízení uzavírá, že požadavek správního orgánu prvního stupně na „zjištění komplexních informací o pravidelných výdajích“ je v praxi nereálný. Argumentuje tím, že slovenský přístup je pragmatický, má oporu v odborné literatuře a jeho modifikace může být aplikována i v České republice.

[11.] Účastník řízení namítá, že z napadeného rozhodnutí, konkrétně z bodu 74, není zřejmé, zda správní orgán prvního stupně považuje scoringové modely za akceptovatelný nástroj pro ověřování příjmů a výdajů spotřebitele. Ačkoli správní orgán prvního stupně připouští, že statistické modely mohou vést k relativně dobrému poměru splacených a nesplacených úvěrů, zároveň uvádí, že bez dalšího nelze naplnit účel regulace, tedy prevenci nadměrného zadlužení.

[12.] Účastník řízení konstatuje, že pokud jsou scoringové modely dostatečně robustní a vycházejí ze spolehlivých a aktuálních dat, měly by být považovány za přiměřený způsob ověření údajů. V této souvislosti účastník řízení odkazuje na závěr uvedený v odporu, podle něhož zákon umožňuje ověření informací i bez využití nezávisle ověřitelných údajů, pokud to není nezbytné. Za účinný způsob ověření příjmů považuje statistické porovnání deklarovaných údajů s údaji jiných spotřebitelů s obdobným profilem.

[13.] Účastník řízení dále předkládá aktualizované srovnání kvality portfolia klientů s deklarovaným a ověřeným příjmem, které původně uvedl v odporu v Tabulce 1. Nově doplňuje ukazatele DR12 a DR24, čímž chce doložit, že statistické ověření může být v praxi dostatečně spolehlivé.

[14.] Účastník řízení namítá, že správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí, konkrétně v bodě 74, neuznává scoringové modely jako dostatečný nástroj pro ověřování příjmů a výdajů, přestože připouští jejich potenciál pro predikci schopnosti splácet. Účastník řízení uvádí, že jeho scoringové modely jsou robustní, vyvíjené a spravované dle metodiky skupiny SG/KB, zahrnují monitoring výkonnosti a pravidelný back-testing.

[15.] Účastník řízení konstatuje, že správní orgán prvního stupně zaměňuje scoringový model s modelem pro ověření příjmů. Podle účastníka řízení scoringový model slouží k predikci budoucích problémů klienta a je využíván nejen z ekonomických důvodů, ale i jako nástroj

odpovědného financování. Statistický model pro výpočet příjmů podle účastníka řízení neexistuje, avšak kvantitativní ověření příjmů je schopno identifikovat neúměrně vysoké příjmy dle geografické a profesní příslušnosti klienta.

[16.] *Účastník řízení uvádí, že stanovení mezí pro neúměrně vysoký příjem odpovídá kvantilům výdělků dle dat ČSÚ a že model neodhaluje účelové zkreslování příjmů ze strany klientů. Dále uvádí, že model kvantitativního ověření příjmů slouží k výběru klientů pro povinnou verifikaci příjmů z externího zdroje, čímž naplňuje požadavek na ověření příjmů tam, kde je to nezbytné.*

[17.] *Účastník řízení uzavírá, že jeho postupy, zahrnující scoringové modely a kvantitativní ověření příjmů, umožňují spolehlivě identifikovat klienty, u nichž hrozí finanční problémy, a tím dochází k ověření deklarovaného příjmu. Současně uvádí, že ověření příjmů a výdajů z externích zdrojů nezaručuje schopnost splácet, což dokládá zkušenostmi z let 2023 – 2024, kdy i bonitní klienti měli problémy se splácením hypoték. Ve vztahu k produktům CG a CAR, kde správní orgán prvního stupně shledal systémové pochybení, účastník řízení nepozoroval zhoršení míry splácení ani v době ekonomické nestability.*

[18.] Bankovní rada shledává tuto námitku nedůvodnou.

[19.] Bankovní rada uvádí, že směrnice obecně stanovují výsledek, kterého má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků je ponechána vnitrostátním orgánům. Na evropské úrovni je čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, ve znění pozdějších změn (dále „směrnice CCD“) stanoveno, že členské státy mají zavést poskytovatelům spotřebitelských úvěrů povinnost posuzovat úvěruschopnost spotřebitelů před poskytnutím spotřebitelských úvěrů. Směrnice CCD však nestanovuje žádný konkrétní postup, jak posouzení provádět, a je tak na jednotlivých členských státech, jak obsah této povinnosti přesně nastaví, aby bylo dosaženo požadovaného výsledku, totiž toho, aby se poskytovatelé spotřebitelských úvěrů nepouštěli do nezodpovědného půjčování peněžních prostředků (viz bod 26 recitálu směrnice CCD). Bankovní rada není toho názoru, že přístup správního orgánu prvního stupně by byl v rozporu se směrnicí CCD nebo jinými předpisy evropského práva. Přístup správního orgánu prvního stupně je naopak v souladu s českým právním řádem, směřuje k výsledku stanovenému směrnicí CCD a, jak poznamenává i účastník řízení, obdobný přístup k posuzování úvěruschopnosti nezastává pouze správní orgán prvního stupně, ale i české soudy, včetně Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, a zastává jej i Soudní dvůr Evropské unie.

[20.] České národní bance nepřísluší stanovovat obsah povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitelů prostřednictvím benchmarků nebo dohledových úředních sdělení. Úřední sdělení nejsou právními předpisy a dle § 49a odst. 3 zákona o České národní bance slouží (mimo jiné) pouze k dohledovému výkladu právních předpisů. Účastník řízení opakovaně ve svých podáních odkazuje na metodiku Národní banky Slovenska bez toho, aby konkretizoval, na jakou konkrétní metodiku přesně odkazuje. Pokud odkazuje na metodiku stanovenou „opatřením“ dle § 7 odst. 41 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotřebitelských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, což je slovenský zákon upravující poskytování spotřebitelských úvěrů a transpoziční předpis směrnice CCD, pak toto „opatření“ je ve slovenském právním řádu ekvivalentem české vyhlášky. Slovenský zákonodárce zvolil jiný prostředek, jak dosáhnout cíle směrnice CCD, než tuzemský zákonodárce a Národní bance Slovenska tak byla slovenským zákonodárcem svěřena možnost upravit povinnost posoudit úvěruschopnost spotřebitele před poskytnutím spotřebitelského úvěru, resp. stanovit obsah této povinnosti, obecně závazným právním předpisem. Český zákonodárce k vydání takové vyhlášky nikoho nezmocnil, a tak Česká

národní banka nemohla obsah této povinnosti závazně stanovit obdobným způsobem, jako je tomu ve Slovenské republice.

[21.] Pokud neexistuje zmocnění České národní banky k vydání obecně závazné vyhlášky, kterou by měly být upraveny postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů, nemohou být Českou národní bankou stanoveny exaktní postupy, jak posuzovat úvěruschopnost spotřebitelů. Nesprávné plnění povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitelů má důsledky i pro civilněprávní spory o plnění ze spotřebitelských úvěrových smluv, kdy poskytnutí spotřebitelského úvěru bez řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele může znamenat, že smlouva z takového spotřebitelského úvěru je neplatná. V situaci, kdy není Česká národní banka zmocněna upravit obsah povinnosti posuzovat úvěruschopnost spotřebitelů obecně závazným právním předpisem, mohlo by v případě, že by postupy dle jí vydané metodiky byly civilními soudy posouzeny jako nedostatečné, docházet k tomu, že poskytovatelé spotřebitelských úvěrů by sice posuzovali úvěruschopnost spotřebitelů v souladu s takovou metodikou, ale takové posouzení by bylo nedostatečné, což by se odrazilo v neplatnosti spotřebitelských úvěrových smluv uzavřených po posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů dle metodiky. I z tohoto důvodu tak nemůže Česká národní banka takovou metodiku bez výslovného zmocnění k vydání vyhlášky nebo jiného obecně závazného právního předpisu vydat.

[22.] Bankovní rada stejně jako správní orgán prvního stupně zapojení nových technologií a inovací do procesů dohlížených subjektů vítá, toto zapojení ale musí směřovat i k naplňování cílů regulace, nikoliv pouze ke snižování nákladů na straně dohlížených subjektů. Bankovní rada nespatřuje žádný pádný důvod, proč by v důsledku uplatnění nových technologií a zejména automatizace procesů měly faktické možnosti poskytovatelů při zjišťování a ověřování příjmů a výdajů dosahovat nižší úroveň než v minulosti a proč by z uvedeného důvodu měly být již překonány přístupy uplatňované správním orgánem prvního stupně v minulosti. Značnou část výtek, které měl správní orgán prvního stupně k procesu posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů prováděnému účastníkem řízení, lze dle názoru bankovní rady zhojit i prostřednictvím automatizovaných procesů. Bankovní rada souhlasí, že ne vždy je možné, např. při analýze výpisů z účtu spotřebitelů, vyčíst, případně správně identifikovat a kategorizovat všechny výdaje, nicméně velkou část výdajů opakujícího se rázu (platby za energie, telekomunikační služby, výživné, předplatné různých služeb apod.) je možné identifikovat poměrně jednoduše, viz údaje identifikované správním orgánem prvního stupně na přiložených výpisech, jak byly uvedeny v napadeném rozhodnutí, a mělo by tak být možné tuto činnost automatizovat.¹

[23.] Bankovní rada konstatuje, že správním orgánem prvního stupně i bankovní radou bylo použití statistických modelů na výdajové stránce posuzování úvěruschopnosti opakovaně připuštěno.² Je však nutné tyto modely postavit na robustních a aktuálních datech. Modely musí vést k dostatečné personalizaci výstupů vázaných na konkrétního spotřebitele, jehož výdaje mají být prostřednictvím statistických modelů ověřeny, a zároveň musí zohledňovat i jiné výdaje než jen výdaje na bydlení.

¹ Sám účastník řízení avizoval při kontrole plány na zavedení tzv. transakční analytiky, tedy automatizovaného vytěžování výpisů z bankovních účtů.

² Viz např. příkaz České národní banky č. j. 2022/132232/570 ze dne 12. 12. 2022 (dostupný na https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/prilohy/S-Sp-2022_00291_CNB_573.pdf), rozhodnutí České národní banky č. j. 2024/49975/650 ze dne 25. 4. 2024 (dostupné na https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/prilohy/S-Sp-2023_00228_CNB_573.pdf), nebo rozhodnutí bankovní rady č. j. 2025/026234/CNB/110 ze dne 7. 3. 2025 (dostupné na https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/prilohy/S-Sp-2019_00467_CNB_573.pdf).

[24.] O statistickém ověřování výdajů, které nicméně nesplňovalo požadavky uvedené v předchozím bodě tohoto rozhodnutí, lze u účastníka řízení hovořit pouze u výdajů na bydlení (viz bod 44 a násl. napadeného rozhodnutí). Pokud spotřebitel bydlel u příbuzných, v bytě či domě v osobním vlastnictví nebo bydlel na základě členství v bytovém družstvu, tak jeho výdaje dle metodiky účastníka řízení byly pouze náklady na energie založené na průměrných datech dle Českého statistického úřadu, které pak byly snižovány podle předem stanoveného koeficientu odvíjejícího se od počtu členů v domácnosti, neboť i tito měli dle uvažování účastníka řízení přispívat svým podílem na energie. Pokud spotřebitel bydlel v nájmu, tak k výdajům za energie byly ještě připočteny výdaje na nájem, které účastník řízení určil jako průměr mediánů tržních cen nájemného v 72 největších městech v České republice v bytě průměrné velikosti, který následně snižoval koeficientem podle počtu osob v domácnosti, přičemž čím méně osob v domácnosti, tím menší výdaje měl spotřebitel na nájem mít (jednočlenná domácnost měla mít výdaj na nájem pouze 1/3 průměru, dvoučlenná domácnost 2/3 průměru a tři a vícečlenná domácnost měla mít výdaje rovné průměru). V případě, že spotřebitel bydlel v obecním nebo státním bytě, tak výdaje za nájem byly sníženy na polovinu. Takto vypočtená hodnota pak byla porovnána se spotřebitelem deklarovanými výdaji na bydlení a pro posouzení úvěruschopnosti byla použita ta hodnota výdajů na bydlení, která byla vyšší.

[25.] Co se týče výdajů na základní životní potřeby jako např. jídlo, oblečení apod., tyto účastník řízení ani nezjišťuje a zároveň ani nepoužívá statistické údaje, ale vychází pouze z hodnot životního minima, resp. jeho násobků podle uvedeného rodinného vztahu. Skutečné náklady na vyživované osoby účastník řízení také neověřuje, ale určuje je pouze na základě jedné jím stanovené konstantní částky, kterou pak násobí počtem vyživovaných osob (do počtu maximálně 6 osob). U ostatních pravidelných výdajů spotřebitele pak účastník řízení vycházel pouze ze spotřebitelem deklarované hodnoty těchto údajů, přičemž jejich uvedení nebylo povinné a spotřebitel tak mohl uvést, že žádné takové výdaje nemá, a účastník řízení by toto tvrzení akceptoval.

[26.] Jak je tedy evidentní, účastník řízení ověřoval výdaje na bydlení ve své podstatě proti celorepublikovému průměru bez zohlednění bydliště spotřebitele, dispozice bytu, velikosti obytné plochy či počtu vydělávajících osob v domácnosti pro účely rozpočítávání nákladů na nájem a dalších relevantních faktorů. Zároveň u spotřebitelů, kteří nebydleli v nájmu, nedocházelo k žádnému zohlednění jiných výdajů než výdajů na energie (např. příspěvky do fondu oprav v případě bytové jednotky v domě se společenstvím vlastníků jednotek, platby za služby atd.). Takové zobecnění dle názoru bankovní rady nemůže sloužit k ověření výdajů na bydlení spotřebitelů. Ani u ostatních měsíčních výdajů nedocházelo k jejich dostatečné personalizaci na konkrétního spotřebitele poptávajícího úvěr, když tyto byly stanoveny jako konstanty vycházející ze životního minima nebo byly bez dalšího akceptovány ve spotřebitelem tvrzené výši.

[27.] Bankovní rada je stejného názoru jako účastník řízení, že statistický model k ověřování příjmů zatím neexistuje. Proto je nutné využít jiný způsob ověřování příjmů spotřebitelů. Co se týče ověřování příjmů spotřebitelů uplatňovaného účastníkem řízení, tak bankovní rada souhlasí s názorem správního orgánu prvního stupně, že porovnávání tvrzených příjmů spotřebitelů proti dalším neověřeným příjmům tvrzeným jinými spotřebiteli s obdobným bydlištěm a profesí není dostatečné, a to tím spíše, že účastník řízení přistoupil k individuálnímu ověření tvrzených příjmů spotřebitelů pouze u příjmů přesahujících 97% kvantilu jim shromážděných údajů o výši příjmů spotřebitelů ze zaměstnání nebo 90% kvantilu údajů o výši starobních důchodů dle Českého statistického úřadu.

[28.] Bankovní rada také konstatuje, že účastníkem řízení využívaný režim „večerních hodin“ plně postrádá jakékoliv opodstatnění, když zákon o spotřebitelském úvěru předpokládá posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů založené na porovnání příjmů a výdajů a dalších údajů o finanční a ekonomické situaci spotřebitele u všech spotřebitelských úvěrů. Při využití tohoto režimu nedochází k žádnému ověřování příjmů spotřebitelů a je pouze spoléháno na nepodložená tvrzení spotřebitelů o výši jejich příjmů. Tento režim zároveň bylo možné využít i u relativně vysokých úvěrů na automobily, nikoliv pouze u úvěrů s relativně bagatelními měsíčními splátkami.

[29.] Dle bankovní rady nelze přijmout ani argument účastníka řízení, že průměrný spotřebitel očekává ve své podstatě to, že po něm poskytovatel spotřebitelských úvěrů nebude požadovat žádné dokumenty, protože očekává rychlé sjednání úvěru v řádu minut nebo několika hodin. Tato námitka je nedůvodná, neboť spotřebitel je povinen informace a případné doklady dle § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru poskytnout, jinak mu nemůže být úvěr v souladu s § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytnut. V této souvislosti lze také poukázat na to, že v současnosti je velká část spotřebitelů schopná poskytnout výpis z bankovního účtu na místě prostřednictvím mobilní aplikace, ze kterého lze zpravidla ověřit jak příjmy, tak i výdaje.

[30.] Co se týče argumentu ohledně míry selhání při splácení úvěrů mezi spotřebiteli, kterým účastník řízení poskytl úvěr, bankovní rada uvádí, že jedním z důsledků, kterým má zodpovědné poskytování spotřebitelských úvěrů předcházet, je upadnutí spotřebitelů do tzv. dluhové pasti nebo spirály. Negativní důsledky neposouzení úvěruschopnosti spotřebitelů se tak nemusí vždy nutně materializovat již v nesplacení prvního spotřebitelského úvěru, který spotřebiteli neměl být z důvodu jeho neúvěruschopnosti poskytnut, ale může se projevit i řetězením dalších úvěrů na úhradu předchozích úvěrů.

II. Námitka konkurenční výhody nekontrolovaných poskytovatelů

[31.] *Účastník řízení konstatuje, že se plně ztotožňuje se závěrem správního orgánu prvního stupně uvedeným v bodě 73 napadeného rozhodnutí, že nelze zaměňovat účel regulace, kterým je ochrana klientů před zadlužováním, s ekonomickými zájmy poskytovatelů úvěrů. Uvádí, že si je vědom významu posuzování úvěruschopnosti a že kvalitní portfolio klientů přináší vyšší výnosy.*

[32.] *Účastník řízení však namítá, že přísně definovaná pravidla posuzování úvěruschopnosti, která nejsou explicitně vyjádřena v obecně závazných metodikách, mohou vést k nerovnému postavení na trhu. Tvrdí, že subjekty, které nebyly dosud kontrolovány, mohou mít konkurenční výhodu oproti těm, které byly kontrolou dotčeny.*

[33.] *V této souvislosti účastník řízení vyjadřuje nesouhlas se závěrem správního orgánu prvního stupně uvedeným v bodě 218 napadeného rozhodnutí, podle něhož má sankce plnit i funkci generální prevence. Účastník řízení se domnívá, že správní orgán prvního stupně nevzal dostatečně v potaz rozdílnou úroveň odpovědnosti jednotlivých subjektů na trhu a že on patří mezi ty, které regulatorní povinnosti plní důsledně.*

[34.] *Účastník řízení dále uvádí, že správní orgán prvního stupně nevyužil jeho námitku jako zpětnou vazbu pro zpřesnění aplikační praxe, ale učinil z ní závěr o nedostatečné výši sankcí. Upozorňuje, že pokyny a benchmarky správního orgánu prvního stupně nejsou formulovány tak, aby vylučovaly různou interpretaci, a že jejich zpřesnění je komunikováno pouze v rámci kontrolních zjištění.*

[35.] *Účastník řízení uzavírá, že pokud by požadavky správního orgánu prvního stupně byly explicitně vyjádřeny v obecně dostupných metodikách, došlo by k vyšší míře naplnění očekávání v oblasti posuzování úvěruschopnosti. V této souvislosti opětovně odkazuje na praxi*

ve Slovenské republice, kde Národní banka Slovenska výslovně uvádí povinnost dokládání příjmů a kde trh tuto povinnost plošně implementoval.

[36.] Bankovní rada shledává tuto námitku nedůvodnou.

[37.] Bankovní rada uvádí, že provedením kontroly nebo vydáním rozhodnutí o uložení pokuty nelze stanovovat nové povinnosti jdoucí nad rámec zákona, ale dochází pouze k posouzení toho, zda zákonné povinnosti jsou kontrolovaným subjektem plněny, neboť každý nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru musí dle § 7 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru svoji činnost provozovat za podmínek stanovených tímto zákonem. Jednou z těchto podmínek je pak zavedení a udržování vhodných postupů a pravidel dle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru a další podmínkou je pak dle § 86 zákona o spotřebitelském úvěru posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů s odbornou péčí před poskytnutím spotřebitelského úvěru. Všechny dohlížené subjekty disponující stejným povolením nebo licenci k regulované činnosti musí plnit stejné zákonné povinnosti bez ohledu na to, zda u nich došlo ke kontrole či nikoliv.

[38.] Bankovní rada uvádí, že pravomocná rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, kterými byly uloženy pokuty poskytovatelům spotřebitelského úvěru, jsou dle § 159 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru uveřejňována způsobem umožňujícím dálkový přístup na internetových stránkách www.cnb.cz, a to včetně jejich odůvodnění. Nelze tak souhlasit s tvrzením účastníka řízení, že zpřesnění je formulováno výhradně jen v rámci kontrolních zjištění, tedy jen vůči účastníkům trhu dotčeným kontrolou. Zveřejňováním pravomocných rozhodnutí o uložených pokutách včetně jejich odůvodnění je působeno i na poskytovatele spotřebitelských úvěrů, kterým pokuty nebyly uloženy.

[39.] Obdobně pak lze nahlížet i na zveřejněné rozsudky Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu, ve kterých se tyto soudy zabývají obsahem povinnosti posoudit před poskytnutím spotřebitelského úvěru úvěruschopnost spotřebitele. I z těchto lze vyčíst, co je obsahem této povinnosti, jak ji řádně plnit a jak by měl nebankovní poskytovatel spotřebitelských úvěrů nastavit svá pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů.

[40.] I ostatní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů se mohou seznámit se závěry a přístupem správního orgánu prvního stupně a měli by své procesy a postupy uvést do souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru. Správní kontroly jsou prováděny u všech nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů a budou-li při kontrole zjištěny nedostatky, které založí důvodné podezření, že došlo k naplnění skutkových podstat přestupků podle zákona o spotřebitelském úvěru nebo jiného zákona, který se na činnost nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů uplatní, bude i s nimi zahájeno správní řízení. Pokud se tato podezření potvrdí, tak i jim bude uložen správní trest. V případě, že další kontrola odhalí, že ani uložení správního trestu nevedlo k uvedení činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů do souladu se zákonem, tak je možné přistoupit až k odnětí povolení dle § 146 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.

III. K výši pokuty

[41.] Bankovní rada se dále zabývala výší uložené pokuty.

[42.] Bankovní rada konstatuje, že správní orgán prvního stupně při určování druhu a výměry správního trestu správně přihlédl také k povaze účastníka řízení, přičemž ale v bodě 237 uvedl, že hlavní podnikatelskou činností účastníka řízení je poskytování spotřebitelských úvěrů. Bankovní rada ale zjistila, že dle výročních zpráv účastníka řízení za roky 2022, 2023 a 2024³

³ Výroční zprávy jsou dostupné na: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=709228>.

spotřebitelské úvěry fyzickým nepodnikajícím osobám, tedy spotřebitelům, tvoří pouze menšinu dočasně poskytnutých peněžních prostředků jiným osobám. Větší objem úvěrů byl poskytnut podnikajícím fyzickým a právnickým osobám.

[43.] Bankovní rada také vzala v potaz předchozí rozhodovací praxi správního orgánu prvního stupně, který za obdobné porušení právních povinností ukládal nižší pokuty.⁴ Bankovní rada je toho názoru, že účastníkem řízení zavedená a udržovaná pravidla a postupy byly nedostatečné, což se promítlo i do toho, že úvěruschopnost spotřebitelů z kontrolního vzorku nebyla řádně v souladu s § 86 zákona o spotřebitelském úvěru posouzena s odbornou péčí, a uložení pokuty je v posuzovaném případě zcela namístě. Zároveň je ale nutné také zohlednit to, že nešlo o plnou rezignaci na plnění zákonných povinností, případně pouze o plnění těchto povinností *pro forma*, jak tomu bylo u nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, kterým byly v minulosti správním orgánem prvního stupně uloženy vyšší nebo obdobné pokuty, než správní orgán prvního stupně uložil výrokem napadeného rozhodnutí účastníkovi řízení.

[44.] Po zohlednění výše uvedeného má bankovní rada za to, že napadeným rozhodnutím uložená pokuta byla nepřiměřeně vysoká a neodpovídala zjištěným pochybením, a je toho názoru, že správní orgán prvního stupně výše uvedené dostatečně nezohlednil a naopak kladl moc velký důraz na dobré majetkové poměry a ekonomickou situaci účastníka řízení a také vycházel z toho, že poskytování spotřebitelských úvěrů měla být hlavní podnikatelská činnost účastníka řízení, když přistoupil k uložení pokuty ve výši 4 000 000 Kč. Majetkové poměry pokutovaných osob by měly být korektivem výše ukládaných pokut, nikoliv jejich hlavním determinantem, tím by stále měly zůstat zejména skutečnosti uvedené v § 37 přestupkového zákona.

[45.] Bankovní rada tak dospěla k závěru, že by mělo dojít ke snížení pokuty a za přiměřenou pokutu považuje pokutu ve výši 2 000 000 Kč.

[46.] Bankovní rada je toho názoru, že správní orgán prvního stupně zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí a bylo dostatečně prokázáno, že se účastník řízení dopustil přestupků uvedených v napadeném rozhodnutí. Po přezkoumání napadeného rozhodnutí bankovní rada dospěla k závěru, že výše uložené pokuty byla nepřiměřená a pokutu snížila. V ostatním nebyla shledána nezákonnost nebo nesprávnost napadeného rozhodnutí. S ohledem na výše uvedené rozhodla bankovní rada tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

prof. Dr. Ing. Jan Frait
viceguvernér
podepsáno elektronicky

Ing. Jan Procházka
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky

⁴ Viz zejm. příkaz České národní banky č. j. 2022/132232/570 ze dne 12. 12. 2022 (dostupný na https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/prilohy/S-Sp-2022_00291_CNB_573.pdf) a rozhodnutí České národní banky č. j. 2024/49975/650 ze dne 25. 4. 2024 (dostupné na https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/prilohy/S-Sp-2023_00228_CNB_573.pdf).